

CZYM PRĘDZEJ
DO SZKOŁY! s. 4

ŚLADY
ZAMACHU s. 18

POLSKA, UKRAINA
ROSJA s. 36

CZYM MAMY SIĘ
BRONIĆ? s. 20

16.05.2021
nr 20 (811)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

o. Jacek Salij OP

Czy Ewangelia dopuszcza rozwody?

s. 12

NOWY BESTSELLER

autora
„Tajemnic Caravaggia”

Witold Kawecki – zakonnik (redemptorysta), profesor nauk teologicznych w zakresie teologii kultury i mediów, zajmujący się teologią piękna, kulturą wizualną, komunikacją medialno-kulturową i kulturą polityczną. Kierownik Katedry Komunikacji Kulturowej i Artystycznej UKSW. Pisarz, człowiek mediów, dziennikarz i kulturoznawca, autor 30 książek i setek artykułów, współpracownik wielu stacji radiowych i telewizyjnych.

Do kupienia w księgarniach:

- ▶ ŚW. JÓZEFA, ul. Domaniewska 20, Warszawa
- ▶ Centrum Duszpasterstwa, ul. Miodowa 17/19, Warszawa
- ▶ ŚW. ZYGMUNTA, pl. Konfederacji 55, Warszawa
- ▶ WIETRZYŃSKI, ul. Kolejowa 11/13, Warszawa
- ▶ PAULISTKI, ul. Kredytowa 8, Warszawa
- ▶ ARKA, ul. Grochowska 194/196, Warszawa
- ▶ NAUKOWA, ul. Krakowskie Przedmieście 7, Warszawa
- ▶ Sklep Duszpasterski FLORIAN, ul. Floriańska 3, Warszawa
- ▶ Nasz Dziennik, al. Solidarności 83/89, Warszawa

JEDNOŚĆ

Dział sprzedaży tel. 41 349 50 50
www.jednosc.com.pl

ks. Henryk Zieliński

Kościół byłby słabszy

Zbliża się 500. rocznica nawrócenia Ignacego z Loyoli i 400. rocznica jego kanonizacji. Z tej okazji generał jezuitów o. Arturo Sosa SJ ogłosił Rok Ignacjański. W całym świecie rozpocznie się on 20 maja br. i potrwa do 31 lipca 2022 r. W Polsce już 16 maja w sanktuarium św. Andrzeja Boboli w Warszawie zainaugurowana zostanie peregrynacja relikwii św. Ignacego oraz jego ikony. Obejmie ona wszystkie ośrodki jezuickie w Polsce i w Danii. Marzeniem jezuیتów jest włączenie w tę peregrynację także ośrodków jezuickich na Białorusi, w Rosji i w Kirgizji.

Za względu na rolę, jaką dzieło i duchowość św. Ignacego odegrały i odgrywają w życiu Kościoła, trzeba spojrzeć na Rok Ignacjański szerzej niż tylko na wewnętrzną inicjatywę jednego z zakonów. Tym, co wyróżnia Towarzystwo Jezusowe na tle innych zgromadzeń, jest jego wojskowa struktura, solidna formacja intelektualna oraz tzw. czwarty ślub. Oprócz tradycyjnych ślubów czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, jako zwieńczenie formacji jezuickiej, składany jest ślub bezwarunkowego posłuszeństwa papieżowi. Ofiarą życia św. Andrzeja Boboli, który do wierności Stolicy Apostolskiej pozyskiwał także wyznawców prawosławia, jak najbardziej w wypełnienie tego ślubu się wpisuje.

Jezuici mają zasadniczy wkład w zatrzymanie szerzenia się reformacji w Europie. Od jezuickich świątyń zaczął się w Europie barok, w którym katolicy afirmują świat takim, jakim jest, a równocześnie bez kompleksów wychodzą do tego świata. Kolegia jezuickie były najlepszymi w swoim czasie kuźniami kadr dla Kościoła i państwa. Tak było aż do kasaty jezuitów w roku 1773. W Polsce pojezuickie dobra stały się bazą materialną dla działalności Komisji Edukacji Narodowej. Dopiero w 1814 r. zakon został kanonicznie przywrócony przez papieża. Św. Jan Paweł II widział w tym doświadczeniu dowód niezwykłej żywotności jezuitów.

Pisząc dzisiaj o roli Towarzystwa Jezusowego, trzeba zacząć od oczywistego skądinąd stwierdzenia, że z tego zakonu wywodzi się zarówno papież Franciszek,

jak i obecny prefekt Kongregacji Nauki Wiary kard. Luis Ladaria SJ. Jezuici prowadzą najbardziej prestiżową uczelnię kościelną: Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie oraz Papieski Instytut Biblijny, czyli osławione „Biblicum”. Odpowiadają za Radio Watykańskie i za wiele innych mediów. W Polsce to oni tworzyli od podstaw redakcje programów

katolickich w mediach publicznych. Nadal kierują redakcją katolicką w Polskim Radiu. Redakcją programów katolickich w TVP kierowali do roku 2016. Ich skuteczność bierze się nie tylko z gruntownej formacji i zakonnej dyscypliny, ale również ze sposobu prowadzenia dialogu, w którym ważne jest zrozumienie intencji drugiej strony, zanim zabierze się głos. To pomaga jezuitom odnajdywać się nawet w takich sytuacjach, które inni uznają za stracone.

Ale misja jezuitów to również codzienna posługa duchowa w konfesjonale, niezwykle popularne rekolekcje ignacjańskie, na które chętni zapisują się niezrędko z rocznym wyprzedzeniem, i wiele innych inicjatyw. Jak wszędzie, tak i u jezuitów zdarzają się indywidualia, które nie przynoszą chwały Towarzystwu Jezusowemu, bo – jak podkreślają jego członkowie – nawet w ziemskich czasach Pana Jezusa w Jego towarzystwie znalazł się Judasz. Trzeba jednak przyznać, że Towarzystwo Jezusowe, choć pielęgnuje indywidualności, to potrafi też dyscyplinować swoich członków.

Tygodnik „Idziemy” wiele zawdzięcza jezuitom. Wyrazistość, kompetencja i odpowiedzialność o. Dariusza Kowalczyka SJ stały się znakiem firmowym naszego tygodnika. Przez wiele lat korzystaliśmy z erudycji i umiłowania Kościoła, które cechowały innego naszego publicystę, o. Andrzeja Koprowskiego SJ. Zawsze jako ekspert pozostaje do naszej dyspozycji o. Józef Augustyn SJ. Do stulecia poświęcenia Polski Sercu Jezusowemu przygotowują nas co miesiąc jezuita z Krakowa. Współpraca z redakcją katolicką TVP, kiedy kierowali nią jezuita, była najlepszą z możliwych. Prócz tego to właśnie jezuita, często jako jedyni, udostępniają wiernym tygodnik „Idziemy” również w tych diecezjach, do których formalnie nie jesteśmy zaproszeni. Bo jezuita chcą i mogą. Bez nich nie tylko nasz tygodnik, ale i cały Kościół byłby słabszy.

Dlatego Rok Ignacjański jest wydarzeniem nie tylko dla jezuitów, ale również dla nas i dla całego Kościoła. Zgodnie z hasłem tego roku spróbujmy „W Chrystusie ujrzyć wszystko na nowo”.

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

16.05.2021 **idziemy** w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Małżeństwo po katolicku s. 10

Czy Ewangelia dopuszcza rozwody? s. 12

NA CZASIE

Czym prędzej do szkoły! s. 4

Ślady zamachu s. 18

Czym mamy się bronić? s. 20

Polska, Ukraina, Rosja s. 36

Znaczek z Sieradza s. 42

NASZE SPRAWY

Historyczna awangarda s. 33

Mikroflora jelitowa s. 43

Zasiłek pogrzebowy s. 44

Leśne smaki s. 46

MOJA WIARA

Kult statystyk s. 23

Chora miłość s. 24

Aby znali Ciebie s. 34

Święty Józef i kapłaństwo s. 38

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Kiedy rozmawiamy, protest przeciw powrotowi do szkoły podpisało 600 tys. uczniów. Czego tak naprawdę się boją?

Zdziwiłbym się, gdyby było inaczej. Nauczyciele odgrają się, że zaraz po uruchomieniu zajęć stacjonarnych powtórzą testy, sprawdzą zeszyty... To może blokować uczniów, którzy przez rok wstawali za pięć ósma albo wręcz odsłuchiwali lekcje w łóżku. Mamy tu dwa sprzeczne interesy: nauczycieli, którzy chcą nauczyć, i uczniów, odwykłych od rygoru nauki w ławce pod okiem pedagoga. Nie wiem natomiast, czy się boją, bo niby czego?

Na przykład egzaminów. Protestujący ósmoklasiści twierdzą m.in., że

fot. archiwum prof. Nalaskowskiego

ale takie jest życie – sytuacja pandemii pokazuje, że wciąż musimy przystosowywać się do zmieniających się warunków. Co tych uczniów miało zmęczyć? Siedzenie i oglądanie lekcji? Czy Alek, Zośka i Rudy byli zmęczeni? Czy wyobraża sobie pani dzisiejszych nastolatków, którzy rozkręcają powstanie? Cnota dzielności to zapomniany element wychowania.

Przewrotnie odpowiem, że jeśli Strajk Kobiet czy Strajk Klimatyczny uznać za powstanie, to jestem skłonna sobie to wyobrazić.

A skąd! Rodzice nie wypuściliby swoich pociech z domów, gdyby groziło to choćby przeziębieniem. Cackają się z dzisiejszą młodzieżą do tego stop-

CO PRĘDZEJ DO SZKOŁY!

Z prof. **Aleksandrem Nalaskowskim** z Instytutu Pedagogiki UMK w Toruniu rozmawia Monika Odrobińska

zamiast chodzić do szkoły, powinni ten czas przeznaczyć na przygotowanie się do testów...

A od czego, przepraszam, jest szkoła? Czy nie od uczenia właśnie? Pandemia wielu z nas popsuła. Niektórzy tak okrzepili w sytuacji zdalnego funkcjonowania, że coraz trudniej im będzie wrócić do normalności, ale prędzej czy później jest to nieuniknione. Ja sam ostatni raz byłem na uniwersytecie w marcu ubiegłego roku i z przerażeniem stwierdzam, że mi z tym dobrze. Nie chcę się do tego przyzwyczajać ani tego polubić! Tym bardziej więc jestem za tym, by do szkoły i na uczelnie wracać jak najszybciej. Obserwowałem przez tydzień naukę w wydaniu maturzysty, licealisty z pierwszej klasy i drugoklasistki z podstawówki i wiem, co mówię. Jeśli pani naucza angielskiego z lewego górnego rogu ekranu i nie widać jej ruchu warg, co jest istotne przy nauce wymowy, to co to za nauka? W ogóle cały przekaz tych lekcji jest bezemocjonalny, a jako taki – nieefektywny. Nie obwiniam za tę sytuację nikogo: ani szkoły, ani nauczycieli, ani tym bardziej uczniów. Ale jeśli tylko nadarza się powrót do normalnego nauczania, nie ma co z tym zwlekać.

A może pod obawami z tytułu pandemii czy powtarzania sprawdzianów kryją się

obawy przed powrotem do relacji społecznych?

Bzdura! Młodzi wciąż pozostają w relacjach rówieśniczych. Oni faktycznie mogą bać się powrotu do nauki, którą ktoś realnie kontroluje. Przypomnę, że w początkach pandemii młodzi dopominali się o przywrócenie nauki stacjonarnej, a im bliżej tego przywrócenia, tym bardziej tego nie chcą. Psychologowie trąbią o traumach z powodu braku szkoły, o stresach i depresjach. A młodzi to kupują i powtarzają, bo wygodniej jest się zasłaniać traumą, niż stawić czoła rzeczywistości. A w stresie to

mają prawo być restauratorzy i hotelarze, stojący w obliczu bankructwa.

Nie neguję występowania depresji i innych zaburzeń, których przyczyną jest pandemia, ale z pewnością nie występują one na taką skalę, by odroczyć stacjonarną naukę aż do września. Co więcej: jestem za tym, by wydłużyć obecny rok szkolny do końca czerwca, a od powrotu do szkoły zwiększyć liczbę lekcji.

To dopiero niepopularna propozycja! Przecież wszyscy i tak są już umęczeni tym rokiem szkolnym...

Umęczeni to mogą być nauczyciele, którzy musieli się przestawić na zupełnie inne tory nauczania. Owszem, uczniowie także,

że gdy syn ukończy 25 lat i postanowi się ożenić, a potem rozwiść, rozumieją jego argumentację, że małżeństwo już mu się znudziło i woli teraz pograć z kolegami w paintball. Jeśli chodzi o naukę, rodzice bardziej dziś kontrolują nauczycieli niż własne dzieci – rzekomo dla dobra tych ostatnich. Ingerują w sposoby czy programy nauczania i wychowania, zamiast skupić się na motywowaniu dzieci do samorozwoju. Jestem nie tylko za tym, by wydłużyć ten rok szkolny, ale także za tym, by go raz jeszcze „przerobić”.

Nie wybaczyliby Panu tego ani rodzice, ani nauczyciele, nie mówiąc o uczniach...

A dlaczego? Nie mówimy przecież o powtarzaniu roku, bo on był stracony tak, jakby go nie było! W Polsce nie umiemy zmierzyć się z powtarzaniem roku szkolnego, traktujemy to jako porażkę. A przecież to szansa. Proszę sobie wyobrazić, że za dziesięć lat idzie pani do lekarza z potwornym wrzodem. A on mówi, że mu przykro, ale nie wie, co z tym zrobić, bo jak o tym uczyli, to był na zwolnieniu lekarskim.

Szkoła to przekazywanie wiedzy i kluczowe są tu relacje uczeń–mistrz. Żadne nauczanie za pośrednictwem elektroniki nie ma szans powodzenia. Czekają nas tąpnięcia kulturowe – jeśli tak zostawimy to pokolenie, ono pozostanie niedouczzone, a my, sukcesywnie zniżając poziom matur, będziemy udawać, że coś ono wie. To tak, jakbyśmy posadzili dziką dżunglę na gruzach Atlantydy.

fot. PAP/EPA/Abir Sultan

do społeczności międzynarodowej o położenie kresu prowokacyjnym działaniom.

Do największych w ostatnich latach zamieszek doszło na Starym Mieście w Jerozolimie i w jego okolicach. Żydowskim mieszkańcom Izraela odmówio-

Przeciw przemocy w Jerozolimie

Zwierzchnicy Kościołów w Jerozolimie wyrazili żądanie pokójne aktami przemocy, do których doszło w tym mieście. „Budzące niepokój sytuacje w meczecie Al-Aksa czy Sheikh Jarrah naruszają świętość ludzi Jerozolimy oraz Jerozolimy jako miasta pokoju” – głosi opublikowane 10 maja przez Łaciński Patriarchat Jerozolimy wspólne oświadczenie patriarchów i zwierzchników Kościołów.

O zaniechanie przemocy w Jerozolimie zaapelował też papież Franciszek po niedzielnej modlitwie „Regina coeli” 9 maja. Ojciec Święty zapewnił, że modli się, aby Jerozoli-

ma była „miejscem spotkania, a nie gwałtownych starć, miejscem modlitwy i pokoju”.

Według autorów oświadczenia nie do przyjęcia są środki, które zagrażają bezpieczeństwu modlących się i godności Palestyńczyków, zagrożonych eksmisją. Napięcia, podsycane głównie przez prawicowe ugrupowania ekstremistyczne, zagrażają i tak już kruchej rzeczywistości w Jerozolimie i jej okolicach. Zwierzchnicy Kościołów wskazali na szczególny charakter Jerozolimy i obowiązujące status quo, zobowiązujące wszystkie strony do ochrony „i tak już delikatnej sytuacji w Świętym Mieście Jerozolimie”. Zaapelowali

no 10 maja wstępu na Wzgórze Świątynne z okazji Dnia Jerozolimy. W tym samym czasie doszło do kolejnych starć między Palestyńczykami a policją. Według szacunków policji okolo 8 tys. Palestyńczyków zabarykadowało się na Wzgórzu Świątynnym z kamieniami, metalowymi prętami i kokałami Molotowa. Sytuacja w Jerozolimie jest napięta od początku islamskiego miesiąca postu Ramadan. Protesty spowodowane były przez przymusowe eksmisje Palestyńczyków i wyburzenie ich domów we wschodniej Jerozolimie na rzecz żydowskich osadników.

W intencji arcybiskupa

Na skutek powikłań pocovidowych abp Henryk Hoser

SAC ponownie znalazł się w szpitalu – poinformowano na profilu arcybiskupa na Facebooku.

„Polecamy naszego Pasterza modlitwie, łącząc się z Nim w krzyżu cierpienia i choroby” – napisano w komunikacie kurii. Biskup senior diecezji warszawsko-praskiej i wizytator apostolski w Medjugorje po raz pierwszy z powodu zakażenia koronawirusem trafił do szpitala na początku kwietnia. Choroba ujawniła się u duchownego przed przyjęciem drugiej dawki szczepionki.

Krzysztof Ziemięcki

Nadzieja na lepsze

Naukowcy nie lubią tzw. historii alternatywnej, ich zdaniem to wrócenie z fusów. Ja sobie dziś na to pozwolę. Natchnęły mnie do tego trzy zupełnie inne, bo wychodzące z odmiennych przestrzeni, znaki i sygnały.

Być może w natłoku innych spraw i wydarzeń umknęła Państwu informacja kilkuset francuskich wojskowych – zarówno emerytowanych, jak i służących obecnie w armii – skierowana do Emmanuela Macrona. Ostrzegają oni głośno i apelują do prezydenta o jak najszybsze

realne polityczne działania. Ich brak doprowadzi ich zdaniem do wybuchu wojny domowej, podziału Francji, a w rezultacie – jej osłabienia i gigantycznego kryzysu.

Powodem ma być zagrażająca jednoci republik, galopująca islamizacja wszystkich dziedzin życia w kraju,

mentów Polski i Litwy. Gośćmi specjalnymi byli prezydenci obu krajów, a także głowy takich państw, jak Ukraina i Estonia. Na tle innych konfliktów zaskakująco zgodnie wybrzmiał ich apel o jedność i powrót do wspólnych fundamentów, które były podwaliną naszej wspólnej siły kilkadziesiąt lat temu. Znowu przy tej okazji przypomnieliśmy sobie o unii w Krewie, unii lubelskiej, unii hadziackiej i wspólnych politycznych wysiłkach, które nieustępy wobec siły i zachłanności zaborców okazały się zbyt późne...

Trzecie wydarzenie, które cały czas wzbudza największe emocje, a nawet w niektórych środowiskach wściekłość, to zadaniowe – tak bym to ujął – porozumienie, jakie w sprawie poparcia dla Funduszu Odbudowy zawarły w sejmowym głosowaniu Lewica i PiS. Nawet jeśli nie będzie porozumieniem politycznie docelowym – czego, patrząc na polityczną scenę, wcale bym nie

wykluczał – i tak już zmieniającą polityczną geografę i układ sił na poligonie, gdzie od 2016 r. trwa wyniszczająca wojna pozycyjna. Przede wszystkim jeśli jeszcze nie likwiduje trwającego od sześciu lat bałaganu, to znacznie osłabia pewien kliniec, który rodzi impossibilizm we wprowadzeniu jakichkolwiek sensownych i niezbędnych zmian! A tych Polska, w obliczu szybko zmieniającego się i coraz mniej bezpiecznego otoczenia, bardzo potrzebuje. O czym wrzeszcza ci, którzy dziś najgłośnieściej krzyczą, sami przed 2015 r. mówili...

Lewica, wyłamując się tym samym z antypisowskiego frontu jednoci opozycji, zdobywa pozycję, przetargową siłę... i sympatię nie tylko lewicowych wyborców, bo pokazuje, a może na razie tylko daje nadzieję, że inne – czyli lepsze – uprawianie polityki nad Wisłą jest możliwe. A to już dużo!

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Nietypowy konsystorz.** W wyjątkowy sposób zakończył się w Watykanie konsystorz pod przewodnictwem papieża Franciszka w sprawie kanonizacji siedmiorga błogosławionych. Z powodu pandemii i niepewności co do jej przebiegu nie podano daty wyniesienia ich na ołtarze. Wśród przyszłych świętych jest francuski misjonarz Karol de Foucauld (1858-1916), który wiele lat przebywał wśród muzułmańskich Tuaregów w Algierii i jest uważany za pioniera dialogu między religiami i kulturami.

■ **Dewastacja pomnika.** Zdewastowano pomnik bł. ks. Jerzego Popiełuszki na Greenpoincie w Nowym Jorku. Na głowę wyrzeźbionej postaci założono czarny worek, z którego wysypały się śmieci. Wydział ds. przestępstw z nienawiści nowojorskiej policji poinformował, że prowadzi „intensywne śledztwo w sprawie wandalizmu pomnika Jerzego Popiełuszki, polskiego księdza zamordowanego w 1984 roku za działalność w Solidarności”.

■ **Rada kardynałów.** Aktualna sytuacja Kościoła w poszczególnych regionach świata, a także kwestie związane z bliskim już wejściem w życie konstytucji apostolskiej o Kurii Rzymskiej to temat spotkania Rady Kardynałów, które odbyło się pod przewodnictwem papieża Franciszka 6 maja. Z powodu sytuacji sanitарnej obradowała ona w trybie online.

■ **Nuncjusz przy UE.** Ojciec Święty mianował nuncjuszem apostolskim przy Unii Europejskiej abp. Aldo Giordano, arcybiskupa tytularnego Tamady, dotychczasowego nuncjusza apostolskiego w Wenezueli. Dyplomata jest Włochem, w latach 1995-2008 był sekretarzem generalnym Rady Konferencji Biskupów Europy (CCEE), kolejne pięć lat był stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Radzie Europy w Strasburgu. Od 2013 r. był nuncjuszem w Wenezueli.

■ **Zmarł były szef Yad Vashem.** W wieku 94 lat zmarł w Izraelu Icchak Arad, w latach 1972-1993 dyrektor Instytutu Yad Vashem, historyk, pisarz, wojskowy i wykładowca. Urodził się jako Icchak Rudnicki w Święciance (obecnie miasto na Litwie), w 1945 r. wyemigrował do Izraela.

■ **Do końca z wiernymi.** Kilkuset księży zmarło w Ameryce Łacińskiej z powodu COVID-19 podczas posługi duszpasterskiej oraz pomagając wiernym radzić sobie ze strachem i bólem – poinformowało papieskie stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie.

foto: PAP/EPA/Vatican Media

O USTANIE PANDEMII

W miesiącu maryjnym maju z woli papieża katolicy na całym świecie w tym roku modlą się o ustanie pandemii. W inicjatywie uczestniczą różne sanktuaria na świecie, które pro-

mują modlitwę różańcową. Wśród nich była Jasna Góra. Na zdjęciu Ojciec Święty Franciszek podczas odmawiania różańca w bazylice św. Piotra w Watykanie.

Co najmniej 23 osoby zginęły, a 65 trafiło do szpitala w wyniku zawalenia się na ulicę części wiaduktu pod jadącym pociągiem metra w stolicy Meksyku. Wśród ofiar są dzieci. Biegący na wysokości 20 m nad ziemią wiadukt zawalił się na jadące ulicą samochody podczas przejazdu pociągu metra linii 12. Ze wstępnych oględzin wynika, że przyczyną runięcia wiaduktu było załamanie się dźwigara podtrzymującego konstrukcję.

KATASTROFA W MEKSYKU

foto: PAP/EPA/Carlos Ramirez

ZAPRZYSIĘŻENIE GWARDZISTÓW

Uroczystość zaprzysiężenia 34 rekrutów Gwardii Szwajcarskiej odbyła się na dziedzińcu Świętego Damazego tradycyjnie 6 maja, w rocznicę śmierci 147 gwardzistów, którzy w 1527 r. oddali życie w obronie papieża Klemensa VII. Obecny był prezydent Konfederacji Szwajcarii Guy Parmelin. Przed

zaprzysiężeniem gwardziści uczestniczyli we Mszy Świętej w bazylice św. Piotra, celebrowanej przez kard. Pietro Parolina, sekretarza stanu Stolicy Apostolskiej. Wcześniej papież Franciszek spotkał się z rekrutami i ich rodzinami w Sali Klementyńskiej i podziękował za ich wierną służbę.

foto: PAP/EPA/abio frustaci

fol. PAP/EPA/Christophe Petit Tesson

UPAMIĘTNIE NAPONLEONA

Prezydent Francji Emmanuel Macron upamiętnił w Paryżu 200. rocznicę śmierci cesarza Francuzów Napoleona Bonaparte. „Jest częścią nas; był człowiekiem swojej epoki” – podkreślił szef państwa w przemówieniu wygłoszonym w Instytucie Francji. Uroczystości 200. rocznicy śmierci cesarza Francuzów mają charakter „upamiętnienia”, a „nie świętowania”

– poinformował Pałac Elizejski przed uroczystościami. Macron wraz z małżonką Brigitte złożyli kwiaty przy grobowcu Napoleona na placu Inwalidów. Prezydentowi towarzyszyli potomkowie Napoleona. Cesarz Francuzów zmarł 5 maja 1821 r. w wieku 51 lat na Wyspie Świętej Heleny, na którą został zesłany po klęskę w bitwie pod Waterloo w 1815 r.

BEATYFIKACJA SĘDZIEGO

W katedrze w Agrigento został beatyfikowany Rosario Angelo Livatino, męczennik sprawiedliwości i wiary. „W swojej służbie dla społeczności jako uczciwy sędzia, który nigdy nie dał się skorumpować, starał się nie sądzić, by potępić, ale by ocalić. Zawsze powierzał swoją pracę «Bożej opiece», dlatego aż do heroicznej śmierci stał się świadkiem Ewangelii. Niech jego przykład będzie dla wszystkich, a zwłaszcza dla sędziów, zachętą do bycia oddanymi obrońcami praworządności i wolności. Oklaskujmy nowego

fol. archiwum

Błogosławionego!” – mówił papież Franciszek w niedzielę 9 maja. Pracujący od 1989 r. w prokuraturze w Agrigento sędzia Rosario Angelo Livatino (1952-1990) został zastrzelony 21 września 1990 r. przez członków przestępczej organizacji Stidda.

KU CZCI ŚW. JERZEGO

Prawosławni mnisi i mniszki z XI-wiecznego klasztoru św. Jana Chrzciciela położonego w pobliżu miasta Debar w Macedonii co roku w dzień po uroczystości św. Jerzego, obchodzonej według kalen-

darza juliańskiego 6 maja, przechodzą w uroczystej procesji, niosąc jego ikony i śpiewając religijne pieśni. To jedna z największych procesji na Bałkanach, o dwustuletniej tradycji.

fol. PAP/EPA/georgi licovski

■ **Wojsko UE?** Czternaście krajów Unii Europejskiej zaproponowało stworzenie wspólnych wojskowych sił szybkiego reagowania, które mogłyby interweniować na wczesnym etapie międzynarodowych kryzysów. Te czternaście państw to: Austria, Belgia, Cypr, Czechy, Niemcy, Grecja, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Holandia, Portugalia, Słowenia, Hiszpania.

■ **Amerykanie skazani.** Na dożywocie skazał sąd pierwszej instancji w Rzymie dwóch młodych Amerykanów za zabójstwo karabiniera w lipcu 2019 r. 35-letni żandarm został ugodzony jedenaście razy nożem podczas interwencji w trakcie próby zakupu narkotyków przez turystów z USA.

■ **Ofiara islamistów.** Biskup prałatury terytorialnej Isabela na filipińskiej wyspie Mindanao, Leo Magdugo Dalmao, ogłosił, że miejscowy Kościół otwiera proces beatyfikacyjny ks. Rhoela Gallardo, zabitego przez terrorystów islamskich 3 maja 2000 r. W chwili śmierci kapłan miał 33 lata.

■ **Ofiary lawin.** Siedem osób zginęło w sobotę w dwóch lawinach we francuskich Alpach, w departamencie Sabaudii. Władze ostrzegają o wciąż wysokim ryzyku zejścia kolejnych lawin i odradzają wychodzenie w góry. Od początku sezonu we Francji w lawinach zginęło 35 osób.

■ **Przechwyił narkotyki.** Kanadyjski okręt marynarki wojennej HMCS Calgary zatrzymał dwa statki przemytników narkotyków, przechwytyjąc prawie 1,3 t heroiny oraz ponad 350 kg metamfetaminy.

■ **Bez mięsa i ryb.** Technische Universiteit Delft będzie pierwszą uczelnią w Holandii, której stołówka przestanie serwować mięso i ryby. Studenci mówią o wegańskim terrarze. Tymczasem uczelnia informuje, że jest to ważny krok do tego, aby kampus stał się całkowicie neutralny klimatycznie.

■ **Dramatyczny apel.** Francuski dziennikarz Olivier Dubois, porwany 8 kwietnia przez bojowników islamskich w mieście Gao na północnym wschodzie Mali, pojawił się w krótkim nagraniu wideo, w którym apeluje do francuskich władz, aby zrobiły wszystko, co w ich mocy, aby go uwolnić.

Serwis przygotowano na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Dokąd to zmierza?

Niemiecka inicjatywa wewnątrzkościelna „Miłość zwycięża” (*Liebe gewinnt*), zaplanowana na 10 maja i około tej daty, wzbudziła cały szereg dyskusji i komentarzy kończących się tym samym pytaniem: Czy Kościół w Niemczech wchodzi na drogę schizmy?

Akcja polegała na udzielaniu błogosławieństwa parom jedнопłciowym w kościołach, często w czasie lub po Mszy Świętej. Na specjalnie do tego stworzonej stronie internetowej parafie mogły zgłaszać swój udział w inicjatywie. Na liście widnieje około stu parafii, które zorganizowały nabożeństwo błogosławienia par homoseksualnych.

Przypomnijmy, że ta akcja oraz inne tego typu, np. wywieszanie tęczyowych flag na budynkach kościołów i domów parafialnych, nastąpiły w Niemczech (ale również w Austrii czy Szwajcarii) po tym, jak Kongregacja Nauki Wiary opublikowała notę zakazującą błogosławienia związków jedнопłciowych. W odpowiedzi na nią niektórzy niemieccy duszpasterze, jak również hierarchowie, zaznaczyli, że będą mimo tego udzielać błogosławieństwa takim parom.

Ponad dwustu teologów niemieckojęzycznych podpisało oświadczenie krytykujące stanowisko Watykanu. Tymczasem akcja „Miłość zwycięża” podpira się

ustaleniami tzw. Drogi Synodalnej, w ramach której działa forum „Życie w udanych związkach”, obradujące o moralności seksualnej. Przewodniczący tego forum – Birgit Mock z Centralnego Komitetu Katolików Niemieckich

i bp Helmut Dieser – otrzymali pod koniec marca ponad 2600 podpisów duszpasterzy i „duszpasterek” pod inicjatywą #mehrSegen (więcej błogosławieństwa). „Te podpisy są ważnym znakiem. Większość w naszym forum synodalnym chce oficjalnie zezwolić na ceremonie błogosławieństwa par tej samej płci w Niemczech. Jesteśmy w trakcie rozwią-

Wobec sytuacji Kościoła w Niemczech wyrażają zaniepokojenie hierarchowie z innych krajów.

zywania tego problemu. Znaki stopu z Rzymu już nie pomogą” – powiedziała Birgit Mock.

Od inicjatywy odciął się jednak przewodniczący Konferencji Episkopatu Niemiec bp Georg Bätzing, podkreślając, że „nie uważa akcji publicznych, takich jak te zaplanowane na 10 maja, za użyteczny znak lub drogę naprzód”. Jednocześnie stwierdził, że osoby o orientacji homoseksualnej, które żyją w związkach partnerskich z osobami tej samej płci, mają swoje miejsce w Kościele i duszpasterskie towarzyszenie im należy do posługi Kościoła.

Wobec sytuacji Kościoła w Niemczech wyrażają zaniepokojenie hierarcho-

wie z innych krajów, jak na przykład kard. Camillo Ruini, wieloletni przewodniczący Episkopatu Włoch, który stwierdził: „istnieje ryzyko schizmy, ale ufam, że z Bożą pomocą uda się je przezwyciężyć”. Przypomniał on

również, że dwa lata temu papież Franciszek w liście „Do pielgrzymującego ludu Bożego w Niemczech” prosił o zachowanie więzów z Kościołem powszechnym. Komentując akcję „Miłość zwycięża”, kard. Ruini zaznaczył, że kapłani, którzy błogosławią pary jedнопłciowe, wykraczają poza swe uprawnienia.

Również kard. George Pell stwierdził w wywiadzie dla EWTN, że sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech jest złowieszcza. „Biskupi niemieccy są zobowiązani do głoszenia nauki Pisma Świętego”, powiedział. Z kolei kard. Gerhard Müller skomentował obecną sytuację w Niemczech w wywiadzie dla agencji kath.net w jeszcze mocniejszych słowach: „Kościół niemiecki nie istnieje jak tylko w umysłach autorytarnych biskupów nadużywających swego urzędu, żadnych władzy funkcjonariuszy świeckich i ideologicznie zatwardziałych profesorów”.

Pojawiają się też oddolne inicjatywy świeckich wzywające duszpasterzy i biskupów do jedności z Rzymem, typu „Maria 1.0”. Czy to wystarczy, aby zatrzymać postępujący rozdział Kościoła w Niemczech od Kościoła powszechnego? To się okaże. Z pewnością można modlić się w tej trudnej sprawie za wstawiennictwem świętych niemieckich.

Zaufali Sercu Jezusa

Kolumbijscy biskupi ogłosili uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa dniem modlitwy za ojczyznę, o pojednanie, pokój i jedność narodu. Od 28 kwietnia w różnych miastach tego kraju odbywają się antyrządowe demonstracje, wywołane zapowiedzią reformy fiskalnej, w tym podwyższeniem VAT-u.

Choć władze wycofały się z tych planów, a minister finansów podał się do dymisji, protesty trwają. Niektóre z nich przybierają bardzo gwałtowną postać i są brutalnie tłumione przez policję. Według kolumbijskiego rzecznika praw człowieka zginięło co najmniej dziewięć osób, w tym dwóch policjantów.

„Stanowczo odrzucamy wszelkie łamanie praw człowieka, akty wandalizmu, blokady transportu i dostaw żywności, porwania osób, ataki na integralność fizyczną jakiegokolwiek osoby, niszczenie mienia publicznego i prywatnego” – napisali biskupi w odezwie do narodu.

Zasadzka na misjonarzy

Samochód, którym podróżowali misjonarze z Niemiec w Republice Środkowoafrykańskiej, wjechał na minę przeciwpiechotną. W wyniku eksplozji zginął młody współpracownik misji – informację tę potwierdził ordynariusz diecezji Bouar bp Mirosław Gućwa.

Pojazd prowadził o. Arialdo Urbani ze Zgromadzenia Najświętszego Serca Pana Jezusa z Bétharram. Jego życiu nie grozi niebezpieczeństwo. To już trzeci samochód, który w tym rejonie wjechał na minę. Rebelianci od jakiegoś czasu podkładają na tej trasie materiały wybuchowe i samodzielnie skonstruowane bomby.

Dariusz Kowalczyk SJ

Wieszczanie końca

Prof. Andrzej Zybertowicz na łamach tygodnika „Sieci”, w felietonie „Koniec chrześcijańskiego świata”, stwierdza: „Jeśli nowoczesność będzie postępowała dalej, to chrześcijański świat może przetrwać co najwyżej na marginesie”. No cóż! Może się tak stać. Tym bardziej że lokalnie, w takich krajach jak np. Holandia lub Belgia, Kościół już znalazł się na marginesie życia społecznego. Choć z drugiej strony trudno człowiekowi wyrokować o końcu takiego czy innego świata, skoro – jak słusznie zauważył Bulhakowski Woland – człowiek „pozbawiony jest nie tylko możliwości planowania na choćby śmiesznie krótki czas, no powiedzmy, na tysiąc lat, ale nie może ponadto ręczyć za to, co się z nim samym stanie następnego dnia”.

Katolicy oraz ludzie życzliwi Kościołowi katolickiemu chcieliby, aby ten rozwijał się i wzrastał, także ilościowo. Wrogowie katolicyzmu życzą mu rychłego odnotowują każdą oznakę kryzysu w Kościele. Jest jeszcze trzecia grupa, tzw. postępowych katolików, którzy z bliżej niewyjaśnionych powodów marzą o Kościele malutkim, za to próbującym pokornie nadążyć za lewicowo-liberalnymi ideologiami. Wieszczanie o przyszłości Kościoła wiąże się z wyobrażeniami o losach świata w ogóle. Są tacy, którzy wierzą w nieskończony postęp. Człowiek miałby być

coraz lepszy, mądrzejszy, dysponujący „cudowną” technologią. W takiej perspektywie „nowe stworzenie” byłoby wręcz owocem rewolucji. Tyle że na kartach Biblii nie znajdujemy tego rodzaju wizji. Mowa jest raczej o ciągłych zma-

ganiach i erupcji zła, które na końcu zostanie jednak pokonane.

Kościół nie obawia się tematu „końca”. To wrogi Chrystusowemu Kościołowi świat powinien się „końca” obawiać. Sam Jezus wielokrotnie mówił o czasach ostatecznych. Swoiste rozwinięcie Jego słów znajdujemy w Księdze Apokalipsy. Swoim uczniom Jezus nie obiecywał łatwego, pełnego sukcesów doczesnego życia. Wręcz przeciwnie! Mówił o boleściach, prześladowaniach, o nienawiści świata czy też o fałszywych prorokach, za którymi pójdzie większość. A jednocześnie pocieszał: „Uważajcie, nie trwóście się tym. To musi się stać, ale to jeszcze nie koniec!” (Mt 24, 6). Mistrz z Nazaretu zapowiadał, że „Ewangelia o królestwie będzie głoszona po całej ziemi, na świadectwo wszystkim narodom” (Mt 24, 14), ale jednocześnie pytał retorycznie, czy „Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie” (Łk 18, 8). Apokalipsa opowiada o walce, która toczyć się będzie do końca czasów, ale zwycięży Ten, który mówi o sobie: „Jam Alfa i Omega, Początek i Koniec”.

Katechizm Kościoła Katolickiego podsumowuje biblijną eschatologię w mocnych słowach: „Przed

przyjściem Chrystusa Kościół ma przejść przez końcową próbę, która zachwieje wiarą wielu wierzących. Prześladowanie [...] odsłoni «tajemnicę bezbożności» pod postacią oszukańczej religii [...]. Kościół wejdzie do Królestwa jedynie przez

tę ostateczną Paschę, w której podąży za swoim Panem w Jego Śmierci i Jego Zmartwychwstaniu.

Ostatecznie to Chrystusowy Kościół znajduje się w centrum tego, co rzeczywiście ważne dla losów ludzkości i życia każdej osoby ludzkiej.

Królestwo wypełni się więc nie przez historyczny triumf Kościoła zgodnie ze stopniowym rozwojem, lecz przez zwycięstwo Boga nad końcowym rozpętnaniem się zła [...]. Triumf Boga nad buntem zła przyjmie

formę Sądu Ostatecznego po ostatnim wstrząsie kosmicznym tego świata, który przemija” (nr 675, 677).

Nie neguję sensowności socjologicznej refleksji

nad znaczeniem Kościoła. Trzeba jednak pamiętać, że apostołowie nie patrzyli na świat w kategoriach socjologiczno-statystycznych, ale mieli dla świata ważną propozycję, słowo życia wiecznego. „Nawróćcie się [...]. Ratujcie się spośród tego przewrotnego pokolenia” – wołał św. Piotr do słuchaczy. Bo to świat miał i ma problem, a wspólnota wierzących w Chrystusa ma odpowiedź na ten problem. Kościół może się oczywiście znaleźć na marginesie życia społeczno-politycznego, medialnego, biznesowego. Światem mogą rządzić katofobiczne mega-korporacje. Ale ostatecznie to Chrystusowy Kościół znajduje się w centrum tego, co rzeczywiście ważne dla losów ludzkości i życia każdej osoby ludzkiej. Wszak człowiek wierzący, nawet jeśli odrzucony przez doczesne potęgi, wie, że „jeśli Bóg z nami, któż przeciwko nam?” (Rz 8, 31).

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Dnia 29 IV 2021 r. zmarła

ś. † P.

BARBARA WALERIAŃCZYK

(17 VIII 1956 – 29 IV 2021)

wieloletnia, zasłużona katechetka z parafii Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Lesznie k. Błonia, w archidiecezji warszawskiej.

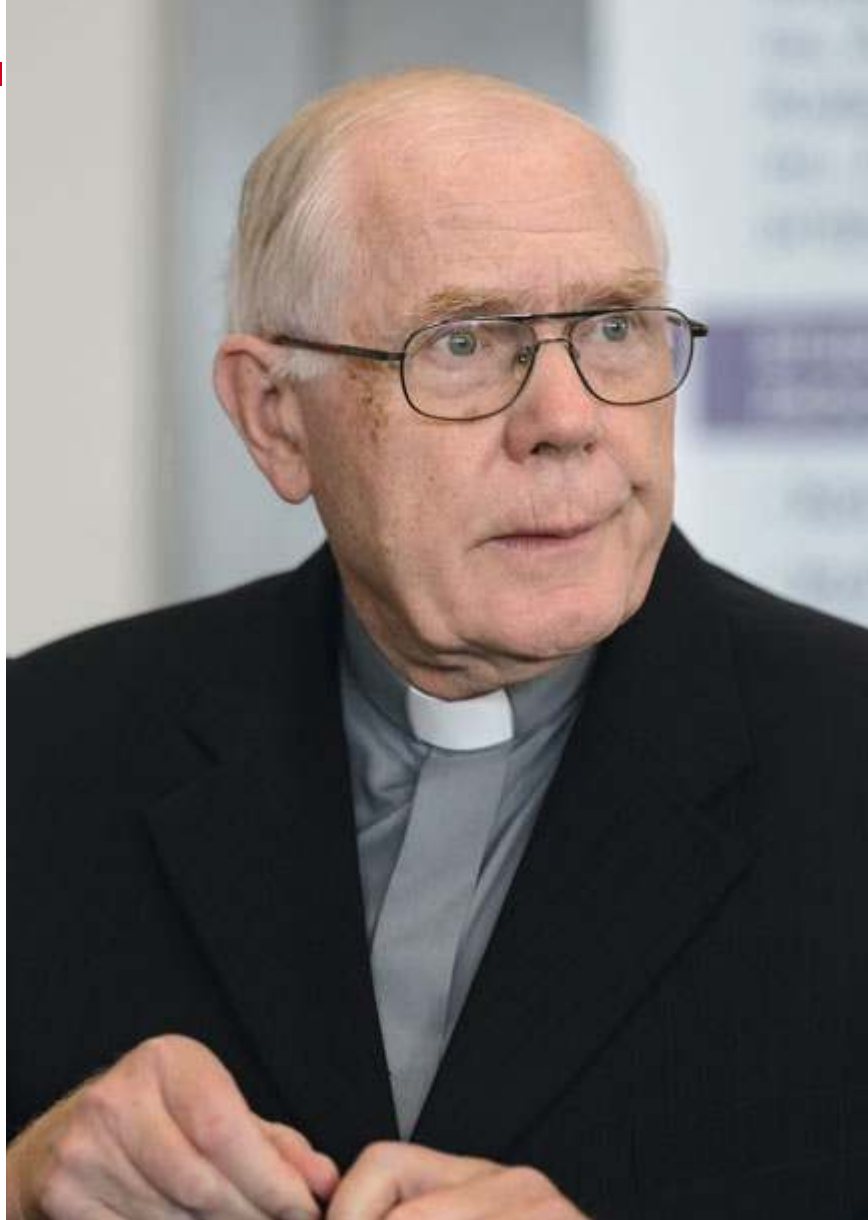
Od r.p. 1987 uczyła religii, najpierw przy lesznowskim kościele, a następnie w Szkole Podstawowej im. Stefana Batorego i w Zespole Szkół Publicznych w Lesznie (gmina Leszno, powiat warszawski zachodni, woj. mazowieckie).

Wspaniała, mądry człowiek i osoba pięknej wiary. Kochająca dzieci i młodzież, ciągle zatroskana o wychowanie i zbawienie swoich uczniów. Katechetka z pasją, pracowita i gorliwa. Uśmiechnięta i życzliwa ludziom. Dobry duch lesznowskiej parafii.

Dobremu Bogu dziękuję za ś.p. Barbarę Waleriańczyk z Leszna, za wspólną pracę katechetyczną i za wierną przyjaźń.

Msza Święta pogrzebowa miała miejsce dnia 8 V 2021 r. w kościele parafialnym w Lesznie – zmarła katechetka została pochowana na miejscowym cmentarzu.

Z wdzięcznością i modlitwą
ks. Robert Mikos z Piastowa, były wikariusz parafii Leszno

Ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (1939), kanonista, jest kierownikiem Zakładu Kościelnego Prawa Rodzinnego na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW, wiceprzewodniczącym Stowarzyszenia Kanonistów Polskich, sędzią w Sądzie Biskupim w Płocku, założycielem i redaktorem naczelnym kwartalnika „Ius Matrimoniale”. W 1993 r. był jednym z negocjatorów konkordatu. Decyzją Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej w 2012 r. został mianowany konsultorem Urzędu ds. procedur dla uzyskania dyspensy od małżeństwa zawartego, lecz niedopełnionego oraz stwierdzenia nieważności świąceń w Trybunale Roty Rzymskiej.

Czy to oznacza, że w małżeństwie tylko kanonicznym osoba ochrzczona nie otrzymuje szczególnej łaski, która wspomaga ją w wytrwaniu w tym związku?

Rzeczywiście, taka osoba nie będzie miała łaski sakramentalnej (płynącej z sakramentu małżeństwa), na co w ramach przygotowania do małżeństwa duszpasterz powinien zwrócić uwagę. Na katoliku podejmującym decyzję o zawarciu małżeństwa mieszanego spoczywa duża odpowiedzialność. Brak łaski oznacza, że w małżeństwie będzie musiał bardziej pracować nad sobą i nad budowaniem wspólnoty małżeńskiej. Należy dodać, że przed ślubem z osobą nieochrzczonej strona katolicka składa tzw. rękojmię, czyli zobowiązania, że będzie trwał w wierze katolickiej, a wszystkie dzieci zrodzone w tym związku zostaną ochrzczone i wychowane po katolicku.

Małżeństwo katolika z chrześcijaninem innego wyznania niż katolickie będzie sakramentalne?

Tak, w myśl tego, co wyżej powiedziałem, będzie sakramentalne. Tak na przykład pro-

fol. PAP/Jakub Kacmarczyk

Małżeństwo po katolicku

Z ks. prof. **Wojciechem Góralskim**, kierownikiem Zakładu Kościelnego Prawa Rodzinnego na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW, rozmawia Irena Świerdzewska

Czy każde małżeństwo zawierane w Kościele katolickim jest małżeństwem sakramentalnym?

Małżeństwo sakramentalne ma miejsce tylko i wyłącznie wówczas, gdy obie strony są ochrzczone, w myśl zasady, że chrzest jest „bramą” do kolejnych sakramentów. Natomiast za dyspensą ordynariusza miejsca strona katolicka – a więc ochrzczona (nie ma katolika nieochrzczonego) – może zawrzeć małżeństwo ze stroną nieochrzczonej. Chodzi więc tu o osobę z reguły niewierzącą lub wyznawcą innej religii niechrześcijańskiej. Takie małżeństwo na forum kościelnym jest ważne, kanoniczne, obowiązujące,

lecz nie jest sakramentem. Natomiast w momencie, w którym strona nieochrzczonej przyjąłaby chrzest, związek ten automatycznie stałby się związkiem sakramentalnym.

Co oznacza dla katolika życie w związku tylko kanonicznym?

Oznacza to, że również strona katolicka pozbawiona jest sakramentu, ten bowiem jest „niepodzielny” (nie może być sakramentem dla jednej strony, a dla drugiej nim nie być). Obie strony żyją jednak w legalnym i uznanym przez Kościół związku małżeńskim. Katolik trwający w nim może oczywiście przystępować do innych sakramentów świętych.

testanci czy prawosławni przyjmują w swojej wierze chrzest, dlatego związek katolika z taką osobą będzie sakramentem. Do zawarcia takiego związku niezbędne jest jednak zezwolenie ordynariusza miejsca. Strona katolicka, podobnie jak w przypadku związku z osobą nieochrzczonej, podpisuje rękojmię, że odsunie od siebie niebezpieczeństwo utraty wiary oraz że wszystkie dzieci zostaną ochrzczone i wychowane po katolicku.

Mamy chyba coraz więcej małżeństw kanonicznych, a niesakramentalnych. Jak Kościół pomaga im przygotować się do tego zadania?

W ubiegłym roku w czerwcu wszedł w życie „Dekret Ogólny KEP o przeprowadzaniu rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi przed zawarciem małżeństwa kanonicznego”. To nowy dokument, który zastąpił Instrukcję z 1986 r. Praca nad nim trwała dość długo, a w efekcie powstał obszerny Dekret, który zwraca baczną uwagę na solidne i wieloaspektowe przygotowanie do małżeństwa, niezależnie zresztą od tego, czy chodzi o związek dwojga katolików czy katolika z osobą nieochrzczone lub ochrzczone, lecz innego wyznania. W tym drugim przypadku strona katolicka musi być uświadomiona co do ewentualnych zagrożeń, jakie niesie ze sobą małżeństwo mieszane. Samo jednak przygotowanie do małżeństwa nie musi trwać dłużej niż w zwykłym trybie. Biorą w nim udział obydwie narzeczeni. Strona nieochrzczone musi m.in. wiedzieć, do czego zobowiązuje się strona katolicka. Ta ostatnia składa na piśmie rękojmię, o których wyżej była mowa; dokument ten podpisuje druga strona w rubryce „przyjąłem/przyjęłam do wiadomości”. Dekret Episkopatu podkreśla wagę owego przygotowania przedślubnego. Duszpasterz powinien uświadomić katolikowi to wszystko, co wiąże się ze wspomnianymi rękojmiami. Ma także uświadomić mu, że zawierając małżeństwo mieszane (zwłaszcza z nieochrzczone), może być narażony na niebezpieczeństwo utraty wiary.

Jeśli strona nieochrzczone utrudnia wychowanie dzieci w wierze katolickiej i spełnianie praktyk religijnych, to czy jest to podstawą do orzeczenia nieważności małżeństwa kanonicznego?

Ważność małżeństwa zależy od tego, jak wyglądało rzeczywiste nastawienie woli nupturienta w momencie zawierania małżeństwa. Niemniej jednak to, co miało miejsce po zawarciu małżeństwa, może wskazywać na intencję, z jaką przystępował do tego związku. Na przykład może tutaj wchodzić w grę (jako tytuł nieważności małżeństwa) postawienie przez nieochrzczonego warunku, podstępne wprowadzenie strony katolickiej w błąd czy symulacja zgody małżeńskiej.

Czy w takim razie orzeczenie o nieważności małżeństwa tylko kanonicznego w niczym nie różni się od takiego orzeczenia w przypadku małżeństwa sakramentalnego?

Przesłanki ważnego zawarcia małżeństwa są w obu przypadkach te same, podobnie jak sama procedura sądowa. Należy więc aplikować wszystkie zasady określone w Kodeksie Prawa Kanonicznego, które obowiązują w każdym przypadku. Postępowanie to zostało uproszczone po ostatniej reformie dokonanej przez Ojca Świętego Franciszka

w 2015 r. na mocy motu proprio „*Mitis Iudex Dominus Iesus*”.

Jak bardzo dokument ten zmienił obowiązujące prawo?

Dokument papieski nie zmienia przyczyn (tzw. tytułów) nieważności małżeństwa. Jedynie upraszcza proces, głównie w tym, że obecnie jeden wyrok za nieważnością małżeństwa jest prawomocny, choć strona, która nie zgadza się z orzeczeniem, może apelować. Dokument wprowadza też tzw. proces skrócony przed biskupem (uwarunkowany oczywistością nieważności małżeństwa).

Czyli nadal w Kościele katolickim nie ma możliwości rozwiązania ważnie zawartego sakramentalnego małżeństwa?

Tylko papież, w nadzwyczajnych przypadkach, dla słusznej przyczyny, może rozwiązać ważne, lecz niedopełnione małżeństwo dwojga ochrzczonych lub zawarte między stroną ochrzczone i nieochrzczone.

Czy małżeństwo do swojej ważności musi być dopełnione, skonsumowane?

Zawarte małżeństwo, choćby nie zostało skonsumowane, jest ważne, a tym samym nierozwiązalne.

A czym jest rozwiązanie małżeństwa na mocy tzw. przywileju Pawłowego?

Przywilej Pawłowy, mający swoją podstawę w 1 Liście św. Pawła do Koryntian, polega na tym, że jeśli po zawarciu małżeństwa między nieochrzczonej jedną ze stron przyjmuje chrzest, a druga nie ma takiego zamiaru i nie chce w takim związku trwać, strona nowo ochrzczone może odejść i zawrzeć nowe małżeństwo. Zawarcie tego nowego związku skutkuje rozwiązaniem pierwszego małżeństwa.

Na ile prawdziwe są opinie, że po adhortacji „*Amoris laetitia*” osobom rozwiedzionym z małżeństw kanonicznych otwarto drogę do zawierania nowych związków i do życia sakramentalnego?

To zupełnie absurdalne i nieuprawnione rozumienie adhortacji, nie liczące się z nierozdzielnością małżeństwa, która pochodzi z prawa naturalnego i która została uroczystie potwierdzona przez Chrystusa. Owszem, w n. 298 „*Amoris laetitia*” zawarte jest stwierdzenie, że jeśli małżeństwo kanoniczne „rozpadło się”, a osoba, która nie ponosi za to winy, weszła w związek cywilny z inną osobą, to w niektórych przypadkach, gdy nie udało się uratować pierwsze-

go małżeństwa, można taką sytuację „uznać” (usprawiedliwić); to jednak nie oznacza, że osoby takie mogą ze sobą współżyć na sposób małżeński. Ani w n. 298, ani w n. 300 papież nie mówi przecież (bo nie mógłby tego powiedzieć) o możliwości przystępowania przez takie osoby do Komunii św. Nad tym, że tak opacznie interpretują owe zapisy wymienionego dokumentu niektórzy duszpasterze (choćby w Niemczech), należy tylko ubolewać. Nie sposób przecież bagatelizować trzech rzeczywistości, które pochodzą z prawa Bożego: nierozdzielności małżeństwa, świętości Eucharystii oraz warunków (żału i postanowienia poprawy) sakramentu pokuty i pojednania.

Czy nie należałoby więc doprecyzować wskazań, by uniknąć błędnej interpretacji?

Nie ma takiej potrzeby, nauka Kościoła w niczym się tutaj nie zmieniła, bo też zmienić się nie mogła. Wystarczy ją przypominać.

Jaka jest odpowiedzialność księży za małżeństwa?

Na duszpasterzach spoczywa ogromna odpowiedzialność za przygotowanie do małżeństwa i za kanoniczne badanie przedślubne. W szczególności to ostatnie wymaga wiedzy (zwłaszcza na temat przeszkód małżeńskich, niezdolności konsensualnej, braku oraz wad zgody małżeńskiej), rzetelności, wnikliwości i niezbędnego pochylenia się nad każdą parą narzeczonych. To niezwykle ważna czynność duszpasterska, dla której nie można szczędzić czasu. Przez pryzmat akt sądowych (jestem sędzią kościelnym) widać niekiedy jak na dłoni, czego

zabrakło w kanonicznym badaniu przedślubnym. Duszpasterz w znacznej mierze ponosi współodpowiedzialność za losy związku, który ma być zawarty. Dlatego winien używać moralną pewność, że będzie to małżeństwo udane, rokujące nadzieję na trwałość. W sytuacjach wątpliwych zakwalifikowanie narzeczonych do małżeństwa może na pewien czas odłożyć.

Nawet ryzykując, że narzeczeni nie przyjdą drugi raz i będą żyć bez ślubu?

Nie można iść na rękę we wszystkim, byleby tylko strony nie poprzestały na związku nieformalnym. Kościół nie może rezygnować z podstawowych wymagań. Trzeba mieć na uwadze to, że małżeństwo kanoniczne jest nierozwiązywalne, wszak to Chrystus proklamował zasadę „co Bóg złączył, człowiek niech nie rozdziela”.

Jak rozumieć słowa
Chrystusa o kategori-
cznej nieroz-
zerwalności
małżeństwa „poza
przypadkiem nierządu”?
Bo przecież nie można
udawać, że ich w Ewangelii
nie ma...

o. Jacek Salij

chu waszym: wobec żony młodości twojej nie
postępuj zdradliwie!”.

Nowość CHRYSTUSOWEJ NAUKI

I oto przychodzi na ten świat Chrystus,
który stwierdził, że starotestamentalne po-
zwolenie na rozwód było jedynie złem ko-
niecznym. Według Jego nauki nie ma takich
okoliczności, w których rozwód nie sprzeci-
wiałby się godności małżeństwa. Małżeństwo
ze swojej natury i z woli Bożej powinno być
nierozzerwalne. „Przez wzgląd na zatwardzia-
łość waszych serc pozwolił wam Mojżesz od-

dać wasze żony, lecz od początku tak nie
było” (Mt 19, 8).

Jego wystąpieniom antyrozwodowym
towarzyszą jednoznaczne stwierdzenia, że
nowe prawo jest w stosunku do obyczaju sta-
rotestamentowego radykalnie nowe: „Słyszeli-
ście, że powiedziano przodkom: Kto chce
oddalić swą żonę, niech jej da list rozwodo-
wy. A Ja powiadam wam: Każdy, kto odda-
ła swą żonę – poza wypadkiem nierządu – na-
raża ją na cudzołóstwo. A kto by oddaloną
pojął za żonę, dopuszcza się cudzołóstwa”
(Mt 5, 31n; por. 19, 3-9).

Czy Ewangelia dopuszcza rozwody?

Zacznijmy od początku. Jak wiadomo,
Pięcioksiąg Mojżesza zezwala na rozwód.
„Jeśli mężczyzna – czytamy w Księdze Po-
wtórnego Prawa (24, 1) – pojmie kobie-
tę, aby być jej mężem, lecz ona nie pozy-
ska łaski w jego oczach, gdyż on znalazł
u niej coś odrażającego, napisze jej list
rozwodowy, wręczy go jej, potem odeśle
ją od siebie”.

Warto sobie uświadomić, że w tamtych
czasach pewne okoliczności rozwód ułatwia-
ły. Rozwód na pewno nie oznaczał wów-
czas rozbicia rodziny: nawet jeżeli małżeń-
stwo było monogamiczne (bo praktykowano
również wielożenstwo), rodzina podstawo-
wa była jedynie częścią wielkiej rodziny,
ewentualny rozwód nikogo więc nie po-
zostawiał bez rodziny. Ponadto trzeba pa-
miętać, że przy ówczesnym patriachalimie
żona była raczej służebnicą męża niż jego
towarzyszką.

Ale już w Starym Testamencie obserwu-
jemy coraz większe zbliżanie się do ideału
nierozzerwalności małżeństwa. I tak w Księ-
dze Przysłów (5, 15-20) znajdziemy pełen
czystej erotyki tekst, wychwalający wierność
małżeńską i nakazujący „zadowolić się żoną
młodości”. Podobne wezwanie znajdziemy
u Koheleta (9, 9): „Używaj życia z niewia-
stą, którąś ukochał, po wszystkie dni mar-
nego twego życia”. Szczególnie ostro potę-
pia rozwód prorok Malachiasz (2, 13-15),
powołuje się przy tym na Abrahama, który
nie porzucił bezpłodnej Sary, mimo że tak
bardzo pragnął mieć własnego syna i dzie-
dzica: „Czyż ów Jeden [Abraham] nie dał
przykładu, ten, którego ducha wyście spad-
kobiercami? A czegoż ten Jeden pragnął?
Potomstwa Bożego! Strzeżcie się więc w du-

Jubileusze małżeńskie
w par. Nawrócenia św. Pawła w Warszawie

Niespełna pół wieku przedtem działał w Palestynie wielki rabbi Szammaj, który zdecydowanie zakazywał rozwodu, z jednym wszakże wyjątkiem: pobożny Żyd może rozejść się z żoną, jeśli ta okazała się cudzołożnicą. Jeśli więc Pan Jezus powtarza jedynie naukę rabiego Szammaja, to przecież Jego prawo małżeńskie nie jest tak radykalnie nowe, jak je przedstawia Ewangelia. Jak to więc w końcu jest: czy Pan Jezus opowiada się za Szammajem, czy też „uczy jak ten, który ma władzę, a nie jak ich uczeni w Piśmie” (Mt 7, 29)? Żeby odpowiedzieć na to pytanie, koniecznie trzeba rozważyć, co znaczy owo dopowiedzenie „poza wypadkiem nierzędu”.

Według odwiecznej praktyki Kościoła katolickiego klauzula ta odnosi się do dwóch sytuacji. Po pierwsze, Pan Jezus dopuszcza, a nawet zaleca rozejście się mężczyzny i kobiety, jeśli żyją oni na sposób małżeństwa, ale małżeństwem nie są. Chodziłoby tu o taki związek, o którym Chrystus wspominał w rozmowie z Samarytanką: „Ten, którego masz teraz, nie jest twoim mężem” (J 4, 18). Po wtóre, w słowach tych Kościół dopatruje się obowiązku bezwzględnej niezgody na cudzołóstwo współmałżonka. Nie wolno chrześcijaninowi tolerować sytuacji trójkąta małżeńskiego: jeśli niewinny małżonek nie może sytuacji zmienić, powinien raczej współmałżonka opuścić i w modlitwie i pokucie czekać na jego nawrócenie, niż godzić się na beczeszczanie małżeństwa.

Dopatrywanie się w słowach „poza wypadkiem nierzędu” furtki umożliwiającej rozwód jest niezgodne z zasadniczym sensem nauki Chrystusa o małżeństwie. Przecież Chrystus wyraźnie stwierdza, że przywraca pierwotną czystość prawa małżeńskiego, a przeciwstawiając stare prawo nowemu, jednoznacznie daje do zrozumienia, że chodzi Mu o istotną reformę, a nie tylko o jakiś retusz w zwyczajach starotestamentalnych. Chrystus jednak uczy czegoś więcej i głębiej niż pobożny rabbi Szammaj.

PIERWOTNA PRAKTYKA KOŚCIOŁA

Zresztą, zobaczmy, co na ten temat mówią listy apostołskie i najstarsze świadectwa chrześcijańskie. Słowa są tu jasne i dalekie od rozmiękczonej kazuistyki: „Tym zaś, którzy trwają w związkach małżeńskich, nakazuję nie ja, lecz Pan: żona niech nie odchodzi od swego męża. Gdyby zaś odeszła, niech pozostanie samotną albo niech się pojedna ze swym mężem. Małżonek również niech nie oddala się od żony” (1 Kor 7, 10n). Można się czasem spotkać z twierdzeniem, że Żydzi współcześni Chrystusowi nie znali pojęcia separacji, tzn. takiego rozejścia się małżonków, które nie uprawnia do następnego małżeństwa, ale jest raczej oczekiwaniem na ponowne zejście się. Może instytucja separacji nie była znana ówczesnym Żydom, ale

z powyższego tekstu wynika, że niewątpliwie znał ją św. Paweł (jej istnienie stwierdza również cytowany niżej tekst z połowy II w.).

A o czym mówiłyby te oto teksty, gdyby rozwód był w pewnych okolicznościach chrześcijanom dozwolony? „Żona związana jest tak długo, jak długo żyje jej małżonek. Jeśli mąż umrze, może poślubić kogo chce, byleby w Panu” (1 Kor 7, 39). Lub w Liście do Rzymian: „Kobieta zamężna na mocy Prawa związana jest ze swoim mężem, jak długo on żyje. Gdy jednak mąż umrze, traci nad nią moc prawo męża. Dlatego to uchodzić będzie za cudzołożną, jeśli za życia swego męża współżyje z innym mężczyzną. Jeśli jednak umrze jej mąż, wolna jest od prawa, tak iż nie jest cudzołożnicą współżyjąc z innym mężczyzną” (7, 2n).

Nacisk społeczny, żeby Kościół – przynajmniej w niektórych przypadkach – pozwalał na rozwód, jest dzisiaj tak duży, że Kościół uczyniłby to już dawno, gdyby to tylko było w jego mocy. Jeśli Kościół nie zgadza się na rozwód, to dlatego, że nie może. Po prostu nauka słowa Bożego na ten temat jest zbyt wyraźna.

Warto tu przytoczyć jeszcze bardzo stare, pochodzące z ok. 150 r. świadectwo, mówiące, jak pierwsi chrześcijanie rozumieli opuszczenie współmałżonka „na wypadek nierzędu”. Autorem tekstu jest Hermas, a jego dzieło – „Pasterz” – jest jednym z najważniejszych pism starochrześcijańskich: „Panie – powiedziałem. – Jeśli kto ma żonę, która wierzy w Pana, i przekonał się, że ona popełnia cudzołóstwo, czy grzeszy mąż, jeśli dalej z nią żyje razem?”. „Tak długo, póki nie wie – odpowiedział – nie grzeszy. Jeśli się jednak mąż dowie o jej grzechu, a niewiasta nie pokutuje, ale trwa w swym porubstwie, i mąż dalej z nią żyje razem, staje się współwinny jej grzechu i bierze udział w jej cudzołóstwie”. „Jakżeż tedy, o panie – pytałem – ma postąpić mąż, jeśli żona trwa w swej namiętności?”. „Niechże ją oddali – odrzekł, a mąż niech żyje samotnie. Jeśli zaś oddali swą żonę i pojmie inną, tedy i on cudzołoży”. „A jeśli, o panie – pytałem – niewiasta po swym oddaleniu pokutuje i chce powrócić do swego męża, czy on jej nie powinien przyjąć z powrotem?”. „Z pewnością – odrzekł – jeśli mąż jej nie przyjmie, grzeszy i wielką na siebie ściąga winę. Powinno się przecie przyjąć tego, który zgrzeszył, a czyni pokutę. A zatem dla tej pokuty mężowi żenić się nie wolno. Oto jak się żona i mąż powinni zachowywać”.

NIE TWÓRZMY ABSURDÓW

Można by jeszcze wskazywać na – tak to chyba trzeba nazwać – absurdy, jakie pociąga za sobą twierdzenie, że cudzołóstwo rozwiązuje nierozzerwalny z natury związek małżeń-

ski. Krótko i trafnie wskazał je św. Augustyn w swoim dziele „O małżeństwach cudzołożnych”: „Zobacz, co to byłoby za absurd. Ktoś

dlatego nie byłby cudzołożnikiem, że poślubił cudzołożnicę. I co budzi jeszcze większą zgrozę: owa kobieta, dlatego że popełnia cudzołóstwo, nie byłaby już cudzołożnicą: bo dla następnego męża nie byłaby już cudzą żoną, lecz jego własną... Gdyby cudzołóstwo rozwiązywało związek małżeński, co znaczyłoby słowa Apostoła: uchodzić będzie za cudzołożną, jeśli za życia swego męża współżyje z innym mężczyzną (Rz 7, 3)?”.

Albo że przypomnę zjawisko „cudzołóstwa hotelowego”, praktykowanego niegdyś w krajach protestanckich, które „polega na tym, że działając w znowie z żoną, mąż spędza noc w hotelu w towarzystwie innej kobiety, a następnie żona na tej podstawie wytacza powództwo o rozwód”.

Zapewne mamy rację, uważając, że nauka Chrystusa o bezwzględnej nierozzerwalności małżeństwa jest trudna. Ale przynajmniej również, że nauka Chrystusa na temat małżeństwa i jego nierozzerwalności przede wszystkim zachwycą swoją głęboką mądrością i pięknem. Opiera się ona na wierze w człowieka i wierze w ludzką miłość. W nauce tej znajduje się również wezwanie do wiary w niezniszczalność miłości małżeńskiej. My, księża, niestety często popełniamy tu błąd, bo mówimy o tym dopiero ludziom, których małżeństwo się rozpadła. Tymczasem trzeba mówić o tym wszystkim małżonkom. Również tym, których miłość jest świeża i gorąca i którzy mają subiektywne poczucie jej wiecznej trwałości. Bo wszystko, co ludzkie, podlega niestety dewaluacji i śmierci, i nawet taka miłość, której niezniszczalności ludzie są pewni, może umrzeć, a wówczas jady, wynikające z jej rozkładu, będą zatruwać wzajemne współżycie. Chrześcijańska wiara w niezniszczalność miłości małżeńskiej opiera się na Bogu: tylko Bóg może nas uzdolnić do tego, żeby nasza miłość była wiecznie żywa.

Ludzie pytają jednak: Co mamy robić, jeśli miłość już umarła? Odpowiedź Kościoła jest tutaj jasna, choć trudna: Jeśli niewierność Bogu spowodowała zło, trzeba ją naprawić wiernością. Nie można do dawnej niewierności dodawać niewierności nowej – w ten sposób człowiek tylko zejdzie na jeszcze dal-
sze manowce. Otóż jeśli ludzie zdecydują się na drogę wierności Bożym przykazaniom, częstokroć okazuje się, że ich miłość jeszcze nie umarła, ona jest tylko ciężko chora. A jak wiadomo, nie każda choroba kończy się śmiercią, zwłaszcza jeśli chory bardzo pragnie wrócić do zdrowia.

W SKRÓCIE

■ **Linijka na Lednicy.** Błogosławieństwo uszu, „Manifest prostoty” oraz modlitwa za Kościół – to najważniejsze części programu tegorocznego XXV Spotkania Młodych Lednica 2000, zaplanowanego na 5 czerwca. Z powodu pandemii jubileuszowe spotkanie, podobnie jak w ubiegłym roku, odbędzie się online. Wydarzenie będzie można śledzić za pośrednictwem kanału YouTube Lednicy. Spotkaniu towarzyszy hasło „Usłysz”, jego bohaterem jest św. Jan Chrzciel, a symbolami – skrzydła i linijka.

foto: PAP/Jakub Kaczmarczyk

■ **Biały Marsz,** który przeszedł ulicami Krakowa w solidarności z cierpiącym po zamachu Janem Pawłem II, przypomina wystawę zorganizowaną w 40. rocznicę tego wydarzenia. Ekspozycję można oglądać do końca maja na placu przy bazylice ojców franciszkanów w Krakowie, naprzeciwko Pałacu Arcybiskupów Krakowskich.

■ **Pierwsza polska Msza.** 6 maja 1945 r. odprawiona została pierwsza Msza św. w powojennym Szczecinie. Ten dzień jest symboliczną inauguracją polskiego duszpasterstwa na całym Pomorzu Zachodnim. Kluczową rolę w kształtowaniu struktury kościelnej na tamtych ziemiach odegrał prymas August Hlond.

■ **Z krótkofalówką na Jasnej Górze.**

Krótkofalarstwo to nie tylko hobby, ale również służba radiokomunikacyjna i gotowość do niesienia pomocy. Przedstawiciele 19. pielgrzymki krótkofalców przybyli na Jasną Górę, by zawierzyć swoje życie i swoją posługę Matce Bożej Jasnogórskiej. Na skutek powodzi czy wichury „profesjonalne nadajniki nieraz są zniszczone, a nasze anteny zawsze funkcjonują” – powiedział inicjator spotkań paulin o. Hieronim Leśniewski, krótkofalowiec.

■ **Abiturienti, na KUL!** Prawo, psychologia, teologia, filologia angielska, dziennikarstwo, a może tegoroczne nowości – położnictwo, a na II stopniu lingwistyka stosowana i stosunki międzynarodowe? Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim rozpoczęła się rejestracja na studia stacjonarne I i II stopnia oraz jednolite magisterskie. Do wyboru jest blisko 50 kierunków. Szczegóły: kandydat.kul.pl.

foto: PAP/Tukasz Gągliński

DO ŚW. STANISŁAWA

„Trzeba bardziej słuchać Boga aniżeli ludzi” – abp Marek Jędraszewski zwrócił uwagę, że to te słowa apostołów zgromadziły wiernych na Skalce, aby oddać cześć św. Stanisławowi. Odpustowej liturgii przy Oltarzu Trzech Tysiącleci przewodniczył abp Józef Górzyński. W czasie homilii metropolita warmiński

ski podkreślił, że nie tylko wiedza, ale także miłość potrzebna jest w poznawaniu prawdy, którą przyniósł i objawił światu Chrystus, a w prawdę o człowieku wpisana jest także jego grzeszność. – Bez zrozumienia tajemnicy zła nie można człowiekowi pomóc – mówił abp Józef Górzyński.

WZYWAJMY JÓZEFA

foto: BP KEP

„Custos Redemptoris” (dosł. opiekun/stróż Odkupiciela), „Servus Christi” (dosł. sługa Mesjasza/Chrystusa), „Minister salutis” (dosł. sługa/szafarz zbawienia), „Fulcimen in difficultatibus” (dosł. podpora/wsparcie w trud-

nościach), „Patronus exsulium” (dosł. patron wygnańców/wykluczonych), „Patronus afflictorum” (dosł. patron strapionych/zasmuconych/cierpiących), „Patronus pauperum” (dosł. patron ubogich/biednych) – to siedem nowych wezwań w Litani do św. Józefa, ogłoszonych 1 maja przez Stolicę Apostolską.

Polska wersja wezwań zostanie przygotowana, zatwierdzona i opublikowana przez KEP. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów pozostawia konferencjom biskupów możliwość rozróżnienia wprowadzenia do litanii także innych wezwań, którymi w ich krajach czci się św. Józefa.

KEP podejmie również uchwałę o publikacji nowej wersji Litani do św. Józefa, z podaniem dnia jej wejścia w życie. Do tego czasu nie należy włączać nieautoryzowanych przekładów nowych wezwań do odmawianej po polsku litanii. Natomiast nowy tekst łaciński jest obowiązujący z dniem ogłoszenia, tzn. 1 maja.

ŚLĄSKOWI
ZAWDZIĘCZAMY

– Obchody rocznicy wybuchu trzeciego powstania śląskiego stanowią ważny element stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę; Górny Śląsk miał absolutnie fundamentalne znaczenie – zaznaczył prezydent Andrzej Duda podczas uroczystości na Górze św. Anny z okazji setnej rocznicy wybuchu trzeciego powstania śląskiego. Prezydent Duda przypomniał, że do Polski wracało także Pomorze i wszystko to było Polsce potrzebne, aby mogła istnieć oraz trwać i rozwijać się społecznie i gospodarczo. „I dlatego właśnie pod tym względem Górny Śląsk w szczególności miał absolutnie fundamentalne znaczenie, jako kraina i region przemysłowy, jako obszar zasobny w surowce, jako to miejsce, gdzie był zdecydowanie najdynamiczniejszy w tamtym okresie rozwój gospodarczy, i który rokował wielkimi nadziejami także i na przyszły rozwój ekonomiczny” – podkreślił prezydent. Na zdjęciu wystawa „Powstania śląskie” przed siedzibą Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

foto: PAP/Marcin Onufryjuk

MISTYK OD SERCA CHRYSYUSA

Abp Stanisław Gądecki uczestniczył w prezentacji obrazu o. Kaspra Drużbickiego, propagatora kultu Serca Jezusa. Obraz zostanie przekazany parafii w Drużbicach, gdzie urodził się znany zakonnik.

Portret jezuita Kaspra Drużbickiego jest wersją autorską obrazu z XVII w., nieznanego autora, z kościoła parafialnego Świętej Trójcy w Stęszewie (archidiec. poznańska). Autorem wykonanego w 2021 r. obrazu na płótnie jest Aleksander Gaca. Wizerunek jezuita, o wymiarach 70 × 53 cm, jest darem dla parafii św. Rocha w Drużbicach w archidiecezji łódzkiej, a ofiarodawcą – Społeczny Komitet Odbudowy Pomnika Wdzięczności w Poznaniu.

Kasper Drużbicki herbu Nałęcz (1590-1662) był jezuitą, znanym polskim kaznodzieją, wy-

foto: archidiecezja.pl

kładowcą retoryki i poetyki, pisarzem i mistykiem. Zainicjował w Polsce kult Serca Chrystusa jeszcze przed objawieniami św. Małgorzaty Marii Alacoque w Paray-le-Monial. Został pochowany w podziemiach kościoła jezuitckiego w Poznaniu, dziś – farze poznańskiej.

foto: PAP/Hanna Bardo

POŻEGNANIE POLICJANTA

W kościele Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Raciborzu odbyły się uroczystości pogrzebowe mł. asp. Michała Kędzierskiego. Funkcjonariusz został zastrzelony podczas interwencji przy próbie wylegitymowania mężczyzny, który podając się za funkcjonariusza, w ubiorze przypominającym mundur, próbował kontrolować kierowców.

TRYUMF GORZOWA?

Na jednej ze ścian kamienicy przy ulicy Jagielloj w Gorzowie Wielkopolskim zawieszono trójwymiarowy mural „Gorzowski łuk triumfalny”. Stał on do rywalizacji w organizowanym przez Krajową Izbę Gospodarki Nieruchomości ogólnopolskim konkursie na najlepszą inwestycję w kategorii mural roku.

foto: PAP/Lech Muszyński

■ **„Gorzki pokój.** Traktat ryski 1921 r.” – wystawę pod tym tytułem Instytut Pamięci Narodowej zaprezentował z okazji setnej rocznicy podpisania traktatu w Rydze. Równolegle Zamek Królewski otworzył ekspozycję „Traktat ryski – odzyskane dziedzictwo”.

foto: PAP/Lukasz Gągliński

■ **Studia w więzieniu.** Od października w Areszcie Śledczym w Lublinie ruszy kolejna edycja licencjackich studiów stacjonarnych na kierunku nauka o rodzinie i specjalności asystent osoby niesamodzielnej. Dzięki trwającej od 2013 r. współpracy KUL z aresztem kolejna grupa więźniów będzie miała możliwość zdobycia wyższego wykształcenia.

■ **Centrum samodzielności.** W ramach programu „Centra opiekuńczo-mieszkalne” na tworzenie i funkcjonowanie ośrodków wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami do 2024 r. przeznaczone zostanie łącznie 300 mln zł. – Centrum będzie tworzyć otoczenie zbliżone do warunków domowych, w którym kluczowymi wartościami będą podmiotowość i włączenie społeczne uczestników. Dla wielu osób to szansa na samodzielne i niezależne życie – mówi minister pracy, rodziny i polityki społecznej Marlena Małag.

■ **Odszedł por. Borewicz.** W wieku 77 lat zmarł w Krakowie Bronisław Cieślak – dziennikarz, prezenter telewizyjny, aktor znany z roli porucznika Sławomira Borewicza w serialu „07 zgłoś się”. Należał do PZPR od 1970 r. aż do rozwiązania partii w 1990 r. Dwukrotnie, w 1997 i 2001 r., zdobył mandat posła z list SLD.

■ **Telefon w muzeum.** Zbiór Muzeum Telefonów Komórkowych w Bydgoszczy liczy ponad 2500 egzemplarzy telefonów.

foto: PAP/Tytus Zmijewski

Jacek Karnowski

Trudne czasy

Już ponad rok pandemia koronawirusa demoluje nasz świat. Zabija ludzi, niszczy więzi, wpędza firmy w bankructwo. Przeżywamy coś, co wygląda jak kiepski film katastroficzny. Gdyby parę lat temu ktoś nam o tym powiedział, pukalibyśmy się w głowę i zapewnialibyśmy jeden przez drugiego, że to nie możliwe. I pewnie najgłośniej śmialiby się ci, którzy przeczytali najwięcej książek. A jednak to wszystko zdarzyło się naprawdę. Zatrzymano świat, który zdawał się pędzić coraz szybciej. Przywrócono granice, wprowadzono drastyczne ograniczenia praw obywatelskich. Zamknięto służbę zdrowia, zamknięto szkoły, miliardy ludzi poddano szczepieniom.

W sumie wydarzyły się rzeczy niewyobrażalne. Ale czy rzeczywiście w naszych dziejach wyjątkowe? Tuż po pierwszej wojnie epidemia grypy hiszpanki zabiła w Europie miliony ludzi, głównie młodych mężczyzn. Zaraży w wiekach wcześniejszych bywały jeszcze straszliwsze. Świat przeżywał bardzo różne formy ustrojowe, gospodarcze, społeczne. Wojny często stanowiły codzienność. Bywały i szalone, diabelskie rewolucje. To dopiero ostatnie 80 lat przyzwyczaiło europejski Zachód do pokoju, rosnącego dobrobytu oraz wciąż poszerzającej się sfery wolności osobistej. Teraz to wszystko stało pod znakiem zapytania.

Szok jest więc ogromny. Nie można się więc dziwić, że pojawiło się mnóstwo pytań, różnego rodzaju teorii, nazy-

wanych często spiskowymi. W pandemii wiele osób widzi precyzyjny scenariusz, którego celem jest zdobycie władzy nad światem przez jakiś tajemny ośrodek bądź przebudowa świata w imię ideologicznych interesów lewicy. Na przykład jeden z popularnych

w internecie wpisów opisuje rzecz tak: „Narracja Covid-19 to profesjonalna operacja psychologiczna zaprojektowana przez sztab psychiatrów i psychologów, mająca na celu całkowite zburzenie obecnej percepcji świata i stworzenie Nowego Ładu. Jest częścią Agendy 2030 realizowanej przez ONZ mającej na celu całkowite przemodelowanie życia i stosunków społecznych. (...) Wszyscy jesteśmy ofiarami. Będziemy ofiarami jeszcze przez kilka lat, dlatego ważne jest, żeby wiedzieć, jakiej psychomanipulacji jesteśmy poddawani, a także jak się przed tym bronić”.

Ludzie mają rację, przeczuwając, że mogą być oszukiwani. Bo są oszukiwani w wielu kwestiach. Na przykład globalne ocieplenie ma w sobie elementy potężnej manipulacji. Klimat stale się zmienia, są okresy cieplejsze i chłodniejsze, podstawy do twierdzenia, że za rogiem jest wielka katastrofa, są więcej niż dyskusyjne. Ale kłamstwa dotyczą także innych spraw. Na przykład wielu mieszkańców Zachodu szczerze wierzy, że w Polsce panuje represyjny reżim polityczny, choć jeśli ktoś realnie podlega represjom, to np. naukowcy wspierający rząd, prześladowani na zdominowanych przez lewicę uniwersytetach. Ludzie mają też rację, obawiając się skokowego ograniczenia wolności. Nowe możliwości technologiczne, daleko idąca ideologizacja świata w stronę skrajnej

lewicowości, kryzys tradycyjnych wspólnot takich jak rodzina – to wszystko rzeczywiście tworzy nową, bardzo złą sytuację. Lewica nie ukrywa, że ma daleko idące ambicje, marząc o depopulacji świata i całkowitym „wyzwoleniu” człowieka z wszelkich ograniczeń. Tak całkowitym, że prowadzącym do pełnej niewoli.

To powiedziawszy, trzeba jednak zastrzec, że sceptycyzm wobec tego, co niesie ze sobą pandemia, bywa wciągający aż do szaleństwa. W głowach wielu ludzi zachodzi zjawisko wzmacniania kolejnych rewelacji poprzez dobór „eks-pertów”, którzy potwierdzają nasze wcześniejsze poglądy. Rozdyma się wątpliwości, np. w sprawie szczepionek, do poziomu absurda, w istocie

negując przełom, który medycyna przyniosła w leczeniu wielu wcześniej śmiertelnych chorób. Nie wskazuje się przy tym alternatywy dla szczepień, które mimo wszystkich „ale” zbijają jednak śmiertelność do poziomu akceptowalnego. A jak twierdzą lekarze z pierwszej linii frontu, COVID-19 to naprawdę zmiłowa, niebezpieczna choroba, która wylamuje się schematom. Może przejść łagodnie, a może zabrać życie, zdrowie, pamięć, a także wolę i radość. Musimy pamiętać, że w obliczu takiego wyzwania trudno o drogi na skróty. A gdyby rząd zdecydował się na radykalne eksperymenty, pewnie ci sami ludzie, którzy dziś wypominają mu działania zgodne ze światowym standardem, krzyczeli o nieodpowiedzialności, zbrodni, wielkim błędzie.

Trudne czasy – jak uczy historia – wymagają pokory, bo są trudne. Trzeba je przejść, starając się trzymać zdrowego rozsądku, bez nakręcania skrajnych postaw i emocji.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Muzea zapraszają

Można już odwiedzać muzea diecezjalne. Powracają z ofertą, której zwiedzający nie zdążyli obejrzeć z powodu pandemii, lub przygotowują nową ofertę na jesień. Episkopat Polski powołał niedawno Stowarzyszenie Muzeów i Skarbców Kościelnych „Ars Sacra”. Pomoże ono tym placówkom w zdobywaniu niezbędnych środków na utrzymanie i dalszy rozwój. Obecnie status większości z nich uniemożliwia ubieganie się o środki publiczne, traktowane są bowiem jako instytucje prywatne.

Lato z Popiełuszką

Muzeum ks. Jerzego Popiełuski i Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej zapraszają młodzież szkół ponadpodstawowych oraz nauczycieli historii i religii do udziału w szkole letniej poświęconej duszpasterstwu Solidarności. Zespoły składające się z ucznia i nauczyciela w dniach od 4 do 8 sierpnia wezmą udział w licznych wykładach (m.in. prof. Jana Żaryna i prof. Pawła Skibińskiego), warsztatach, spotkaniach ze świadkami (z Huty Warszawa, z rodziny ks. Jerzego) i pokazach filmowych.

Warunkiem udziału w szkole letniej jest napisanie przez ucznia krótkiej pracy literackiej. Szczegóły: www.popieluszko.net.pl oraz muzeumkspopieluszki.pl/szkola-letnia.

Zwolnij!

W miejscowości Budno mieszkańcy postanowili zadbać o własne bezpieczeństwo i postawili przy drodze manekiny: ojca z wózkiem dziecięcym i dziecka na rowerze. Wierzą, że kierowcy, widząc je, zwolnią.

fot. PNP/Marcin Bielecki

Jedność czy podziały?

W kolejnej konferencji z cyklu „Powołani do Przywództwa” wspólnota Droga Odważnych zaprasza do zmierzenia się z tematem podziałów i poszukiwania jedności – wewnątrz, w rodzinie, w społeczeństwie, w Kościele.

„Jak budować jedność wśród podziałów?” – pod takim hasłem 29 maja w ramach całonocnego wydarzenia online będzie można posłuchać m.in. terapeutów Moniki i dkn. Marcina Gajdów oraz braci Łukasza i Pawła Gólców z zespołu Golec uOrkiestra. Z kolei w panelach dyskusyjnych w studiu usłyszymy m.in. Marcina Zielińskiego ze wspólnoty „Głos Pana”.

Nocą, w odpowiednio zorganizowanych grupach, uczestnicy konferencji ruszą w pielgrzymkę pod hasłem

„Stań w wyłomie”. Każdy z pielgrzymów będzie miał dostęp do materiałów na drogę w aplikacji mobilnej. Na koniec każdej trasy przewidziana jest Eucharystia. W rejonie warszawskim 30 maja o godz. 7 w Niepokalanowie odprawi ją pasterz diecezji warszawsko-praskiej bp Romuald Kamiński, będący patronem honorowym wydarzenia.

W ramach przygotowań do konferencji organizatorzy zapraszają też 18 maja o godz. 20 na swoje strony na Facebooku i YouTube’ie, gdzie odbędzie się debata z udziałem dziennikarzy Weroniki Kostrzewy, Tomasza Terlikowskiego i Piotra Józwiaka pt. „Jak budować jedność w podzielonym Kościele?”.

Więcej: www.powolanido-przywodztwa.pl

Telewizja bez nagości

W ostatnim numerze „Idziemy” Marek Grabowski, prezes Fundacji Mamy i Taty, ocenił program „Magia nagości” oraz pomysł tworzenia jego polskiej wersji. Mająca nadawać audycję stacja w trybie nagłym przesunęła premierę polskiej edycji show. Nie podaje nowego terminu emisji programu.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji otrzymała w sumie pięć skarg na format – cztery indywidualne oraz wystąpienie Fundacji Mamy i Taty. Cztery wystąpienia mają dotyczyć już wyemitowanych odcinków zagranicznych wydań formatu. – Obecnie prowadzone są postępowania dotyczące odcin-

ków wyemitowanych 11 i 25 kwietnia 2021 r. (godz. 23).

Z kolei skarga Fundacji Mamy i Taty dotyczyła zapowiedzi związanej z pojawieniem się polskiej edycji „Magii nagości”. Ich zdaniem realizacja projektu może mieć negatywny wpływ na psychikę widzów – do wystąpienia załączone zostały ekspertyzy i wyniki badań w tym zakresie. W tej sprawie KRRiT oczekuje na stanowisko nadawcy, zmuszonego do złożenia wyjaśnień.

Dotychczas pokazanych siedem edycji zagranicznych wersji programu „Magia nagości” oglądało średnio 103 tys. widzów.

Informacja zamiast straży

Miasto chce dawną strażnicę przy granicznym moście Przyjaźni w Cieszyźnie, a w jej miejsce wznieść budynek transgranicznego centrum informacji turystycznej wraz z przestrzenią ekspozycyjną. Magistrat podał, że zgłosiły się cztery firmy, które chcą podjąć się tego zadania.

fot. PAP/Andrzej Grygiel

Więźniowie kardynałowi

Skazani z zakładu karnego budowali kościół w Chominie w powiecie kamieńskim (archidiec. szczecińsko-kamieńska). 18 września podczas konsekracji otrzyma on za patrona bł. kard. Stefana Wyszyńskiego. Będzie to jeden z elementów archidiecezjalnego dziękczynienia za beatyfikację Prymasa Tysiąclecia, która odbędzie się 12 września w Warszawie. Drugim punktem będzie ustanowienie sanktuarium prymasa w Kobylance.

Budowa świątyni w Chominie rozpoczęła się osiem lat temu. Pierwsza Msza św. została odprawiona w 2015 r. – Skazani z Buniewic codziennie byli odwożeni i przywożeni przez mieszkańców – mówi parafianka Jadwiga Lisowska – a rodziny gotowały obiady, piekły ciasta.

Skazani obdarzeni talentem artystycznym wyrzeźbili w drewnie czternaście stacji drogi krzyżowej, wykonali w drewnie tryptyk. Świątynię budowali też okoliczni miesz-

kańcy oraz pielgrzymi rowerowi na Jasną Górę.

– Nie byłoby tej świątyni bez darczyńców i ofiarodawców oraz ludzi dobrej woli z całego kraju i mieszkańców Chomina. Ofiarodawcy ufundowali ławki, witraże, konfeksjonął. Mieszkańcy Chomina złożyli się na drzwi wejściowe, tabernakulum, wieżę, ogrodzenie, schody prowadzące na wieżę – podkreśla Jadwiga Lisowska.

REKLAMA

w|drodze

Wiara i nauka –
Zobacz świat w szerszej
perspektywie!

Alister McGrath

PATRZĄC
SZERZEJ

Odkrywanie tajemnic nauki i wiary

wdrodze.pl

ks. Waldemar Turek

W Rzymie znajdujemy wiele miejsc upamiętniających zamach sprzed czterdziestu lat na życie św. Jana Pawła II. Niektóre z nich są mało znane.

Miejsce zamachu

Najbardziej znana jest marmurowa płytka upamiętniająca zamach z 13 maja 1981 r. Została umieszczona dokładnie tam, gdzie padły strzały: w cieniu kolumnady Berniniego i Bramy Spizowej. Obecnie ten punkt jest trudno dostępny, jest bowiem jedną z licznych przestrzeni zamkniętych na placu św. Piotra w ramach ograniczeń związanych z COVID-19. Znajduje się blisko posterunku żandarmerii kontrolującej pielgrzymów i turystów zmierzających do bazyliki św. Piotra.

Żeby podejść do tablicy i ją sfotografować, poprosiłem żandarmów i umoty-

wowałem tę prośbę. Na płytce została wyryta data XIII V MCMLXXXI i nad nią herb św. Jana Pawła II. Umieszczono ją tu 12 maja 2006 r., czyli w przeddzień dwudziestej piątej rocznicy zamachu i trochę więcej niż rok od powrotu papieża Polaka do domu Ojca. Zastąpiła ona pomalowaną na czerwono kostkę brukową wskazującą miejsce, w którym znajdował się papież, gdy został trafiony kulami tureckiego zamachowca.

Pamiętam, że przed pandemią niektórzy pielgrzymi kładli w tym miejscu kwiaty, często pojawiały się białe-czerwone róże albo goździki. Przybyłszy z różnych części świata pytali o tę płytkę, bo wiązała się ona z ich osobistym wspomnieniem, albo po prostu z ciekawości. Ten zamach przeszedł już wprawdzie do historii, ale ciągle

miętnego dnia, a przecież trzeba było szybko podejmować decyzje, od których zależało wszystko. Opatrzność mi odpowiedziała – stwierdza – żeby nie wieść Ojca Świętego do jego prywatnego mieszkania, ale jak najszybciej do kliniki Gemelli. Było bardzo trudno decydować, a nie było ani sekundy do stracenia. To właśnie od budynku FAS zaczęła się podróż karetką do szpitala...

KLINIKA GEMELLI

Potężny kompleks medycyny i chirurgii „Agostino Gemelli” to kolejny „ślad” związany z tamtym wydarzeniem, o czym przypomina okolicznościowa wystawa, otwarta tutaj w ubiegłym roku z okazji setnej rocznicy urodzin papieża Polaka (czynna do dzisiaj), której dano tytuł „Il dolore salvifico” („Zbawienne cierpienie”). Została poświęcona po-

Ślady zamachu

przecież pozostaje sprawą w jakiejś mierze żywą i aktualną...

WATYKAŃSKA PRZYCHODNIA

Jeszcze trudniej jest zwyktemu pielgrzymowi dojść do drugiej tabliczki, tej mianowicie, która znajduje się w posadzce wejścia do watykańskiej przychodni lekarskiej, tzw. FAS (skrót od włoskiej nazwy *Fondo Assistenza Sanitaria*, czyli Fundusz Opieki Zdrowotnej).

Stosunkowo mało się o tej tablicy mówi – może z racji położenia, może też dlatego, że zamach bardziej kojarzy się z placem św. Piotra i później niemal sześciogodzinną operacją przeprowadzoną w poliklinice Gemelli. A ta tabliczka, z tą samą datą i z tym samym herbem, upamiętnia dramatyczne chwile oczekiwania

na ambulans po tym, jak rannego papieża przewieziono papamobile z placu św. Piotra i – wedle relacji jednego z ówczesnych pielęgniarzy – w tym miejscu położono mocno krwawiącego.

W numerze włoskiego tygodnika „Famiglia Cristiana” z 2 maja tego roku kard. Stanisław Dziwisz, ówczesny sekretarz osobisty św. Jana Pawła II, wyznaje, że były to dramatyczne chwile. Świat jakby się zatrzymał kilkanaście minut po godz. 17.00 tamtego pa-

bytom papieża w klinice od tego pierwszego, 13 maja 1981 r., do ostatniego w marcu 2005 r., kiedy poddano go zabiegowi tracheotomii. Było ich w sumie sporo, bo dziesięć plus trzy wizyty kontrolne; dlatego papież trochę żartobliwie nazywał Gemelli „trzecim Watykanem”: po głównej rezydencji i po Castel Gandolfo.

Na wystawie zgromadzono wiele zdjęć obrazujących leczenie papieża, jak też szereg innych świadectw i dokumentów ukazujących cierpienie w jego życiu i nauczaniu, wreszcie historię pomnika Jana Pawła II z marmuru karraryjskiego, który upamiętnia to szczególne świadectwo i jego związek z kliniką.

Dzieło wykonane przez mistrza Stefana Pierottiego, urodzonego w 1964 r. w Pietrasanta, zostało usytuowane na placu przed głównym wejściem do szpitala; każdego dnia „wita” wielu chorych, ich krewnych, studentów i cały, bardzo liczny personel. Pomnikowi, odsłoniętemu 30 czerwca 2009 r., nadano tytuł „Nie lękajcie się!”, w nawiązaniu do słynnego kazania papieża Polaka wygłoszonego podczas Mszy św. inaugurującej pontyfikat.

Rzeźbiarz zamierzał wykonać dzieło przedstawiające nie tylko związki papieża ze szpitalem, ale także pewne aspekty duchowe jego bardzo różnorodnego i bogatego przesłania. W rzeczywistości pomnik nie ukazuje papieża z pierwszych lat jego pontyfikatu – wysportowanego, mocnego fizycznie – ale już doświadczonego przez zamach i przez ciężar wieloletniej służby Kościołowi.

Tablica upamiętniająca czekanie na ambulans

fot. ks. Waldemar Turek

fot. ks. Waldemar Turek

fot. ks. Waldemar Turek

Papież w podeszłym wieku, ubrany w strój liturgiczny z paliuszem, z nałożonym pierścieniem Rybaka i białą piuska, trzyma w dłoniach słynny krzyż-pastorał, wykonany swego czasu dla Pawła VI, a później używany przez Jana Pawła I w czasie krótkiego, 33-dniowego pontyfikatu. Ten sam pastorał lekko zmieniono i zmniejszono jego wagę w 1996 r., tak aby papież „z dalekiego kraju” mógł go ciągle używać mimo wieku i osłabienia.

Papież z pomnika odznacza się spokojnym i głębokim spojrzeniem; jego dwie ręce ściskają krzyż i szukają w nim oparcia w geście typowym dla podeszłego wieku, wyraźnie ukazującym, że jedyną drogą do zbawienia jest Jezus Chrystus, Zbawiciel człowieka. Ten niezmordowany i odważny biskup Rzymu w tym samym momencie opiera się na krzyżu i głosi Krzyż.

Autor pomnika, kontynuując wielką i bogatą tradycję włoskiej sztuki figuratywnej, zapoczątkowanej przez Giotto, pogłębionej przez Arnolfa z Cambio, a później przez Giacomo Manzù i Floriano Bodiniego, wyrzeźbił postać o dużej masywności i elegancji zarazem. Wzbogacił ją przy tym elementami futurystu; wystarczy zauważyć dwa ostre cięcia boczne, które koncepcyjnie łączą podstawę pomnika z pochyloną sylwetką papieża, a mocno geometryzujące

krawędzie jego ornatu dodają wyraźnie hierarchiczności prorokowi naszych czasów.

Podczas uroczystości odsłonięcia pomnika podkreślono, że św. Jan Paweł II nigdy nie ukrywał swoich licznych chorób, cierpienia czy fizycznej słabości. Co więcej, chciał pokazać współczesnemu człowiekowi, że choroba i dolegliwości mogą i powinny zbliżać nas do Boga. Nie ma też wątpliwości, że wśród tysięcy błogosławieństw, których udzielał w czasie wielu lat swojego pontyfikatu, najgłębiej dotknęły serc wiernych te, którym towarzyszył jedynie gest jego ręki, najpierw z okien kliniki Gemelli, a później Pałacu Apostolskiego. O tym wszystkim przypomina pomnik na placu przy wejściu do kliniki. Odnosi się nawet wrażenie, jakby te błogosławieństwa bez słów ciągle trwały przez to dzieło sztuki i dodawały odwagi, pocieszały...

MATKA BOŻA FATIMSKA

Pomnik Matki Bożej Fatimskiej umieszczony w Ogrodach Watykańskich jest dziełem amerykańskiego rzeźbiarza Fryderyka Karola Shradya. Figura Madonny ochraniającej trójkę dzieci ma wyraźne odniesienie do pomocy udzielonej papieżowi Janowi Pawłowi II podczas i po zamachu 13 maja

Matka Boża Fatimska

fot. ks. Waldemar Turek

1981 r., w dniu Jej liturgicznego wspomnienia. Zresztą, sam artysta chciał, aby na marmurowej podstawie pomnika była umieszczona data: 13 maja 1981. Pomnik, подарowany przez rzeźbiarza, był bowiem poświęcony przez papieża Jana Pawła II 3 maja 1983 r., czyli dokładnie dwa lata po zamachu.

Artysta, urodzony w Nowym Jorku w 1907 r., studiował malarstwo i sztukę w swoim mieście rodzinnym, a następnie w Oksfordzie i Paryżu. Nawrócony z protestantyzmu na katolicyzm w 1948 r., zaczął malować i rzeźbić głównie tematy o charakterze religijnym. Jego płaskorzeźby ozdabiają drzwi bazyliki Zwiastowania w Nazarecie, a wiele innych dzieł zdobi kościoły w różnych częściach Stanów Zjednoczonych, w tym katedrę św. Patryka w Nowym Jorku.

Rzeźba z brązu, wykonana na prośbę Jana Pawła II do Ogródów Watykańskich, nowoczesna w formie, przedstawia Najświętszą Dziewicę, która się pochyliła w macierzyńskim spojrzeniu ku trojgu pastuszków i objawia im tajemnice dotyczące przyszłości świata i Kościoła. Jednocześnie ochrania je swoimi rękami przed różnymi niebezpieczeństwami. Dzieci klęczą u stóp Madonny, z jednej strony zaskoczone i przestraszone tą wizją, z drugiej pełne ufności, bo czują się bezpieczne pod płaszczem tak tajemniczej i zarazem kochającej Pani.

Shrady, dzięki swoim studiom po obu stronach Atlantyku, panuje swobodnie nad językiem tradycyjnym i jednocześnie nad współczesnymi rozwiązaniami w odniesieniu do formy. Aby skoncentrować w jednym dziele zarówno opowieść o cudownych wydarzeniach z Fatimy, jak też głębokie znaczenie szczególnego zaangażowania Najświętszej Dziewicy w dramaty współczesnego świata, stworzył figurę ukazującą tajemnice, których nie możemy ani zrozumieć, ani opisać; ale my także, widząc ten pomnik, czujemy się otoczeni szczególnym płaszczem opieki.

KONKLUZJA

W Rzymie i na terenie całych Włoch postawiono w sumie wiele pomników ulubionego przez mieszkańców Italii papieża, który przybył „z dalekiego kraju”. Dodatkowo wiele tablic upamiętnia jego podróże, celebracje, spotkania, przemówienia. Jak dotychczas nie słyszałem, aby któryś z tych pomników czy którąś z tablic choćby zadrażniło, już nie mówiąc o oblaniu farbą, przewróceniu czy innym zniszczeniu.

Autor jest kapłanem diecezji płockiej, filologiem klasycznym i patrologiem, pracownikiem Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej

Minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak i dowódca generalny rodzajów sił zbrojnych gen. Jarosław Mika w 33. Bazie Lotnictwa Transportowego w Powidzu

foto: PAP/Jakub Kaczmarczyk

Czym mamy się bronić?

Piotr Kościński

Program obrony powietrznej krótkiego zasięgu „Narew” wchodzi w „fazę realizacyjną”. Mówił o tym niedawno minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak. Ale modernizacji potrzebuje cała armia.

Szef MON poinformował o „podpisaniu wniosków z fazy analityczno-koncepcyjnej”. Oznacza to, że ministerstwo ustaliło dokładnie, czym „Narew” ma być – i teraz rozpoczyna się rozmowa z wykonawcą, czyli Polską Grupą Zbrojeniową. Chodzi o 19 baterii krótkiego zasięgu, które trafią do 3. Warszawskiej Brygady Raketowej Obrony Powietrznej i do pułków przeciwlotniczych wojsk lądowych – a więc ponad 100 wyrzutni i około 2 tys. pocisków raketowych. Wszystko to kosztować ma gigantyczną kwotę ok. 30-40 mld zł.

I tu jest podstawowy problem naszej armii. Kolejne rządy od wielu lat zaniedbywały sprawy obronności kraju, w efekcie jesteśmy dziś na etapie kreślenia wielkich planów modernizacji wojsk lądowych, lotniczych i morskich. Bo niestety lotnictwo jest w stanie ciężkim, użytkuje zarówno nowoczesne, ale drogie w użyciu, jak i względnie tanie, ale stare samoloty. Marynarka wojenna znajduje się w zapaści; porównanie może nie będzie idealne, ale we wrześniu 1939 r. nasza flota była proporcjonalnie o wiele silniejsza od obecnej. Wojska lądowe są w sytuacji nieco lepszej, ale też trudno powiedzieć, że dobrej.

SKANSEN W POWIETRZU

Kluczową rolę w obronie każdego państwa odgrywa dziś lotnictwo. Mamy 48 nowoczesnych samolotów bojowych F-16, a także wyprodukowane jeszcze w ZSRR i mocno już przestarzałe myśliwce MiG-29 (28 samolotów) oraz bombowce Su-22 (18 maszyn). Te ostatnie, liczące już prawie 40 lat, muszą być wycofane do 2025 r., a MiG-i – do 2029 r.

Tymczasem sprawne samoloty wojskowe są nam bardzo potrzebne. Przykład: pod koniec kwietnia nasze F-16 uczestniczyły w przechwyceniu rosyjskich maszyn nad Morzem Bałtyckim. Była to skoordynowana odpowiedź NATO, które wysłało myśliwce z baz w Polsce, Estonii i na Litwie do śledzenia i przechwycenia rosyjskich myśliwców, bombowców i samolotów obserwacyjnych nad Bałtykiem.

Co będzie dalej? F-16, nazywane u nas „jastrzębiami”, przejdą modernizację. I czekamy na myśliwce piątej generacji. W ramach umowy ze Stanami Zjednoczonymi, o wartości aż 4,6 mld dolarów, supernowoczesne i skuteczne F-35 pojawiają się w Polsce w 2026 r. Producent dostarczy nam 32 samoloty, które mają być użytkowane do 2070 r. i zastąpią stare, posowieckie maszyny – w przypadku Su-22 nazywane „żywym skansenem”.

Problem jednak w pieniądzu. Godzina lotu F-35 kosztuje obecnie 36 tys. dolarów, gdy w przypadku F-16 jest to 25 tys. dolarów. Amerykanie z tego powodu postanowili znacząco ograniczyć zakupy F-35. Wspominał

o tym były zastępca sekretarza obrony USA ds. zakupów, technologii i logistyki lotnictwa Will Roper. O ile cena zakupu samolotu jest przystępna, o tyle koszty eksploatacji – ogromne. Amerykanie chcieli kupić blisko dwa tysiące tych maszyn, ale zapewne nie będzie ich na nie stać. Roper wskazał, że konieczna jest „jakaś alternatywa” dla F-35.

Jeśli te samoloty są za drogie dla Stanów Zjednoczonych, to czy będziemy w stanie skutecznie wykorzystywać je w Polsce? Zwłaszcza że inne maszyny, które w najbliższym czasie dostaniemy, są raczej wiekowe. Polskie lotnictwo dysponuje obecnie pięcioma samolotami transportowymi typu C-130 Herkules, wyprodukowanymi na przełomie lat 60. i 70. Mają je zastąpić takie same, wyprodukowane w 1985 r. Służyły w lotnictwie USA do 2017 r., po czym odstawiono je na składowisko na pustyni w Arizonie. Są warte 60 mln dolarów, ale otrzymamy je formalnie w prezencie, a w praktyce za 14,3 mln dolarów, czyli za „regenerację, paliwo i doposażenie”.

W najbliższym czasie wojsko nie dostanie też nowych śmigłowców. Program „Kruk” został odłożony, a wykorzystywać będziemy niegdyś znakomite, a dziś już przestarzałe, wyprodukowane w ZSRR Mi-24. Przypomnijmy tymczasem obietnice byłego ministra obrony Antoniego Macierewicza po rezygnacji za zakupu francuskich Caracali...

OGRANICZONE MOŻLIWOŚCI

W dramatycznej sytuacji jest nasza marynarka wojenna. W czasie posiedzenia sejmowej Komisji Obrony Narodowej w marcu 2021 r. wiceszef MON Wojciech Skurkiewicz potwierdził, że na zadowalającym poziomie jest tylko rozpoznanie i zwalczanie min. Zdolności operacyjne marynarki w obszarze zwalczania celów nawodnych i podwodnych, obrony przeciwlotniczej i przeciw-rakietowej są „znacząco ograniczone”.

Mamy 35 okrętów bojowych: 7 to okręty uderzeniowe, a 26 – jednostki pomocnicze. Trzonem naszych sił morskich są dwie amerykańskie fregaty, ORP „Kościuszko” i „Pulaski”, które mają po 40 lat i są zdecydowanie przestarzałe. Był pomysł kupna dwóch australijskich fregat typu „Adelaide”, a do podpisania umowy miało dojść w 2018 r. podczas wizyty prezydenta Andrzeja Dudy w Australii, ostatecznie jednak, w dość niejasnych okolicznościach, z zakupu zrezygnowano.

Smutnym przykładem naszej nieudolności jest budowa uniwersalnej korwety „Gawron”, a ściślej mówiąc – siedmiu takich jednostek. Budowę pierwszej rozpoczęto w 2001 r., przez kolejne lata wydano

ogromne pieniądze (ponad miliard złotych!), a ostatecznie „Gawron” powstał, ale zamienił się w okręt patrolowy „Ślązak”, bardzo słabo uzbrojony. Owszem, można go dozbroić, ale będzie to kosztować kolejne miliony. Na razie w ramach programu „Kondor” mają być zakupione nowe śmigłowce pokładowe dla naszych fregat i „Ślązaka”. To ma poprawić ich możliwości bojowe.

Dramatyczna jest sytuacja jedynej naszego okrętu podwodnego, ORP „Orzeł”. Zwodowany został w 1985 r. w radzieckiej

We wrześniu 1939 r. nasza flota była proporcjonalnie o wiele silniejsza od obecnej.

stocznicy Krasnoje Sormowo w Niżnym Nowogrodzie, a do służby w Polsce trafił rok później. To jeden z najstarszych okrętów typu „Kilo” wciąż w służbie czynnej. Niedawno Komenda Portu Wojennego Gdy-

nia opublikowała ogłoszenie dotyczące napraw systemów uzbrojenia „Orla”. Chodzi o zepsute wyrzutnie torped, a to oznacza, że okręt nie ma żadnej zdolności bojowej! Był pomysł pozyskania używanych okrętów podwodnych ze Szwecji, ale na razie nie został zrealizowany.

Tymczasem więc pozostają plany. Do 2033 r. mamy zbudować trzy okręty obrony wybrzeża „Miecznik”, do 2034 r. – dwa okręty podwodne „Orka”, a także dwa kolejne niszczyciele min „Kormoran II”.

W marcu minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak podpisał dokumenty rozpoczynające zakupy okrętów w ramach programu „Miecznik”. Każda z trzech fregat ma zostać uzbrojona w liczne raketowe pociski przeciwokrętowe i będzie mieć wyporność 4-6 tys. ton (dla porównania: tzw. wyporność standardowa obecnych fregat to 3,5 tys. ton). Mają być wyprodukowane w Polsce, ale przy pozyskaniu technologii zagranicznych.

Z zagranicy już płyną propozycje – Brytyjczycy oferują fregaty typu Arrowhead 140, Włosi – okręty PPA. Musimy mieć jednak świadomość, że czasu jest niewiele – zbudowanie trzech dużych okrętów w dziesięć lat będzie przedsięwzięciem trudnym i bardzo kosztownym.

KOSZTOWNA MODERNIZACJA

Trwa intensywna modernizacja wojsk lądowych. Stopniowo oddawane są pozyskane w przeszłości niemieckie czołgi Leopard 2A4, zmodernizowane do standardu Leopard 2PL – idzie to niestety dość powoli. Z kolei Zakłady Mechaniczne „Bumar-Łabędy” SA oddają wyremontowane, wyprodukowane w ZSRR lub na sowieckiej licencji

czołgi T-72 – część z nich została wcześniej zmodernizowana do zdecydowanie unowocześnionego standardu PT-91 Twardy.

– Mamy armię dysponującą trzema dywizjami narodowymi, kolejną formowaną, certyfikowanym dowództwem dywizji międzynarodowej. Realizujemy programy modernizacyjne, takie jak zakupy Wisły, systemu HIMARS czy F-35, równoległe z prowadzoną w bardzo szybkim czasie budową Wojsk Obrony Terytorialnej – mówił niedawno w wywiadzie dla portalu Defence 24 gen. Rajmund Andrzejczak, szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Jak zarazem podkreślił, „mamy wieloletnie zaniedbania. Nie ma więc wątpliwości, że powinniśmy kupować szybko, sprawnie i w dużych ilościach. Trzeba jednak pamiętać o uwzględnieniu realiów ekonomicznych”. Generała niepokoi zwłaszcza kwestia „powrotu do standardowych rytmów gospodarczych zaburzonych w związku z pandemią koronawirusa”.

Niestety, wydawało się, że po zakończeniu „zimnej wojny” nie trzeba będzie zwracać wielkiej uwagi na siły zbrojne, bo wreszcie nastał rzeczywisty pokój. Tak jednak się nie stało. Na całym świecie tlą się ogniska bardzo wielu konfliktów – i nie wszystkie z dala od Europy. Wydarzenia roku 2014 i lat kolejnych pokazały militarną aktywność Rosji. Kraj ten wydaje ogromne pieniądze na zbrojenia – w 2016 r. było to rekordowe 5,5 proc. PKB, a w 2019 r. – 3,9 proc., odpowiednio 69 i 65 miliardów dolarów. Polska w 2020 r. wydała 2,37 proc. PKB, a więc około 52 mld zł, czyli równowartość 13 mld dolarów.

Co zostało z obietnic byłego ministra obrony Antoniego Macierewicza po rezygnacji z francuskich Caracali?

Rosji oczywiście nie dościgniemy. Na szczęście możemy liczyć na wsparcie NATO, które stopniowo umacnia swoją wschodnią flankę. Wydaje się, że także administracja nowego amerykańskiego prezydenta Joea Bidena będzie wspierać te działania. Ale też Sojusz Północnoatlantycki

nie dysponuje jakimiś dużymi siłami, zdolnymi do natychmiastowego działania. Owszem, NATO rozmieściło w okolicach Orzysza jedną z czterech grup bojowych eFP (*enhanced Forward Presence* – wzmocniona Wysunięta Obecność). W efekcie uzgodnień polsko-amerykańskich, w ramach amerykańskiej operacji Atlantic Resolve, do Polski trafiła Pancerna Brygadowa Grupa Bojowa. Jednak w razie agresji na nasz kraj, zanim będą mogły przyjechać nam z pomocą większe siły NATO, obrona spadnie na barki naszych żołnierzy. A oni muszą mieć czym walczyć.

Marek Jurek

Czyja suwerenność?

U początku niepodległości liberalna Unia Demokratyczna umyśliła sobie, że w realizacji programu będzie używać postkomunistów jako swego korpusu posiłkowego i w ten sposób odwróci swoją trwale mniejszościową pozycję wobec prawicy. Komuniści mieli być koniem – udecja miała powozić. Z tym że minął niespełna pięćdziesiąt miesięcy, lewica wygrała wybory i role się odwróciły. Koń usiadł na koźle i do powozu zaprzągnął woźnicę. Jaki morał płynie z tej bajki? W demokracji lepiej nie zakładać, że można posługiwać się ugrupowaniami wywrotowymi, bo „i tak nie wygrają wyborów”.

Dziś, w debacie o „zasobach własnych Unii Europejskiej”, politykę dawnej udecji wobec postkomunistycznej lewicy przejął PiS. Oczywiście lewica się zmieniła, jest dziś bardziej neomarksistowska niż postpeerelowska, więc jeszcze groźniejsza. Tym bardziej że w europejskim sojuszu PiS, licząc na pieniądze z Brukseli, realizuje swoje wyborcze interesy, podczas gdy lewica Czarzastego-Zandberga realizuje swój program, wzmacniając zależność Polski od Brukseli.

Historia ostatnich dwustu lat pokazuje, że państwa stale rozszerzające swą aktywność (oczywiście „dla dobra ludzi”) wydatków nie zmniejszają, przeciwnie. Szczególnie dotyczy to ich zadłużenia. Tak też musi wyglądać Unia Europejska sięgająca po wymarzoną władzę suwerenną. Chce mieć armię, prowadzić badania naukowe,

stymulować rozwój technologiczny, dokonywać głębokich zmian poglądów społecznych poprzez finansowanie zależnych od niej organizacji. Na to wszystko będzie potrzebować pieniędzy. Jej (czyli „nasze”) długi płacić będą państwa, bo Unia nie ma wła-

stych pieniędzy. Zadłużenie zaś będzie powiększać mechanizm zależności.

W relacjach ludzi i narodów zależność działa nie tylko przez to, że trzeba słuchać poleceń zwierzchniej władzy. W praktyce trzeba się z nią liczyć, nawet gdy niczego nie każe. Zależność to stan ducha. Dlatego właśnie państwa zależne od struktur międzynarodowych albo politycy zależni od partyjnych central najpierw rezygnują z podejmowania samodzielnych, źle widzianych inicjatyw, a gdy już do tego przywykną – przestają nawet o takiej możliwości myśleć.

Początki tego mechanizmu już widzimy. Tak właśnie wyglądało zlekane przez całe lata z uchwaleniem projektu Zatrzymaj Aborcję (który w końcu zepchnięto do Trybunału Konstytucyjnego) i jeszcze dłużej odkładane wypowiedzenie genderowej konwencji stambulskiej. Obserwujemy dalszy bieg tej sprawy, bo odrzucenie konwencji stambulskiej staje się prawdziwym testem naszej niezależności narodowej, woli niepodległości.

Przy czym ważne jest to, żeby konwencja została wypowiedziana w sposób niepodważalny, w normalnym konstytucyjnym trybie, lege artis, decyzjami sejmu i prezydenta, bez manewrowania trybunałem – jak w sprawie rzecznika praw obywatelskich. Wtedy będzie można w pełni mówić o decyzji Rzeczypospolitej i wtedy decyzja ta będzie miała naprawdę solidne podstawy międzynarodowe i prawne.

Wstrząsające odejście

Biskup senior Hongkongu kard. Joseph Zen Ze-kun zaapelował, aby 10 maja obchodzić jako Międzynarodowy Dzień Wyznawstwa za Grzech „Błogosławienia” Związków Osób Tej Samej Płci. W ogłoszonym 5 maja orędziu, które poparło już wielu księży i świeckich, zwrócił uwagę, że do zapowiedzianego na 10 maja wspomnianego obrzędu zgłosiło się już 2500 księży, diakonów i innych pracowników duszpasterskich. Pokazują oni w ten sposób „wrogość wobec Tradycji Kościoła i norm przez nią ustanowionych” – stwierdził duchowny.

Jego zdaniem żywym podglebiem dla tego rodzaju inicjatyw stała się rozpoczęta w 2019 r. tzw. Droga Synodalna Kościoła w Niemczech. To na niej „zaczęto planować, a następnie ukonkretniać idee i teorie, stojące w rażącej sprzeczności z niezmiennym i odwiecznym nauczaniem Świętego Kościoła Katolickiego, założonego przez Boskiego Zbawiciela na

mocnej opoce Apostołów” – głosi oświadczenie kardynała. Odnosił się on następnie do „szerzących się tam błędów”, wśród których wymienił „zadeklarowany zamach na kapłaństwo, zarówno przez wysiłki zmierzające do zniesienia celibatu kościelnego, jak i przez narzucanie wyświęcania kobiet, a także zapowiedziany atak na małżeństwo, celowe podważanie nierozzerwalnego związku mężczyzny i kobiety oraz narzucanie i zrównanie związków sodomickich z miłością, którą nasz Pan Jezus Chrystus wyniósł do godności sakramentu”.

Kardynał i pozostali współautorzy dokumentu poprosili papieża o „podjęcie niezbędnych środków, aby położyć kres tym wnioskom płynącym z niemieckiej Drogi Synodalnej oraz, jeśli zajdzie taka konieczność, o zastosowanie odpowiednich sankcji kanonicznych wobec propagatorów tego wstrząsającego odejścia zarówno od nauczania, jak i od wspólnoty z Kłucami Piotrowymi”.

Przeciw kulturze śmierci

Organizacje pro-life na Wyspach Brytyjskich planują zaskarżyć przepisy o pełnym finansowaniu usług aborcyjnych przez państwo na terenie Irlandii Północnej. Zespół prawników przygotowuje się do sądowej batalii przeciw decyzji Londynu, który wyposażył sekretarza stanu ds. Irlandii Północnej w uprawnienia oznaczające na tym terenie ekspansję kultury śmierci na olbrzymią skalę.

Stowarzyszenie Ochrony Dzieci Nienarodzonych (SPUC) oraz Centrum Bioetycznej Reformy Irlandii Północnej (CBR NI) powołały zespół prawników w celu

stoczenia „batalii, która jest kluczowa dla kontynuacji ruchu obrony życia” w tej części świata.

Jak stwierdza działacz, sekretarz stanu ds. Irlandii Północnej „może prowadzić kampanie, aby zmienić opinię publiczną i «zmniejszyć piętno» negatywnej oceny aborcji. Może nawet postawić znaki drogowe, aby kierować ludzi do ośrodków aborcyjnych”. Możliwa też będzie, na wzór Anglii i Walii, obowiązkowa edukacja seksualna we wszystkich szkołach, a ponadto legalizacja aborcji dla nieletnich dziewcząt bez wiedzy ich rodziców.

Kult statystyk

**ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski**

Dzisiejsza komunikacja jest pełna liczb. Statystyki są przedstawiane tak, jakby były ostatnim słowem, które uwzględnia złożoność gospodarczą, polityczną i społeczną. Ale statystyki istnieją tylko dlatego, że ktoś je stworzył. Dlatego też zanim pozwolimy liczbom się przytłoczyć, musimy się przyjrzeć, w jaki sposób powstały. Pomiedzy łatwowiernością a systematycznym sceptycyzmem istnieje alternatywa rozsądnego obchodzenia się ze statystyką.

Należy też być świadomym tego, co ankiety pomijają. To, co technicznie nazywane jest „marginsem błędu” w badaniach opinii publicznej, zależy od wielkości próby: im większa próba, tym mniejszy margines błędu. Ale wpływ na to ma również sposób doboru próby, jeśli nie był on czysto losowy. Można przebadac wiele osób i pominac wystarczajaco duzo, aby dojść do błędnych wniosków. Jeśli zamiast wydawać pieniądze na badanie opinii publicznej na przykład użyjemy algorytmu do analizy wiadomości na Twitterze, będziemy wiedzieć tylko to, co myślał użytkownicy Twittera, co oczywiście nie reprezentuje całej populacji.

Działania Ducha Świętego nie są ograniczone przez Big Data, algorytmy czy inne badania statystyczne.

Jednym ze sposobów na uniknięcie ograniczenia ankiet jest wykorzystanie algorytmów do odkrywania wzorców w dużych bazach danych. Entuzjaści Big Data uważają, że zamiast zastanawiać się, co jest przyczyną danego zjawiska, należy przeanalizować, z czym jest ono skorelowane. Według nich liczby mówią same za siebie. Big Data są zasilane nie tylko przez dane administracyjne, ale także przez dane, które pozostawiamy za sobą, nie zdając sobie z tego sprawy – kiedy używamy naszych telefonów komórkowych, szukamy w Google, wrzucamy zdjęcia na Facebooka, płacimy online...

Wiedza, którą można wydobyć z Big Data, była początkowo postrzegana jako cenna siła transformacyjna, ale od tego czasu stała się czymś złowrogim, zagrażającym naszej wolności i prywatności. „Nie popadając ani w entuzjazm, ani w histerię, lekarstwem jest przejrzystość, tak aby można było ocenić jakość i kompletność Big Data. Choć bardziej przystępna jest weryfikacja mikro danych za pomocą narzędzi statystycznych niż makro danych zamkniętych w jakiejś ‘chmurze’ w Dolinie Krzemowej” (Tim Harford).

Tak jak „wiatr wieje tam, gdzie chce” (J 3, 8) działania Ducha Świętego nie są ograniczone przez Big Data, algorytmy czy inne badania statystyczne. On ma dziś tę samą moc, by odnowić oblicze naszych czasów i sprawić, że współcześni „Partowie i Medowie, i Elamici” uwierzą w przesłanie o „wielkich dziełach Bożych” (por. Dz 2, 9).

I

Coś jeszcze lepszego!

**Magdalena
Wołochowicz**

Dziewięć lat temu stwier-

dziłam, że czas iść na swoje. Zaczęłam poszukiwać małego mieszkania. Po paru tygodniach oglądania różnych propozycji znalazłam coś bardzo w moim stylu. Ładne, nowoczesne, z kuchnią i łazienką, jakie sobie wymarzyłam. Miało pewne mankamenty, jak to, że okna wychodziły na ulicę, która za kilka lat miała zostać poszerzona do dwupasmowej, ale postanowiłam zaryzykować. Jak bardzo byłam zawiedziona, gdy okazało się, że ktoś mnie ubiegł i parę godzin wcześniej mieszkanie zostało sprzedane...

Było mi bardzo trudno. Fakt, mieszkanie nie było idealne, ale bliskie ide-

alu. Musiałam pogodzić się z tym, że nie jest dla mnie. Nie było to łatwe, ale oddałam tę sprawę Bogu i modliłam się o inną dobrą ofertę.

Któregoś dnia, spacerując z koleżankami, przechodziłam wzdłuż bloków w moich rodzinnych okolicach. Westchnęłam do Boga, a głośno powiedziałam: „Ach, jak bardzo chciałabym właśnie tu znaleźć mieszkanie dla siebie”.

Parę tygodni później natrafiłam na mieszkanie dokładnie w tej okolicy, i to w sprzedaży bezpośredniej (w przeciwieństwie do tego pierwszego), czyli bez dodatkowych prowizji dla pośredników. Gdy weszłam, wiedziałam, że znalazłam swój nowy dom. Trzy bloki od rodziców. Blisko lasu. Z oknami i balkonem wychodzącymi na ciche podwórko pełne zieleni. Nieco większe, ładne, nowoczesne, z przyjem-

ną łazienką i kuchnią jeszcze ładniejszą niż w tym poprzednim. No i cena na styk mieściła się w mojej zdolności kredytowej.

Aż nie mogłam uwierzyć, że Pan Bóg miał dla mnie coś jeszcze lepszego! A wcześniej byłam tak zawiedziona, kiedy tamto mi uciekło...

Czasem, w danym momencie, może nam się wydawać, że to, co sobie wymarzyliśmy, znika nam sprzed oczu, że nie ma szans, by dane pragnienie mogło być zaspokojone tak dobrze, jak nam się wydawało, że będzie najlepiej. A jednak utrata czegoś dobrego może prowadzić do zyskania czegoś jeszcze lepszego!

Pan Bóg jest dobrym Ojcem i mówi w swoim Słowie, że wie, czego potrzebujemy, i obiecuje, że zaspokoi wszystkie nasze potrzeby: „A Bóg mój według swego

bogactwa zaspokoi wspaniale w Chrystusie Jezusie każdą waszą potrzebę” (Flp 4, 19).

Dokładnie takiego Boga poznałam w sytuacji z mieszkaniem, ale też w wielu, wielu innych.

Nie wiem, w czym jesteś dziś zawiedziony, co wydało Ci się, że obumarło już w Twoim życiu, ale wiem, że

Utrata czegoś dobrego może prowadzić do zyskania czegoś jeszcze lepszego.

Bóg o Tobie nie zapomniał i pragnie wspaniale, według Jego bogactwa (a nie na pół gwizdka!) zaspokoić każdą Twoją potrzebę. Każdą!

PS. A od dziewięciu lat, kiedy przejeżdżam obok bloku z pierwszym, niedosłownym mieszkaniem, na przeciw którego obecnie jest bardzo ruchliwa ulica z dwupasmową jezdnią, z całego serca dziękuję Bogu, że tam nie mieszkam. Że choć się zupełnie nie spodziewałam, On dał mi coś znacznie lepszego!

I

Chora miłość

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Czy można kochać za bardzo? Jak nie pozwolić w związku na nadmiar? Odpisywać z opóźnieniem na listy, esemesy? Jak się obronić?

Każda cecha, czynność może być potraktowana z nadmiarem albo niedomiarem. W teologii jest tylko jedna cnota, w której nie można zgrzeszyć nadmiarem. To miłość.

Czasem ktoś nazywa miłością coś, co nią (już) nie jest, a stało się formą uzależnienia. W miejsce alkoholu może wejść „ona” czy „on”. Biologicznie stan zakochania najbardziej przypomina stan po zażyciu kokainy. Czy prawdziwa miłość naraża na szwank czyjeś zdrowie i bezpieczeństwo? Czy każe dać się opętać, niszczyć wszystkie przyjaźnie i kontakty?

Sporo jest chorobliwych, toksycznych związków. Ludzie mówią: „ja go/ją kocham”, ale nie dbają o dobro tej osoby, tylko ją niszczą. Powie ktoś: od miłości do nienawiści jest blisko. Nieprawda. Od chorej namiętności do nienawiści może być blisko. Namiętność stanowi pierwszą fazę zakochania, ale sama namiętność szybko przestaje być miłością. Męczennica miłości pójdzie po pociechę do Boga i uszanuje decyzje kochanej osoby. Osoba toksycznie zakochana będzie latami próbowała rozpaczli-

wych manipulacji, aby przekształcić ukochanego człowieka na miarę swych iluzji i oczekiwań.

Jak się obronić?

Poszukajmy pomocy: Bożej i ludzkiej. Potrzebujemy drugiej osoby, z dystansem do całej sytuacji. Ktoś z boku zobaczy, czy nie dajemy sprzecznych sygnałów, nie dokonujemy samozakłamywania się. Powstrzymajmy nas, kiedy zaczniemy kierować i rządzić innymi, czyli wkładajmy się dalej. Podpowie, jak często odpisywać na listy, esemesy. Czasem stały spowiednik może być taką osobą. Przestrzeże, abyśmy nie dawali się wciągać w dalsze „miłosne” rozgrywki.

Także pomoc Boża jest niezbędna. Warto czytać Biblię. Przyjąć Bożą miłość. Zobaczyć na modlitwie, że jesteśmy godni miłości bez warunków. Na dwunastu krokach dla chrześcijan można znaleźć odpowiednie warsztaty do pracy nad własnym rozwojem psychicznym i duchowym. Polecam książki „Lęk przed bliskością” Janet Woititz, „Toksyczni rodzice” Susan Forward, „Udręki zakochania” Thomasa Tyrrella, „Codzienne afirmacje dla dorosłych dzieci” Rokelle Lerner.

Z czasem warto będzie przyrzeć się odważnie: dlaczego wszedłem czy wszedłem w chory związek? Jakie deficyty, problemy stały lub stoją za tym? Hasła o zdrowej miłości do siebie nie są głupie. Często pytam w rozmowach: jak ty obronisz swoje dziecko, jeśli nie potrafisz zadbać o siebie? Niekiedy dopiero zobaczenie, że chore związki niszczą nasze dzieci, naszych najbliższych, daje nam siłę do podjęcia właściwych decyzji.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Pasterz i ewangelizator

Niewiele pism wpłynęło w tak wielkim stopniu na historię myśli chrześcijańskiej jak List św. Pawła do Rzymian. Choć jest krótki jak na standardy arcydzieł literackich, to przecież oddziałał na myśl i historię Zachodu z siłą trzęsienia ziemi.

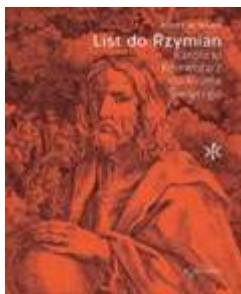
„To dzieło o szczególnej wielkości, w którym ujawniają się w pełni wybitne zdolności Pawła jako pasterza, ewangelizatora i teologa” – pisze we wstępie do komentarza do Listu do Rzymian Scott Hahn, amerykański teolog katolicki, konwertyta z prezbiterianizmu, od lat związany z Opus Dei, założyciel Centrum Teologii Biblijnej im. św. Pawła.

To już szósty tom (po Ewangeliiach i Dziejach Aposto-

skich) serii „Katolicki komentarz do Pisma Świętego”, wydawanej przez dominikańskie wydawnictwo W drodze. Oprócz komentarza czytelnik znajdzie sugerowane lektury, słowniczek, indeks tematów duszpasterskich i indeks tematów wyróżnionych.

Znakomita lektura nie tylko dla homiletów, ale także tych wszystkich, którzy Biblię nie tylko mają, ale też ją czytają i pragną żyć w zgodzie ze słowem Bożym. Tygodnik „Idziemy” objął patronat medialny nad publikacją./wś

Scott W. Hahn, przekład Aleksander Gomola „List do Rzymian. Katolicki komentarz do Pisma Świętego” Wydawnictwo W drodze Poznań 2021, 398 s.

„Krwio pijcy” czy elita?

Po II wojnie światowej niemal wszyscy ziemianie zostali wyrzuceni z majątków, które przejęła Polska pojałtańska. Ówczesni propagandyści pracowali nad opatrzeniem ich etykietką «krwio pijców» i «obszarników» wyzyskujących ludność wiejską, a historycy często przedstawiali ich rolę w niekorzystnym świetle lub przemilczali temat” – pisze historyk dr Agnieszka Łuczak w swojej książce „Polscy ziemianie”, pięknie edytorsko wydanej przez Instytut Pamięci Narodowej.

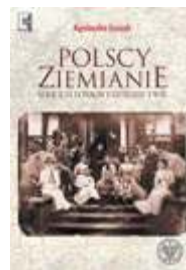
Co znaczyło być arystokratą, jakie były losy polskiego ziemiaństwa pod Sowietami i okupantem niemieckim, a także podczas tzw. reformy rolnej – to niektóre z poruszonych w książce tematów. Autorka przedstawiła też dzieje niektórych rodów szlacheckich, m.in. Modrzejew-

skich, Lutosławskich, Radziwiłłów, Skirmuntów, Fudakowskich czy Jackowskich.

Wiele zamieszczonych w książce zdjęć ukazuje dawną świetność rodów ziemiańskich

i ich dramatyczną sytuację, która zaczęła się w 1939 r. pod okupacją niemiecką i sowiecką. Wiele dworów ziemiańskich zostało rozkradzionych bądź spalonych, a ich właściciele często płacili najwyższą

cenę. Tych, którym udało się przeżyć, służba bezpieczeństwa nazywała „bezetami”, zabraniając im mieszkać na terenie powiatu, w którym znajdowały się ich dobra./wś

Agnieszka Łuczak „Polscy ziemianie. Szkice o losach i dziedzictwie” Instytut Pamięci Narodowej Warszawa 2020, 440 s.

Sanktuarium
św. Andrzeja
Boboli
w Warszawie

Ołtarz główny
i prezbiterium

Wierni przybywają do parafii św. Andrzeja Boboli w Warszawie, by modlić się przy relikwiach świętego męczennika. Jezuickie inicjatywy duszpasterskie także przyciągają do sanktuarium wiernych z całej Warszawy i okolic.

W tym roku uroczysta suma odpustowa z okazji uroczystości patrona Polski i metropolii warszawskiej sprawowana będzie 16 maja o godz. 13.00. – Homilię wygłosi o. Andrzej Majewski SJ, z okazji Jubileuszowego Roku Ignacjańskiego. W naszej parafii rozpocznie się także peregrynacja ikony św. Ignacego Loyoli, którą napisał o. Zygfryd Kot SJ, i relikwii św. Ignacego z Loyoli, która potrwa do 24 maja – mówi o. Waldemar Borzyszkowski SJ, proboszcz i kustosz sanktuarium.

Osoby z Apostolatu Patrona Polski św. Andrzeja Boboli od poniedziałku do soboty po Mszy św. o godz. 12.00 gorliwie modlą się przy relikwiach świętego. Wydawany jest także „Biuletyn Sanktuarium św. Andrzeja Boboli”, poświęcony życiu chrześcijańskiemu. Od początku pandemii szczególnie zainteresowanie wzbudza strona internetowa www.swietyandrzejbobola.pl. W parafii odbyły się już trzy nowenny do św. Andrzeja Boboli w intencji ustania epidemii.

– W latach 1625-1629 św. Andrzej był duszpasterzem w czasie epidemii w Wilnie, niosąc chorem pomoc duchową i materialną. Święty jest nazywany również patronem jedności oraz trudnych czasów – przypomina o. Waldemar. Każdego szesnastego dnia miesiąca odbywają się Msze św. dziękczynno-

U patrona Polski

tekst i zdjęcia
Patrik Lubryczyński

–błagalne za wstawiennictwem św. Andrzeja Boboli: o godz. 9.00, 12.00, 17.00, 19.00.

– Od 1992 r. funkcjonuje Stowarzyszenie Krzewienia Kultu św. Andrzeja Boboli. Przed okresem pandemii co roku organizowaliśmy w maju pielgrzymki śladami świętego – przypomina prezes parafialnego Stowarzyszenia Ewa Twarowska. Znajdujące się we wnętrzu kościoła relikwie św. Andrzeja Boboli oraz cenne eksponaty w Muzeum Patrona Polski sprowadzają tu pielgrzymów z kraju i z zagranicy. Czczyciele świętego znajdują tu m.in.: błogosławieństwo papieskie z czasów kanonizacji z 1938 r., reprinty odręcznie pisanych tekstów uroczystych ślubów zakon-

nych św. Andrzeja Boboli, wieko trumny, w której spoczywały Jego relikwie w Połocku w drugiej połowie XIX i na początku XX w., szaty, w które było ubrane nie rozłożone ciało świętego w Rzymie i w Warszawie. – Otrzymujemy codziennie wiele telefonów, esemesów, listów, dostrzegamy, jak św. Andrzej Bobola oręduje w codziennych ludz-

kich sprawach. Spływają także podziękowania za łaski uzyskane za wstawiennictwem świętego – relacjonuje Ewa Twarowska.

Jezuici z Rakowieckiej od 17 do 24 maja planują tydzień ignacjański, w ramach którego odbywać się będą wydarzenia przypominające sylwetkę świętego Założyciela i popularyzujące duchowość ignacjańską. – Będą krótkie prelekcje, ukazujące, co św. Ignacy ma do przekazania współczesnemu człowiekowi. 18 maja wygłoszę prelekcję „O szukaniu Boga także w porażkach – życie św. Ignacego”, a 19 maja – konferencję „Ignacjański poradnik kryzysowy” – zapowiada duszpasterz akademicki przy tutejszej

parafii o. Grzegorz Łojtek. O. Leszek Mądryk przedstawi 20 maja odczyt pomagający osiągnąć pokój serca „O porządkowaniu życia według św. Ignacego”, a o. Czesław Wasilewski 21 maja będzie inspirować słuchaczy do owocnej spowiedzi wykładem „Ignacy skrupulant, o dobrej spowiedzi”. Tego samego dnia w godz. 20.00-23.00 będzie możliwość skorzystania z sakramentu pokuty i pojednania w ramach „nocy konfesjonałów”. Tydzień ignacjański zakończy się 24 maja o godz. 19.40 kontemplatywnym wykładem „Ignacy mistrz życia duchowego, o dobrej modlitwie” o. Marka Stelmaszczuka SJ.

Parafia liczy ponad 16 tysięcy mieszkańców, łączy Stary Mokotów i nowe osiedla. – Na Msze św. i spotkania grup modlitewnych przyjeżdżają ludzie z innych parafii oraz okolic Warszawy. Mówią, że wybierają nasze sanktuarium ze względu na otwartość duszpasterzy, kazania i oprawę liturgiczno-muzyczną. Podkreślają szeroki wybór godzin sprawowania liturgii w tygodniu oraz w niedzielę. Ostatnia Eucharystia, nazywana potocznie „Msza św. ostatniej szansy”, sprawowana jest o 21.00 – mówi ksiądz proboszcz.

Przy sanktuarium prowadzone jest wyjątkowe w skali Polski duszpasterstwo francuskojęzyczne, działające przy ul. Rakowieckiej już od ponad pięćdziesięciu lat. Na początku istnienia wspólnota skupiała przede wszystkim dyplomatów. Obecnie do grupy należą przeważnie przedsiębiorcy i rodziny polsko-francuskie, którzy uczestniczą w Mszach św. oraz przygotowują się do sakramentów. Na szczególną uwagę zasługuje także duszpasterstwo osób rozwiedzionych i osób żyjących w związkach niesakramentalnych, które założył o. Mirosław Pacuszkiewicz SJ, zasłużony dla lokalnej wspólnoty proboszcz, administrujący parafią na przełomie lat 80. i 90. O. Pacuszkiewicz był jednym z prekursorów tego rodzaju duszpasterstw w stolicy.

Ksiądz proboszcz
o. Waldemar Borzyszkowski SJ

W SKRÓCIE

■ **Eucharystia za rodziny.** W Roku Rodziny i Roku św. Józefa w diecezji warszawsko-praskiej od marca 2021 do czerwca 2022 modlimy się w intencji poszczególnych osób tworzących nasze rodziny. Msze św. sprawowane są w każdy 19. dzień miesiąca w parafiach. Majowa modlitwa za matki, z udziałem bp. Romualda Kamińskiego, odbędzie się w parafii św. Łucji na ul. Paderewskiego 42 w Rembertowie o godz. 18.

■ **Poświęcenie świątyni Jana Pawła II.** Bp Romuald Kamiński poświęci kościół w uroczystość Najświętszej Trójcy, 30 maja, o godz. 13. Uroczystość ze względu na pandemię przeniesiona została na ten dzień z 20 października 2020 r. Kościół znajduje się przy ul. Słowackiego 58 w Radzyminie.

■ **Święcenia prezbiteratu.** 5 czerwca podczas Mszy św. o godz. 10 w katedrze warszawsko-praskiej sześciu diakonów szóstego roku Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Warszawsko-Praskiej przyjmie święcenia prezbiteratu. Udzieli ich bp Romuald Kamiński.

■ **Święcenia diakonatu.** Pięciu alumnów Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie przyjmie 15 maja o godz. 10 święcenia diakonatu w Świątyni Opatrzności Bożej w Wilanowie.

■ **Poświęcenie ołtarza.** Podczas wizytacji kanonicznej bp. Jacka Grzybowskiego 16 maja o godz. 10 w parafii św. Hieronima w Starej Miłośnicy, ul. Rumiankowa 2/4, odbędzie się poświęcenie ołtarza patrona parafii św. Hieronima, w którym znalazły się również wizerunki i relikwie bł. Carla Acutisa i bł. Karoliny Kózkówny.

■ **Żegnamy kapłana.** Uroczystości pogrzebowe śp. ks. prał. Jana Lubaczewskiego odbyły się 6 maja w kościele św. Wincentego a Paulo na Bródnie, ze złożeniem ciała na tamtejszym cmentarzu. Kapłan zmarł 30 kwietnia, w wieku 96 lat, w 71. roku kapłaństwa, był mieszkańcem Domu Księżych Emerytów w Łomiankach. Na terenie obecnej diecezji warszawsko-praskiej był proboszczem parafii Nawrócenia św. Pawła Apostoła na Grochowie (1969-1972) oraz św. Wojciecha BM w Jeruzalu Mińskim (1989), mieszkańcem Domu Księżych Emerytów w Otwocku. Pochodził z parafii Najczystsze Serca Maryi na Grochowie.

■ **W intencji ks. Urbanowskiego.** W pierwszą rocznicę śmierci ks. Piotra Urbanowskiego 19 maja o godz. 18 w parafii Matki Bożej Królowej Polski w Wołominie, ul. Kurkowa 35, zostanie odprawiona w intencji zmarłego kapłana Eucharystia pod przewodnictwem bp. Jacka Grzybowskiego.

USZKODZENIA KOŚCIOŁA

Budowa II linii metra na Bródnie powoduje poważne uszkodzenia w kościele św. Włodzimierza i na terenie przykościelnym. Dochodzi do głębokich pęknięć podłogi i ścian świątyni, odkształceń gruntu na terenie przykościelnym. O problemie alarmował wcześniej ks. Zbigniew Wojciechowski, zmarły w marcu tego roku proboszcz parafii. Wykonawca metra przeczył wówczas, że uszkodzenia wiążą się z budową. Ks. Marek Twarowski, obecny proboszcz parafii, potwierdza, że parafia ma dowody, wśród nich ekspertyzy wykonane na zlecenie firmy zajmującej się budową metra.

fot. arch. tygodnika „Idziemy”

fot. Jarosław Kobusz

W Świątyni Opatrzności Bożej w warszawskim Wilanowie 8 maja bp Michał Janocha pobłogosławił 132 mężczyzn pochodzących z kilkudziesięciu parafii archidiecezji warszawskiej i upoważnił ich do pełnienia funkcji nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej. Mszę koncelebrowało kilkudziesię-

ciu kapłanów, wśród nich ks. prof. Krzysztof Pawlina, rektor Akademii Katolickiej w Warszawie, ks. Tadeusz Sowa, moderator Kurii Metropolitalnej Warszawskiej, proboszczowie parafii pochodzenia szafarzy i duszpasterze parafialnej służby liturgicznej.

JESTEM KOBIETĄ

W ramach cyklu „Duchowość dla Warszawy” 18 maja o godz. 19 odbędzie się spotkanie „Jestem kobietą. Jak nie zgubić prawdziwej siebie?”, w którym wezmą udział s. Anna Maria Pudelko AP, psychopedagog, oraz Magdalena Kleczyńska, doradca rodzinny. Wykład będzie transmitowany w internecie. Link do obejrzenia można będzie znaleźć na stronie internetowej uczelni: www.akademikatlolicka.pl, patronat medialny nad wydarzeniem objął tygodnik „Idziemy”.

fot. PAP/Mateusz Marek

HOŁD „RUDEMU”

W dniu 100. rocznicy urodzin Jana Bytnara „Rudego”, harcerza Szarych Szeregów, szef UdSKIOR Jan Józef Kasprzyk oddał hołd jemu oraz wszystkim młodym uczestnikom warszawskiego ruchu oporu. 6 maja na warszawskich Powązkach Wojskowych powieźdł: – „Rudy” był człowiekiem, który doskonale rozumiał, czym jest patriotyzm czasu pokoju i czym patriotyzm czasu wojennego. Kiedy umierał, czuł, że umiera jako człowiek wolny, choć w zniewolonej ojczyźnie. Tę wolność dali mu jego przyjaciele, nie zostawili go, ale odbili w „akcji pod Arsenalem”.

fot. PAP/Albert Zawada

RUSZYŁA OFF BRZESKA

Nowa przestrzeń gastronomiczna i kulturalna OFF Brzeska została otwarta 7 maja na warszawskiej Pradze. Stołeczny projekt mieści się przy ul. Brzeskiej 25, czyli na dawnym bazarze Różyckiego. Na miejscu będzie można kupić warzywa, owoce,

jajka, sery regionalne, naturalne syropy, oleje tłoczone i wiele innych produktów od lokalnych dostawców. Z kolei w weekendowe wieczory targowisko zamieni się w plac wypełniony kuchnią z różnych zakątków świata.

DROGA ŚWIATŁA

fot. ks. Paweł Kłys

Już po raz czwarty w Łodzi odbyła się Ekumeniczna Droga Światła, której organizatorami – jak w poprzednich latach – były archidiecezja łódzka oraz łódzki oddział Polskiej Rady Ekumenicznej. Rozważania do poszczególnych stacji tego nabożeństwa, w oparciu o teksty biblijne, przygotowali duchowni z Kościołów chrześcijańskich. W tym roku, z uwagi na trwającą pandemię, wielkanocne nabożeństwo miało przebieg stacjonarny i celebrowane było w Zborze Chrześcijan Baptystów w Łodzi i transmitowane przez kanał YouTube archidiecezji łódzkiej./xpk

U GROBU MALCZEWSKIEJ

W drugą niedzielę maja wierni archidiecezji łódzkiej pielgrzymowali do grobu sługi Bożej Wandy Malczewskiej, której doczesne szczątki spoczywają w krypcie kościoła NSJ w Parznie k. Bełchatowa. Tegorocznemu pielgrzymowaniu – które odbywało się w reżimie epidemicznym – przewodniczył abp senior Władysław Ziółek. – Przybywamy z intencją, aby wyprosić łaskę wyniesienia sługi Bożej Wandy Malczewskiej na ołtarze. Chcemy ciągle na nowo odsłaniać i przybliżać tajemnicę jej świętego życia, naśladować jej świadectwo wiary, miłości i prawdy, modlić się za jej wstawieniem o wysłuchanie prośb i uproszenie nam łask – mówił abp Ziółek./xpk

fot. ks. Paweł Kłys

WŚCIEKŁE LISY

fot. PAP/Łezek Szymański

Mazowiecki Wojewódzki Lekarz Weterynarii 4 maja poinformował o wykryciu 15, 16. i 17. przypadku wścieklizny u lisa na terenie województwa mazowieckiego. Przypadki stwierdzono na terenie powiatów garwolińskiego i otwockiego. Piętnasty przypadek wścieklizny u lisa – jak informują służby wojewody – stwierdzono w miejscowości Mładz w powiecie otwockim, szesnasty i siedemnasty – w Woli Rębkowskiej w okolicach Garwolina. Wojewoda mazowiecki apeluje o szczepienie psów i kotów.

■ **Msza za Legię.** W kościele Nawrócenia św. Pawła Apostoła, ul. Kobielska 10 na Grochowie, 20 maja o godz. 20.30 będzie odprawiona Msza św. dziękczynna za cały sezon piłkarski i mistrzostwo Polski dla Legii Warszawa – na prośbę sympatyków stołecznej drużyny. Przewodniczy miejscowy proboszcz ks. Bogusław Kowalski.

■ **Nowy diakon stały.** Archidiecezja warszawska będzie miała nowego diakona stałego. Święceń diakonatu Cezaremu Uszyńskiemu w uroczystość Zesłania Ducha Świętego 23 maja o godz. 11 w archikatedrze warszawskiej udzieli bp Michał Janocha.

■ **Wspólnota Osób Owdowiałych** zaprasza na Mszę św. 15 maja o godz. 16 do konkatedry Matki Bożej Zwycięskiej na Kamionku, ul. Grochowska 365. Eucharystia sprawowana jest w intencji zmarłych współmałżonków.

■ **Rekolekcje dla małżeństw.** Rekolekcje prowadzi małżeństwo ze wspólnoty małżeńskiej Małżeńskie Drogi. Główne tematy: Jak rozmawiać, by się zrozumieć? Jak „odkurzyć” swoje małżeństwo? Po co Bogu nasze małżeństwo? Rekolekcje odbędą się w dn. 21-23 maja w Otwocku, w Domu Rekolekcyjnym Księży Pallotynów, ul. Żeromskiego 6. Informacje i zapisy: Magdalena i Robert Rybakiewicz, tel. 501 757 519, 798 936 449, www.malzenstwo.pl/terminy-dla-malzonkow.

■ **Noc Muzeów w MAW.** Muzeum Archidiecezji Warszawskiej zaprasza 15 maja od godz. 19 do zwiedzania swoich wystaw w ramach akcji Noc Muzeów.

■ **Symposium naukowe.** Katedra Filozofii Przyrody IF UKSW zaprasza 15 maja od godz. 14.20 do udziału w konferencji naukowej „W poszukiwaniu przyrodniczego, filozoficznego i teologicznego obrazu Wszechświata”. W wydarzeniu weźmie udział bp Jacek Grzybowski, który wygłosi referat „Znaczenie, recepcja i konsekwencje filozoficzne encykliki «Aeterni Patris» w kontekście pytania o filozofię chrześcijańską. Konferencja ma charakter otwarty. Dostęp na platformie ZOOM: <https://us02web.zoom.us/j/81450280042?pwd=aVhjYnpqK0N-jVUxRSdU5T3JsE9XZz09>.

■ **Mural w Mińsku Mazowieckim.** Na ścianie budynku położonego przy ul. Warszawskiej 113 w Mińsku Mazowieckim pojawił się nowy mural związany z klubem z ul. Sportowej 1.

Jego autorami są kibice Mazovii Mińsk Mazowiecki. Jak zapowiadają, niebawem pojawią się inne, podobne prace na terenie miasta.

Życie Haliny Cieszkowskiej „Alik”, łączniczki w powstaniu warszawskim, mogłoby posłużyć za scenariusz fascynującego filmu. 13 maja świętuje swoje setne urodziny! Przez lata współpracowała z tygodnikiem „Idziemy”.

nazywanego „Dziadkiem”. Wraz z koleżankami założyła w 1936 r. „9 Warszawską Żeńską Drużynę Harcerską” w prywatnym gimnazjum Julii z Jankowskich Statkowskiej na ul. Nowogrodzkiej w Warszawie. – Harcerstwo było dla mnie cudownym ruchem młodzieżowym, gdzie starsi koledzy i koleżanki wychowują swoich młodszych kolegów. Służba harcerska ukształtowała we mnie samodzielność, etykę oraz dbałość o przyrodę – opowiada „Alika”. Jeszcze przed II wojną światową, w 1938 r. zdała maturę. Pracowała

-Gusen. Po wyzwoleniu został wcielony do korpusu Andersa, później przebywał na emigracji. Korespondowali ze sobą, ale nie dane im było spotkać się już nigdy.

Na przełomie roku 1940 i 1941 włączyła się w działalność konspiracyjną Związku Walki Zbrojnej, przemianowanego w 1942 r. na Armię Krajową. Była kolporterką, łączniczką Biura Informacji i Propagandy Komendy Głównej ZWZ-AK w grupie „Edward” płk. Edwarda Pfeiffera. W okresie powstania pełniła funkcję gońca i łącznika w Plutonie Łączności

Uśmiech Alik

Patryk Lubryczyński

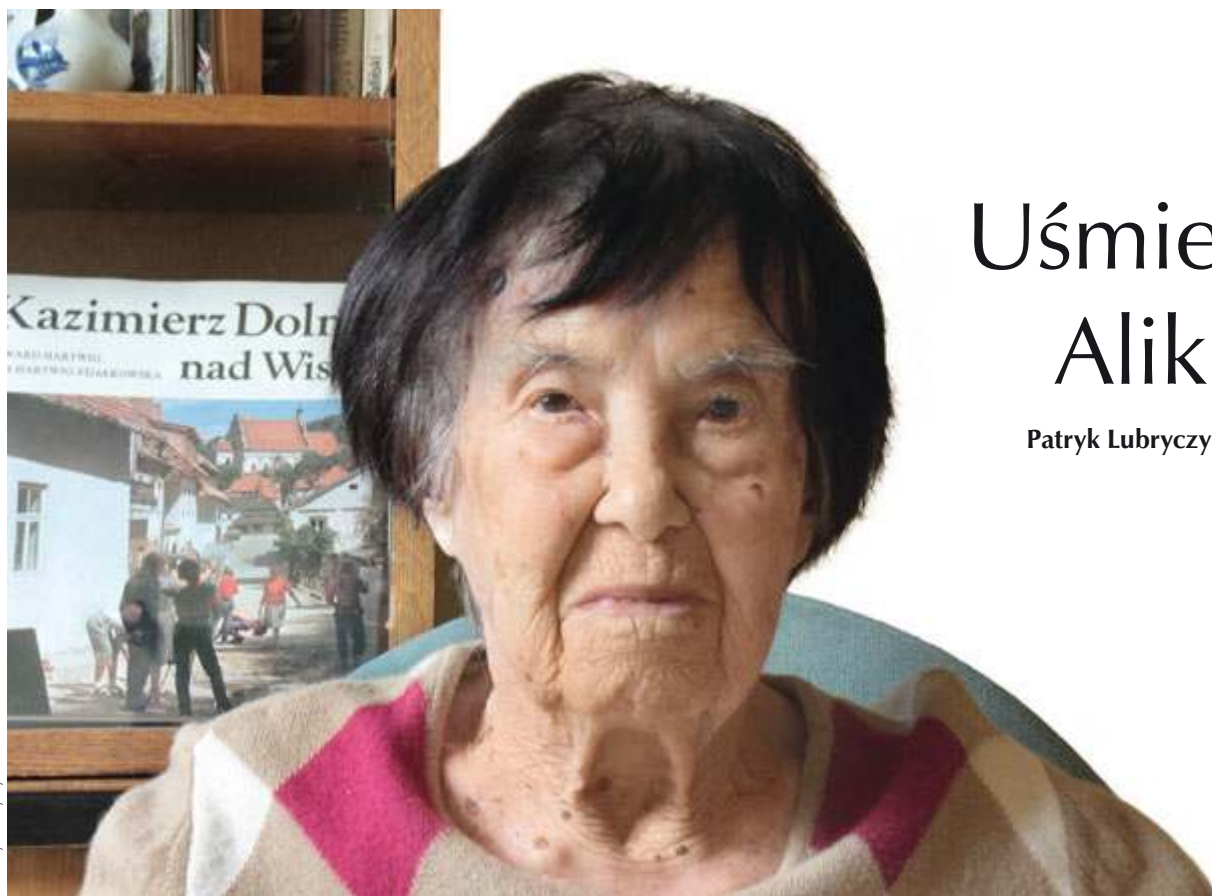

foto. Patryk Lubryczyński

Halina Cieszkowska pseudonim „Alika” urodziła się 13 maja 1921 r. w Mińsku Litewskim (dzisiejsza Białoruś). Miała o pięć lat starszego brata Jerzego Chlistunoffa, który również – pod pseudonimem „Jurek” – wziął udział w powstaniu. – Od dzieciństwa byliśmy bardzo zaprzyjaźnieni, lubiliśmy chodzić na spacer i dzielić się swoimi przeżyciami. Jako starsza siostra starałam się przekazywać mu różne umiejętności. Moje dzieciństwo było szczęśliwe, od dziecka byłam ciekawa świata i ludzi, miałam wielu przyjaciół – wspomina Halina Cieszkowska.

Była wychowywana przez rodziców i szkołę w duchu patriotyzmu oraz szacunku do marszałka Józefa Piłsudskiego,

jako urzędniczka, aby zdobyć pieniądze na podjęcie i opłacenie studiów. W czasie okupacji studiowała historię w ramach tajnego nauczania Uniwersytetu Warszawskiego.

– Często przyjeżdżałam na wakacje do podwarszawskiego Klarysewa, gdzie mieszkała przyjaciółka mojej mamy. Tam w wakacje 1939 r. poznałam Kazimierza Korolkiewicza, mojego późniejszego narzeczonego – wspomina pani Halina. Kazimierz został zaprzysiężony do Kierownictwa Dywersji Komendy Głównej Armii Krajowej (Kedyw) pod pseudonimem „Bolek”. Przed powstaniem warszawskim aresztowany przez Niemców, przeszedł przez Pawiak, Auschwitz i Mauthausen-

Dowództwa Obwodu I Warszawa-Śródmieście Północ.

– Bieganie z meldunkami wymagało niesamowitej odwagi. Wręcz paliłam się do chodzenia, zgłaszałam się najczęściej pierwsza na ochotnika. Jeśli łączniczka miała niedobre przeczucia albo była w złym stanie zdrowia, płk Pfeiffer nigdy nie przymuszał jej do wykonania rozkazu – wyjaśnia pani Cieszkowska.

Mówi o sobie, że jest idealistką i optymistką z poczuciem humoru. – Powstanie rozpoczęłam „dowcipem”, bo na ulicy Dowcip, w Śródmieściu. Rodziców zostawiliśmy z bratem w Klarysewie, skąd – tak jak przez tyle lat okupacji – przyjechałam do miasta kolejką podmiejską. Powiedzia-

łam mamie, żeby podlewała moje pomidory. A ja do Warszawy! Do powstania poszłam w najlepszej sukience – mówi z uśmiechem.

Do dziś zachowała powstańcy pamiętnik. – Przez jakiś czas mieliśmy kwaterę na ul. Widok. Tam był dawny sklep piśmienniczy. Wobec tego zaopatrzyliśmy się w ołóweczki i w pamiętniki. Mam w nim wpisanych dowódców, moich kolegów oraz koleżanki – przypomina sobie. Wpis z 17 września w pamiętniku pani Haliny Cieszkowskiej oddaje początkowe nastroje powstańców: „W najszcześniejszych chwilach w Wolnej, Niepodległej, Walczącej Polsce, w dniach heroicznej walki w Warszawie sympatycznej siostrze kolegi i towarzysze broni na pamiątkę wpisuje się Olgierd”.

Noce w czasie powstania były chwilami odprężenia i momentami radości. Opowiadano dowcipy, układano wiersze, śpiewano pieśni. – Na przykład w żartach zmienialiśmy tekst piosenki „Serce w plecaku”. Zamiast śpiewać, że „żołnierz śmiał się, bo w plecaku miał w zapasie drugie serce”, myśmy często śpiewali „bo w plecaku miał w zapasie litr koniaku” – śmieje się.

Po kapitulacji powstania z rannym bratem trafiła do niewoli, do obozu-szpitala wojskowego w Zeithen (Stalag IVB). – Byłam w baraku, gdzie były trzykondygnacyjne prycze. Nie miałam umiejętności sanitariuszki, więc wynosiłam „baseny”. Potem zachorowałam na szkarlatynę i zostałam przeniesiona w miejsce, gdzie były pojedyncze prycze. Do Polski Ludowej wróciłam w maju 1945 r. – relacjonuje.

W 1948 r. ukończyła studia pedagogiczne na Uniwersytecie Warszawskim, uzyskując tytuł magistra filozofii. W 1951 r. zawarła małżeństwo z Januszem Cieszkowskim. Ze związku urodziło się dwoje dzieci, Anna i Konrad. – Tata był inżynierem, pracował w Zakładach Wytwarzających Aparatury Wysokiego Napięcia ZWAR im. A. Dymitrowa w Warszawie. Był ciepłym człowiekiem, typem domatora, miał sytuacyjne poczucie humoru – przypomina córka pani Haliny Cieszkowskiej Anna Sołtyszewska.

Halina Cieszkowska po wojnie przez lata pracowała w szkołach jako bibliotekarka i nauczycielka historii. Prowadziła także dodatkowe zajęcia literacko-teatralne dla młodzieży. W stanie wojennym została zwolniona z pracy w Technikum

Elektroniczno-Mechanicznym im. M. Kasprzaka na warszawskiej Woli za antykomunistyczne akcenty w wychowaniu młodzieży. – Pamiętam, że spytałam dyrektora szkoły: „a cóż ja takiego zrobiłam?”. A on mi na to, że „Pani wszystko przesyca swoim duchem”. Młodzi ludzie byli bardzo przejęci moim zwolnieniem. Pamiętam, że przyszli do mnie z bukietem róż i powiedzieli: „ale my Pani nie zdradzimy”. Młodzież spotykała się ze mną prywatnie w moim domu – tłumaczy.

Na emeryturze pracowała jako wolontariusz w Fundacji Ośrodek Karta w Archiwum Wschodnim. Współpracowała z niemieckim lekarzem dr. G. Bekkerem, założycielem pojednania niemiecko-polskiego w Saksonii, co stało się początkiem inicjatywy na rzecz upamiętnienia szpitala wojskowego w Zeithen. Efektem była m.in. ekshumacja pochowanych tam powstańców warszawskich. Została odznaczona przez Prezydenta RP Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Walecznych i Krzyżem Armii Krajowej. Redagowała artykuły i wspomnienia. Wydała kilka książek: „Uśmiech na barykadzie”, „Ocalone z niepamięci (Listy z Londynu)”, z Krystyną Kreyser „Wizytówki Warszawy” i „Gaudium in litteris, czyli radość z odczytywania napisów. Przechadzki po Warszawie”.

REKLAMA

W ramach sztuki - Marcin Jagiełowicz,
środa, godz. 18.20

Słowem dotykam świata -
ks. Marek Chrzanowski i Weronika Ostrowska,
sobota, godz. 18.30

Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił już trzynaste emerytury. Do portfeli seniorów z województwa mazowieckiego wpłynęło 1,4 mld zł.

Trzynasta emerytura została już wypłacona ponad dla 8,4 mln uprawnionych. W całym kraju na świadczenia przeznaczono niemal 10,5 mld zł, przy czym co ósma złotówka trafiła do mieszkańców województwa mazowieckiego. Najwięcej w regionie, bo aż 865,6 tys. zł, wypłaciły trzy warszawskie oddziały ZUS. W aglomeracji warszawskiej świadczenie otrzymało 695,5 tys. klientów ZUS. Na całym Mazowszu trzynastka objęła 1 mln 123 tys. seniorów, a wypłacono niemal 1,4 mld zł.

1250,88 zł, ALE NIE ZAWSZE

– Dodatkowe roczne świadczenia są wypłacane w wysokości najniższej emerytury obowiązującej od 1 marca roku, w którym wypłacane jest dodatkowe świadczenie. W 2021 r. jest to 1250,88 zł brutto – przypomina prof. Gertruda Uścińska, prezes ZUS.

Wyjątkiem jest renta rodzinna. W przypadku gdy jest pobierana przez kilka osób, przysługuje tylko jedno prawo do trzynastki. ZUS podzielił więc kwotę jednorazowego świadczenia pieniężnego (1250,88 zł) przez liczbę osób uprawnionych do renty rodzinnej. Jeśli do świadczenia uprawnione były np. dwie osoby, to każda z nich dostała 625,44 zł (brutto). Inna sytuacja to przypadek, kiedy do renty rodzinnej po zmarłym rodzicu uprawnione jest małoletnie i pełnoletnie dziecko, które równocześnie pobiera rentę socjalną. Dziecko pełnoletnie uprawnione dodatkowo do renty socjalnej z tego tytułu otrzyma trzynastkę. Z kolei dziecko małoletnie weźmie pełną kwotę trzynastki z tytułu wypłacanej renty rodzinnej.

DLA KOGO TRZYNASTKA?

– Trzynastkę otrzymują osoby pobierające m.in. emerytury i renty w systemie powszechnym, emerytury i renty rolników, służb mundurowych, emerytury pomostowe, świadczenia i zasiłki przedemerytalne, renty socjalne i strukturalne, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, rodzicielskie świadczenia uzupełniające oraz renty inwalidów wojennych i wojskowych. Z dodatkowego rocznego świadczenia nie dokonuje się potrąceń i egzekucji – tłumaczy prof. Uścińska.

Prezes ZUS przypomina także, że aby otrzymać dodatkowe roczne świadczenie, nie trzeba było składać żadnego wniosku. Otrzymały je automatycznie osoby, które do

Trzynastki już wypłacone

31 marca 2021 r. miały ustalone np. prawo do emerytury lub renty.

WYPŁATA, GDY ŚWIADCZENIE NIE JEST ZAWIESZONE

Prawo do wypłaty trzynastki nie przysługuje osobom, których prawo do tych świadczeń jest zawieszone. Innymi słowy, ważne jest, aby „świadczenie główne” było w danym momencie wypłacane. ZUS przekazywał dodatkowe roczne świadczenie pieniężne wraz ze świadczeniem należnym za kwiecień. Wynika z tego, że konieczne było istnienie w kwietniu prawa np. do renty. Brak prawa do emerytury lub renty w kwietniu był równoznaczny z brakiem prawa do wypłaty trzynastki.

A co w sytuacji, gdy wypłatę świadczenia zawieszonego od kwietnia podejmiemy na przykład w czerwcu? Sytuację wyjaśnia Marta Matracka, ekspert II Oddziału ZUS w Warszawie. „W takim przypadku dodatkowe roczne świadczenie wypłacimy z chwilą wznowienia wypłaty emerytury lub renty” – tłumaczy.

Przykład: Pani Krystyna jest osobą uprawnioną do renty socjalnej. Otrzymała rentę należną za marzec 2021 r. w swoim terminie płatności. Następnie, z uwagi na osiągnięcie zbyt wysokich zarobków z tytułu zatrudnienia, od kwietnia poprosiła o wstrzymanie wypłaty świadczenia. Renta została zawieszona, więc nie została wypłacona w kwietniu, a co za tym idzie – nie wypłacono także trzynastki. W czerwcu tego samego roku Pani Krystyna zgłosi wniosek o wznowienie wypłaty renty socjalnej. Wraz z rentą należną za czerwiec otrzyma również

trzynastkę. W tym przypadku istotne jest bowiem posiadanie prawa do renty w dniu 31 marca 2021 r.

NIE TYLKO Z ZUS

– Świadczenie wypłacane jest już po raz trzeci. Pierwsze wypłaty z tego tytułu realizowane były przez nas w roku 2019. W roku 2020 uchwalona została ustawa, zgodnie z którą trzynasta emerytura będzie wypłacana co roku. Określone zostały też zasady jej przyznawania i wypłaty – mówi Marta Matracka z warszawskiego oddziału ZUS.

Oprócz ZUS trzynastki mogą wypłacać także KRUS, Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Wojskowe biura emerytalne oraz Biuro emerytalne służby więziennej. W przypadku zbiegu prawa do świadczeń (np. emerytury z ZUS i KRUS lub emerytury wypłacanej wraz z rentą wypadkową) osobie uprawnionej przysługuje tylko jedno dodatkowe roczne świadczenie pieniężne.

NIE TYLKO TRZYNASTKA!

Wypłata trzynastej emerytury to nie jedyna forma wsparcia finansowego, jakie zostało przewidziane w tym roku dla świadczeniobiorców. Prezydent Andrzej Duda podpisał ustawę w sprawie czternastej emerytury. Czternaste świadczenie zostanie wypłacone w listopadzie.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz.U. poz. 321).

Piotr Olewiński

Regionalny Rzecznik Prasowy ZUS województwa mazowieckiego

U patrona strażaków

We wspomnienie św. Floriana bp Romuald Kamiński modlił się w praskiej katedrze w intencji strażaków, dziękując Bogu za ich poświęcenie i pracę.

W uroczystości wzięła udział kadra kierownicza Komendy Głównej PSP, Komendy Wojewódzkiej PSP w Warszawie, Szkoły Głównej Służby Pożarniczej oraz druhowie z Zarządu Głównego ZOSP RP i Zarządu Wojewódzkiego ZOSP RP woj. mazowieckiego.

W homilii bp Kamiński przypomniał, że św. Florian zasłużył na szczególną pamięć przez świadectwo swego życia. – Kiedy rozpoznał Pana Jezusa, zawierzył Mu się we wszystkim: swoje życie, swoje posługiwanie i to, co stanowiło jego powołanie. Oddał Mu się we wszystkim, a gdy to uczynił, to najpierw on sam, a potem inni zobaczyli, że tylko taka droga jest właściwa – mówił ordynariusz warszawsko-praski.

Zwracając się do zgromadzonych w katedrze formacji strażackich, bp Kamiński podkreślił: – Jeśli możecie powiedzieć o sobie, że jesteście szczęśliwi, macie pokój w sercach i każdego dnia nie narzekacie, ale cieszyć się, że możecie iść do pracy, gdzie czekają was obowiązki, to nie są one utru-

fol. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błazęczyk

dzeniem, przed którym człowiek ucieka, a podejmując je, widzi ich sens. Bóg daje łaskę poznania siebie, odkrywania powołania. Istotne, byśmy je chętnie podejmowali i byli użytecznymi sługami.

Po Mszy św. nastąpiło uroczyste złożenie wieńca przy znajdującej się w kruchcie katedry tablicy upamiętniającej strażaków poległych w walkach o niepodległość ojczyzny oraz tych, którzy zginęli w akcjach ratowniczo-gaśniczych.

Pamięci płk. Pisarka

fol. <https://www.gov.pl/web/drona-narodowa>

Biskup Romuald Kamiński 5 maja w kościele radzyńskim przewodniczył Mszy św., podczas której odsłonięto tablicę upamiętniającą polskiego pilota ppłk. Mariana Pisarkę. Na uroczystości przybył minister Mariusz Błaszczak, zgromadziła się społeczność Szkoły Podstawowej nr 1 w Radzyminie, której płk Pisarek jest patronem. Szef MON udekorował sztabler szkoły medalem „Za zasługi dla obronności kraju”. – Gratuluję uczniom Szkoły Podsta-

wowej nr 1 z Radzymi-
na wspaniałego patrona, który jest wzorem bohaterstwa, oddania ojczyźnie oraz człowieka z niezwykłą pasją do latania. Liczę na to, że zwiążecie swoją przyszłość z Wojskiem Polskim – powiedział do uczniów min. Błaszczak.

Marian Pisarek urodził się w Łosiu w powiecie radzyńskim 3 stycznia 1912 r. Był

dowódcą 141. eskadry myśliwskiej w wojnie obronnej Polski we wrześniu 1939 r., pilotem słynnego Dywizjonu 303 „kościuszkowski” w Bitwie o Anglię, dowódcą Dywizjonu 308 „krakowski”, dowódcą I Skrzydła Myśliwskiego. Zmarł 29 kwietnia 1942 r. we Francji. Zapisał chwalebną kartę w historii polskiego lotnictwa wojennego, za co uhonorowany został Orderem Virtuti Militari. Szkoła w Radzyminie obrała płk. Pisarkę za patrona w 1991 r.

REKLAMA

GRALEWSKI
WARSZAWSKI ZAKŁAD POGRZEBOWY

KOMPLEKSOWE USŁUGI POGRZEBOWE

TEL. 507 507 487

www.pogrzeby-gralewski.pl

Kaplice - Biuro - Chłodnia - Warszawa, na terenie
Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej
ul. Ostrobramska 72

30. Festiwal Mozartowski

Simone Kermes, Leszek Możdżer, Krzysztof Herdzin, Konstanty Andrzej Kulka wystąpią podczas 30. Festiwalu Mozartowskiego Warszawskiej Opery Kameralnej. Potrwa on do 4 lipca.

Do 28 maja spektakle i koncerty 30. Festiwalu Mozartowskiego będzie można oglądać online. Od 29 maja wydarzenia będą przygotowane do obejrzenia tradycyjnie w teatrze, jak również w streamingu. W części streamingowej będzie można obejrzeć m.in. koncert Krzysztofa Herdzina, który wraz z orkiestrą Warszawskiej Opery Kameralnej Orkiestra Musicae Antiquae Collegium Varsoviense wykona XVII Koncert fortepianowy G-dur KV 453 Mozarta. Wystąpi też trio w składzie Konstanty Andrzej Kulka (skrzypce), Tomasz Strahl (wiolonczela) i Tomasz Ritter (fortepian). Oprócz utworu patrona festiwalu wykonają również kompozycje romantyków Fryderyka Chopina i Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego.

Podczas jubileuszowego festiwalu wystąpią śpiewaczki Simone Kermes (sopran koloraturowy) i Vivica Genaux (mezzosopran). W wydarzeniu wezmą również udział Agnieszka Duczmal z Orkiestrą Kameralną Polskiego Radia Amadeus, Leszek Możdżer, Krzysztof Herdzin, Amici Veneziani oraz artyści związani z Warszawską Operą Kameralną.

Pierwszego dnia po otwarciu teatrów, 29 maja, w siedzibie WOK odbędzie się premiera opery „Don Giovanni” w reżyserii Michała Znanieckiego. Kolejne spektakle odbędą się 30, 31 maja i 1 czerwca. 29 maja dzieci będą mogły obejrzeć przygotowaną dla nich wersję opery Mozarta „Bastien und Bastienne” w reżyserii Tomasza Cyza. 6 czerwca na Zamku Królewskim w Warszawie wystąpi Simone Kermes wraz z towarzyszącym jej zespołem instrumentów dawnych Amici Veneziani. Artystka wykona dzieła kompozytorów barokowych. W ciągu blisko dwóch festiwalowych miesięcy wystawione będą opery: „Czarodziejski flet”, „Wesele Figara”, „Idomeneo”, „Cosi Fan Tutte” i „Uprowadzenie z seraju”. Słuchacze będą mogli usłyszeć także „Requiem” Mozarta, jego symfonie, dzieła kameralne oraz uwertury (również samodzielnie poza operami).

fol. PAP/Paweł Supernak

Dzieła mistrzów

Na wystawie „Różne spojrzenia” w Muzeum Narodowym w Warszawie zaprezentowano obrazy XVII-wiecznych mistrzów holenderskich i flamandzkich, pochodzące z kolekcji Towarzystwa Ubezpieczeniowego ERGO Hestia. Jest to jedyna w Polsce korporacyjna kolekcja dzieł sztuki dawnej, po raz pierwszy udostępniona publiczności. Ekspozycję uzupełnią wybrane dzieła ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie.

Pokazane zostały 52 obrazy, takich artystów jak Salomon van Ruysdael, David Teniers młodszy, Jan Porcellis, Gabriel

Metsu, Jan Breughel młodszy. „Różne spojrzenia” to opowieść o narodzinach i rozwoju sztuki holenderskiej XVII w. w kontekście rozwijającej się równolegle sztuki flamandzkiej. W ramach wystawy zaproponowano podział na siedem sekcji („spojrzeń”), mających ułatwić odkrywanie bogactwa znaczeń oferowanych przez malarstwo XVII-wieczne. Pejzaże, martwe natury, sceny rodzajowe przedstawiono w kontekście politycznych, ekonomicznych oraz artystycznych przemian epoki.

fol. PAP/Grzegorz Momot

„Harenda” zaprasza

Po kilku tygodniach przerwy, spowodowanej skutkami epidemii COVID-19, wznowiło działalność Muzeum Jana Kasprówicza – Willa „Harenda” w Zakopanem. Poeta mieszkał w niej przez ostatnie trzy lata swojego życia (1923-1926).

Rośliny i zwierzęta

Blisko 400 eksponatów, w tym prawie 250 grafik z wizerunkami egzotycznych ryb, ponad 50 oryginalnych wielkoformatowych plansz z przedstawieniami ptaków i roślin, ponad 40 atlasów flory i fauny, kilkadziesiąt wyrobów z porcelany znalazło się na wystawie w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie.

Prezentowane na wystawie obiekty pochodzą ze zbiorów Gabinetu Rycin Biblioteki Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, krakowskiej Biblioteki Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk, a także z Biblioteki Narodowej w Warszawie i z kolekcji prywatnej./PAP/wś

Historyczna awangarda

Mirosław Winiarczyk

Dobrze się stało, że w kolejną rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja Telewizja Polska przypomniała zrealizowany w 1976 r. głośny spektakl w reżyserii Grzegorza Królikiewicza. Władze PRL postanowiły, po raz pierwszy po wojnie, w mediach publicznych demonstracyjnie uczcić ustawę zasadniczą z 1791 r., która przed wiekami była rozpaczliwą próbą uratowania Polski przed upadkiem. Okazało się, że ten niezwykły obraz dobrze wytrzymał próbę czasu.

Królikiewicz, autor kilku zrobionych wcześniej awangardowych formalnie utworów fabularnych („Na wylot”, „Wieczne pretensje”) i kilku dokumentów, podszedł do realizacji przedstawienia w sposób niebanalny. Scenariusz i przygotowania produkcyjne powstawały w trzy tygodnie, dlatego też kręcenie spektaklu przypominało wielką improwizację. Udzieli-

cy). Autorzy przedstawienia sugestywnie oddali pewnego rodzaju rozpaczliwe działania Stronnictwa Patriotycznego, które wykorzystując sprzyjający moment historyczny, postanowiło szybko przeforsować konstytucję, reformując ustrój Polski.

Grzegorz Królikiewicz jako reżyser spektaklu „3 maja” objawił się w 1976 r. jako reformator Teatru Telewizji. Stworzył oryginalną poetykę improwizowanego widowiska telewizyjnego. Później nakreślił kolejne widowiska historyczne: „Kronikę Galla Anonima”, „Ideę i miecz” (o św. Królowej Jadwidze) i „O coś więcej niż przetrwanie” (o gen. Stefanie Roweckim, komendancie AK). Przypomniany w TVP Kultura spektakl wyróżnia się nośną do dziś ideą propagowania patriotycznych i demokratycznych reform w Polsce, biorąc oczywiście pod uwagę różnicę czasów

foto. TVP

ło się to licznemu zespołowi znanych i wybitnych aktorów, grających postacie historyczne uczestniczące w obradach Sejmu Wielkiego.

Presja krótkiego czasu realizacji i kontekst ówczesnego momentu historycznego w PRL, także widmo cenzury, spowodowały, że napięcie w ekipie produkcyjnej i między aktorami przeniosło się na plan zdjęciowy. W licznych scenach zbiorowych, głównie naradach i dyskusjach z udziałem króla Stanisława Augusta oraz zwolenników i przeciwników powstającej konstytucji (szykujących Targowicę), widać było napięcie, strach i niepewność z powodu podjęcia wielkiego ryzyka – uratowania Polski (zwolennicy) lub jej upadku (przeciwni-

i systemów politycznych. Awangardowa forma posłużyła więc twórcy do wyrażenia treści edukacyjnych.

Przed emisją przedstawienia w TVP Kultura mogliśmy obejrzeć dokumentalny film „Precedens” w realizacji Jacka Raginisa-Królikiewicza, syna Grzegorza. Wypowiadały się w nim osoby, które współtworzyły ów niezwykły spektakl z 1976 r.

Spektakl Teatru Telewizji. „Konstytucja 3 maja” (tytuł z 1976 r. – „3 maja”); Polska 1976; reżyseria: Grzegorz Królikiewicz; aktorzy: Wieńczysław Gliński, Józef Duriasz, Józef Fryźlewicz, Wacław Ulewicz, Władysław Hańcza, Ignacy Gogolewski i inni; emisja: TVP Kultura, 3 maja, godz. 20.00

Największy ikonostas

Największy na świecie prawosławny ikonostas znajduje się w katedrze Wniebowstąpienia Pańskiego i św. Andrzeja Apostoła w Bukareszcie. Świątynia została zbudowana na terenie подарowanym przez państwo w zamian za pięć okolicznych kościołów, zburzonych w czasach komunistycznych. Dlatego jest symbolem odzyskanej przez naród wolności religijnej. Do jej wzniesienia przyczynił się także św. Jan Paweł II, darując na ten cel 200 tys. dolarów. Zapłacono nimi część ceny za katedralne dzwony, odlane przez katolicką ludwisarnię z Austrii.

Portal Orthodox News, powołując się na World Record Academy – organizację weryfikującą i certyfikującą światowe rekordy w różnych dziedzinach – podał, że bukareszteński ikonostas ma 23,8 m długości, 17,1 m wysokości i powierzchnię 407 m kw. Został zbudowany w 2018 r. przez artystę Daniela Codrescu i jego zespół. Składa się z umieszczonych na czterech poziomach 45 ikon w formie mozaik pokrytych płatkami 24-karatowego złota.

Wciąż nie ukończona katedra została konsekrowana w 2018 r., w setną rocznicę powstania tzw. Wielkiej Rumunii (przyłączenia Siedmiogrodu, Banatu i Bukowiny). Pierwszą liturgię sprawował patriarcha ekumeniczny Konstantynopola Bartłomiej wraz z głową lokalnej Cerkwi, patriarchą Danielem. W 2019 r. gościł w tej świątyni papież Franciszek. Patron katedry, św. Andrzej Apostoł, brat Piotra, jest czczony jako apostoł narodu rumuńskiego, gdyż – według tradycji – głosił Ewangelię na tych ziemiach w I w.

Katedra powstała w dolinie Arsenału, w miejscu, gdzie w przeszłości znajdował się skład broni oraz stacjonowało wojsko. – Dziś ta dolina przekształciła się w miejsce pokoju oraz uświęcenia, w dolinę łaski i błogosławieństwa, nie tylko dla Bukaresztu, ale dla całej Rumunii – mówił patriarcha Bartłomiej podczas konsekracji.

1

KONKURS

W książce „Pontyfikat na czasy zamętu” wydawnictwa W drodze dominikanin o. Maciej Zięba ukazuje nie tylko niełatwy czas zasiadania Jana Pawła II na Stolicy Piotrowej, ale także wydarzenia, które go ukształtowały. Rewolta '68, poszerzanie się strefy wpływów realnego socjalizmu, głoszenie różnej maści „praw człowieka” – dziś obserwujemy, jak stare hasła potrafią stroić się w nowe szatki. Jak radził sobie z nimi Paweł VI, a jak Jan Paweł II? I jak mamy zapatrywać się na ich nową odsłonę dziś my sami?

Wśród czytelników, którzy w przeddzień urodzin Karola Wojtyły – 17 maja – między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Jakiej Polski mamy nie pragnąć według słów Jana Pawła II wygłoszonych do młodzieży podczas apelu jasnogórskiego na Jasnej Górze w 1983 r.?** – rozlosujemy 3 egzemplarze książki „Pontyfikat na czasy zamętu”. Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 19: Arka Przymierza zbudowana była z drzewa akacjowego. Zwycięzcom gratulujemy!

W bazylice św. Jana na Lateranie 15 maja odbędzie się beatyfikacja o. Franciszka Marii Jordana od Krzyża, założyciela salwatorianów i salwatorianek. Kim są jego duchowi synowie i córki?

Jan Chrzciel Jordan urodził się 16 czerwca 1848 r. w Gurtweil, w pobliżu Waldshut w Badenii (Niemcy). Już w dzieciństwie miał pragnienie, aby dotrzeć z Ewangelią do wszystkich ludzi. Droga do przyjęcia święceń była długa, ze względu na skrajnie trudne warunki materialne rodziny.

W trzynastym roku życia, w czasie I Komunii Świętej, doświadczył szczególnej łaski, która stała się początkiem kapłańskiego powołania. Według świadków po przyjęciu Eucharystii Jordan rozejrzał się wokół siebie, a następnie patrzył w górę, ku sufitowi, i wydawał się bardzo poruszony. Wyjaśniał później, że widział białą gołębicę, która zatrzepotała skrzydłami wokół jego głowy, a następnie znikła.

Święcenia kapłańskie przyjął w 1878 r. w kościele dawnego opactwa benedyktyńskiego w St. Peter koło Fryburga. Z powodu Kulturkampfu, ówczesnej walki władz niemieckich z Kościołem katolickim, uroczystość odbywała się za zamkniętymi drzwiami, przy bardzo ograniczonej liczbie wiernych.

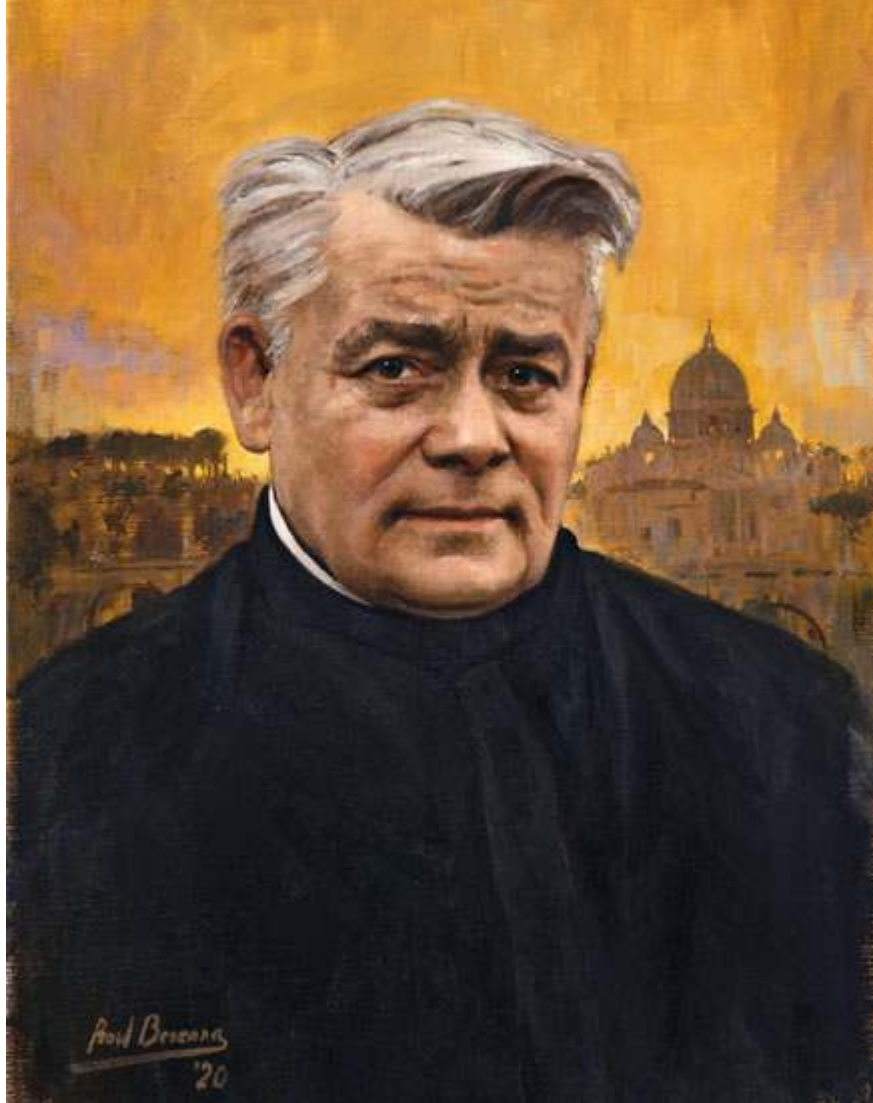

foto: z archiwum rodziny salwatoriańskiej

ABY ZNALI CIEBIE Patryk Lubrzyński

W 1880 r. wyruszył w podróż na Bliski Wschód, gdzie został wysłany w celu praktycznego doskonalenia języków. Na wzgórzach Libanu, wpatrzony w stare cedry, otrzymał szczególną łaskę oświecenia. Usłyszał słowa z Ewangelii wg św. Jana: „To jest życie wieczne, aby poznał Ciebie, jedynego prawdziwego Boga, i Tęgo, którego posłałeś, Jezusa Chrystusa” (J 17, 3). Cały pobyt w Ziemi Świętej, a zwłaszcza częste nawiedzanie Golgoty i Grobu Pańskiego, ostatecznie utwierdziły go w misji założycielskiej nowego zgromadzenia.

Po uzyskaniu błogosławieństwa papieża Leona XIII, 8 grudnia 1881 r. w kaplicy św. Brygidy przy Piazza Farnese w Rzymie, Jordan z dwoma towarzyszami zapoczątkował Apostolskie Towarzystwo Nauczania. Jego idee wyprzedzały czasy, w których żył. Nie chciał zakładać typowego zgromadzenia zakonnego, raczej swego rodzaju ruch, który zaangażuje w ewangelizację nie tylko duchownych, ale również świeckich w różnym stopniu związanych z Towarzystwem i zaangażowanych w misję apostołską.

Władze kościelne widziały to jednak inaczej i wymagały od młodego założyciela przedstawienia jasnych zasad funkcjonowania. Posłuszeństwo, jakie zawsze okazywał zwierzchnikom kościelnym, doprowadziło w 1883 r. do przekształcenia dzieła w zgromadzenie zakonne pod nazwą Towarzystwo Boskiego Zbawiciela (salwatorianie). Jan Baptysta Jordan przyjął wówczas imię Franciszek Maria od Krzyża. Z Marią Teresą von Wülenweber (bł. Maria od Apostołów) 8 grudnia 1888 r. założył Kongregację Sióstr Boskiego Zbawiciela (salwatorianki).

Za swego życia o. Jordan zainicjował działalność wspólnoty w czternastu różnych krajach. Było to wynikiem jego zaufania do Bożej Opatrzności, odwagi, wytrwałości i licznych długich podróży. Obecnie członkowie Towarzystwa Boskiego Zbawiciela głoszą Ewangelię w czterdziestu krajach na wszystkich zamieszkałych kontynentach.

Cud potrzebny do beatyfikacji o. Franciszka Marii dokonał się w 2014 r. w Brazylii. Młode małżeństwo, należące do świeckiej gałę-

zi salwatorianów, oczekiwało narodzin córki. W czasie ciąży rodzice dowiedzieli się, że małuszek choruje na nieuleczalną chorobę kości – dysplazję układu szkieletowego. Modlili się za wstawiennictwem założyciela salwatorianów. – To było nieprawdopodobne wydarzenie, ponieważ dziecko urodziło się w pełni zdrowe 8 września 2014 r., dokładnie w rocznicę śmierci o. Franciszka Marii Jordana od Krzyża. Medycy stwierdzili, że medycyna nie zna racjonalnego wyjaśnienia narodzin zdrowego dziecka, dlatego to wydarzenie określa mianem cudu – komentuje ks. Kamil Leszczyński SDS.

APOSTOLATY SALWATORIANÓW

Polscy salwatorianie mają niebagatelny wkład w dzieło misyjne zgromadzenia na świecie. W misjach, oprócz salwatorianów, biorą udział również osoby świeckie z Wollontariatu Misyjnego Salvator, który co roku przygotowuje do misji aż sto młodych osób. Od trzydziestu lat rozwija się Ruch Młodych Salwatoriańskiej, a Forum Młodych w Dobroszycach w ostatnich latach zgromadziło kilku-

set młodych zafascynowanych charyzmatem o. Jordana z całego kraju i zagranicy.

Towarzystwo Boskiego Zbawiciela (salwatorianie) prowadzi w Polsce parafie, wyjeżdża na misje, szczególną troską otacza młodzież, głosi rekolekcje parafialne. Zajmuje się działalnością wydawniczą: publikuje książki oraz multimedia. Jest obecne w internecie poprzez Studio Katolik i Wydawnictwo Salwator. Salwatorianie pomagają też potrzebującym terapii psychologicznej, realizują działalność naukową, służą jako kustosze sanktuariów, przewodzą grupom pielgrzymkowym, posługują w szpitalach i hospicjach, np. św. Kamila w Bielsku-Białej.

Wyróżniającym się apostołatem jest Centrum Formacji Duchowej, które działa w Krakowie i Trzebinie. Ks. Krzysztof Wons SDS wyprowadza w Krakowie ludzi na pustynię, aby w ciszy mogli doświadczyć przemawiającego Boga. CFD organizuje rekolekcje, sesje weekendowe, turnusy rekolekcyjne cieszące się dużym powodzeniem. – Jesteśmy także zaangażowani m.in. w apostołstwo naukowe. W samej społeczności warszawskiej mamy dwóch znakomych naukowców. Są nimi: ks. prof. dr hab. Helmut Juros (UKSW), wybitny polski teolog i politolog, który jest twórcą i założycielem Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UKSW, oraz ks. prof. dr hab. Czesław Cekiera (KUL), zajmujący się zagadnieniami z zakresu patologii społecznej, profilaktyki, psychoterapii i resocjalizacji, który prowadził zajęcia uczelniane na wszystkich kontynentach – wspomina ks. Leszczyński.

Ks. Kamil jest doktorem na UKSW, katechetą, przewodnikiem pielgrzymkowym grupy Zielonej WAPM oraz opiekunem duchowym Duszpasterstwa Akademickiego i Postakademickiego Student+. Wspólnota zainicjowała m.in. akcję „Rozkręcamy wiarę”, która polega na organizacji dwa razy do roku jednodniowych pielgrzymek rowerowych na rozpoczęcie i zakończenie sezonu rowerowego.

APOSTOŁKI O. JORDANA

Kolejną gałęzią rodziny salwatorińskiej jest Kongregacja Sióstr Boskiego Zbawiciela. Siostry salwatorianki wykonują w Polsce ważną posługę w szkołach, przedszkolach, domach rekolekcyjnych, szpitalach i kuchniach. Pracują ofiarnie jako zakrystianki, organistki, towarzyszą duchowo.

W domu prowincjalnym w Goczałkowicach-Zdroju siostry prowadzą m.in. pracę opiekuńczo-wychowawczą w żłobku o nazwie „Cherubinek”, a także apostołat opieki nad starszymi i chorymi siostrami. Salwatorianki, które nie służą już czynnie z racji wieku, są zaangażowane w apostołstwo modlitwy i cierpienia, modląc się o nowe powołania oraz za całe zgromadzenie. Siostry włączają się również w inicjatywę „Tak na serio”, modlitwę różańcową w intencji powołań do małżeństwa.

Zainteresowane osoby mogą przesłać prośby poprzez stronę internetową www.siostry.pl lub przynieść je osobiście do goczałkowickiej kaplicy. Wszystkie wspólnoty sióstr w Polsce modlą się w przedstawionych intencjach.

Przy parafii św. Ojca Pio na warszawskich Kabatach funkcjonuje trzysobowa wspólnota sióstr salwatoriarek. Siostra Agnieszka SDS jest katechetką i referentką powołaniową. Uczy w Szkole Podstawowej nr 16 w Warszawie, przygotowuje dzieci do I Komunii Świętej. Jest również współprowadzącą wspólnotę młodzieżową „Karmel”. Spotkania opierają się na modlitwie i rozważaniu Słowa Bożego.

– Towarzyszę także osobom w rozeznawaniu powołania. Przychodzą nie tylko kobiety, ale także mężczyźni, pytając, jak przeżywać wiarę w dzisiejszym świecie i medytować Słowo Boże. Często zastanawiają się nad wyjazdem na misję – relacjonuje s. Agnieszka. Siostra zauważa, że są to najczęściej osoby po trzydziestce, które szukają swojego miejsca w życiu. – W ubiegłym roku podjęliśmy czterdziestodniowy post oraz modlitwę w intencji powołań do salwatoriarek. Każdego dnia konkretne siostry pościły o chlebie i wodzie, ofiarując w tej intencji Eucharystie oraz prosząc o łaskę nawrócenia dla nas sióstr – wyjaśnia siostra referentka.

Siostra Halina SDS posługuje w parafii o. Pio jako zakrystianka. Troszczy się o ołtarz, o dekoracje w kościele, ale jest też duchowym wsparciem dla wielu osób proszących o modlitwę, przeżywających problemy i rozterki. Tworzy także piękne ikony, będące odwiercieniem jej talentu, ale też głębokiego życia w relacji z Panem Jezusem.

Siostra Patrycja SDS pracuje w Radzie Szkół Katolickich. Jako sekretarz Zarządu RSK i pracownik Biura RSK służy pomocą i wsparciem w rozwoju szkolnictwa katolickiego w Polsce. – W ciągu roku organizujemy dla nich konferencje, spotkania odbywające się na Jasnej Górze. Na co dzień świadczymy pomoc prawną i reprezentujemy szkolnictwo katolickie w relacji z władzami i innymi podmiotami – przedstawia swoją pracę s. Patrycja.

POMOCNICY ZAŁOŻYCIELA

Ostatnią gałęzią rodziny salwatorińskiej jest Międzynarodowa Wspólnota Boskiego Zbawiciela (ICDS), czyli Świeccy Salwatorianie żyjący charyzmatem ojca założyciela, nie będący osobami konsekrowanymi. Przykładowe spotkanie wspólnoty w Polsce składa się m.in. z rozważania słów z przemówień o. Franciszka Marii, a następnie dzielenia się przeczytanym fragmentem. W każdą niedzielę jedna z krajowych wspólnot wybiera cytat z „Dziennika duchowego” o. Jordana i wysłała

pocztą elektroniczną do owocnego rozważania przez tydzień wszystkim grupom w kraju.

W parafii św. Michała Archanioła w podwarszawskim Piastowie salwatorianie świeccy współpracują z parafialnym oddziałem Caritas, zbierając środki na rehabilitację dla parafian, którzy nie mają pieniędzy na wykup nierefundowanych przez NFZ świadczeń zdrowotnych. Salwatorianie z Piastowa co tydzień odmawiają litanii do o. Franciszka Marii od Krzyża Jordana. Po modlitwie w salkach mają czas na luźne rozmowy i kawę w przyjacielskiej atmosferze.

We Wrocławiu, jak również w Obornikach Śląskich, praca charytatywna świeckich polega m.in. na organizowaniu z zapalem festynów, kiermaszów i zbiórek funduszy na pokrycie kosztów biletów lotniczych. W ten sposób dokładają cegiełkę do wysłania na misję wolontariuszy z Wolontariatu Misyjnego Salvator.

Natomiast wspólnota świeckich salwatoriarek w Goczałkowicach-Zdroju w każdy poniedziałek prowadzi różaniec w kaplicy sióstr. W drugą sobotę miesiąca lokalna wspólnota uczestniczy w kameralnej Mszy św. z możliwością spowiedzi przed Mszą. Po Eucharystii jest niepowtarzalna okazja na spotkanie formacyjne, poszerzające wiedzę o duchowości salwatorińskiej.

Liderka oświęcimskiej wspólnoty świeckich salwatoriarek Sylwia Tempel wspomina, że jej grupa współorganizowała w lutym bieżącego roku konferencję online „7 Międzynarodowy Dzień Modlitwy i Refleksji” na temat walki z handlem ludźmi. – Biorąc pod uwagę wybitnych panelistów z Polski, ks. prof. Piotra Mazurkiewicza i s. Annę Bałchan, oraz światowego prezesa ICDS Christiana Patzla z małżonką Martiną z Austrii, poproszono mnie, abym we współpracy z salwatorińskim Studium Katolik utrwaliła konferencję poprzez nagranie płyty DVD. Płyta będzie wotum wdzięczności za beatyfikację założyciela – opisuje Sylwia Tempel.

W związku z tym, że od lipca br. do lipca 2022 r. będzie trwał rok dziękczynienia za beatyfikację o. Franciszka Marii Jordana od Krzyża, każda wspólnota świeckich salwatoriarek w Polsce przygotowuje wotum wdzięczności. Wspólnota w Obornikach Śląskich już zrealizowała wzbudzającą zainteresowanie wystawę o historii salwatoriarek w Polsce.

Więcej informacji o inicjatywach związanych z beatyfikacją i postacią nowego błogosławionego można znaleźć na stronie internetowej www.jakjordan.pl.

Polska dyplomacja na odcinku wschodnim prawie nie istnieje. Może dlatego, że cała uwaga elit rządzących skupiona jest na wojnie polsko-polskiej?

Kazimierz Dadak

Nieudane morderstwo Skripalów było wynikiem braku formalnej reakcji rządu brytyjskiego na otrucie w 2006 r. Aleksandra Litwinienki, byłego wysokiej rangi oficera rosyjskiej Federalnej Służby Bezpieczeństwa. Został on otruty w Londynie radioaktywnym izotopem polonu 210. W przeciwieństwie do Skripalów Litwinienko nie był agentem wywiadu brytyjskiego, tylko zbiegiem, któremu udzielono azylu, zatem Brytyjczycy nie mieli w stosunku do niego żadnych „zobowiązań” i nie poczuli się do obowiązku ochrony. Tym samym zamach na Litwinienkę nie był ciosem wymierzonym w brytyjskie interesy, tylko elementem wewnątrzrosyjskich porachunków. Niemniej bezczynność w roku 2006 wytworzyła precedens; żadne państwo nie po-

w centralnej Rosji. Już nie tylko Moskwa i Sankt Petersburg są objęte demonstracjami, ale i na przykład Omsk.

Próba zgładzenia Aleksieja Nawalnego jest kolejnym dowodem daleko idącej nieskuteczności rosyjskich służb. Ofiara nie tylko żyje, ale nawet pozwolono jej wyjechać za granicę, gdzie ponad wszelką wątpliwość wykazano przyczynę „choroby” Nawalnego. Miał być on drugim, po Borysie Niemcowie – bezceremonialnie zastrzelonym w centrum Moskwy – przywódcą opozycji, który płacił życiem za próbę przeciwstawienia się obecnej władzy. Niemniej wszystkie te wydarzenia wskazują na słabości służb w zakresie wykonywania zleczanych im zadań. W przypadku Litwinienki i Skripalów szybko zidentyfikowano spraw-

Polska, Ukraina, Rosja

Ostatnie skandale szpiegowskie zdają się wskazywać na to, że Władimir Putin, były pułkownik KGB, albo myli urząd prezydenta z legendarnym mafijnym stanowiskiem „capo di tutti capi” (szefa wszystkich mafijnych szefów), albo po prostu nie kontroluje sytuacji. W to drugie oczywiście trudno uwierzyć, nie mówiąc o tym, że najbardziej – śmiertelnie – obrażony takim posądzeniem poczułby się zapewne sam zainteresowany.

ZAMACH NA SKRIPALÓW

Próba zabicia byłego podwójnego agenta Siergieja Skripala i jego córki Julii w 2018 r. poprzez otrucie środkiem o nazwie „nowiczok” spowodowała gwałtowny wzrost napięcia na linii Londyn–Moskwa. Służby i władze brytyjskie nie należą do instytucji, które pozwalają obcym wywiadom dowolnie hulać na swoim terytorium, i w odwecie premier Teresa May wydalila dwa tuziny rosyjskich dyplomatów.

Zamach na Skripala zdumiewał z powodu formy jego przeprowadzenia. Truciznę, która podobno nie ulega rozkładowi, rozpylono na kłamce domu Skripalów. Zatem zatruciu mogły ulec osoby postronne. Do takiego incydentu zresztą doszło, ponieważ trucizna była we flakoniku z perfumami, który zamachowcy wyrzucili do pojemnika na śmieci i przypadkowo znalazła go pani Down Sturgess, która zmarła po pokropieniu nadgarstka tymi „perfumami”.

winno pozwalać na to, żeby obce służby bezkarnie dokonywały zamachów na jego obszarze. Podobnie potraktowano śmierć Borysa Berezowskiego, byłego rosyjskiego oligarchy, którego zgon potraktowano jako samobójstwo.

MAFIJNE PAŃSTWO

Litwinienko przez długie lata prowadził ożywioną działalność bezpośrednio skierowaną przeciw Putinowi i rosyjskim służbom. Oskarżył je o spowodowanie wybuchów w apartamentowcach, w wyniku czego zginęło ponad 300 osób, a ponad 1000 zostało rannych. Te wydarzenia utorowały Putinowi, ówczesnemu premierowi, drogę do prezydentury. Litwinienko głosił także, że rosyjskie służby współpracują z rosyjską mafią, i ukuł termin „mafijne państwo” (*mafia state*).

Dziś Rosja, a nie Polska, jest dla Ukrainy głównym wrogiem.

Biorąc pod uwagę ostatnie doniesienia o przypuszczalnym udziale rosyjskich służb w wysadzeniu w powietrze składu amunicji w Czechach i pięciu (sic!) podobnych wypadkach w Bułgarii, określenie to wydaje się bardzo celne. W tych przypadkach nie chodziło o likwidację przeciwników politycznych, ale o porachunki pomiędzy handlarzami bronią.

KRYZYS W ROSJI

Sytuacja Putina jest nie do pozazdroszczenia. Od dłuższego czasu na rosyjskim Dalekim Wschodzie panują społeczne niepokoje, które w trakcie ostatnich miesięcy rozprzestrzeniły się

ców, dziś nawet podaje się nazwisko dowódcy jednostki GRU (wywiad wojskowy), która miała ich wyznaczyć do tych zbrodniczych zadań. Również fakt, że przeciwników się zabija, świadczy o słabości władzy, bo kogoś, kto nie stanowi zagrożenia, po prostu się ignoruje.

Od niemal dekady Rosja jest w stanie stagnacji gospodarczej. W wyniku bankructwa Lehman Brothers i spowodowanego nim kryzysu w 2009 r. PKB w Rosji spadł o 7,8 proc., potem nastąpiło słabe odbicie, ale od 2014 r. panuje tam stagnacja. Jest to skutkiem dwu wydarzeń, które miały miejsce w tym samym roku: napaści na Ukrainę i aneksji Krymu. To zaś spowodowało nałożenie przez USA i UE sankcji na Rosję. Równocześnie nastąpił gwałtowny spadek cen ropy naftowej. Sukcesy gospodarcze z lat 1999–2007, które przyniosły Putinowi wielką popularność, zasadały się na wysokich cenach nośników energii, bo poza tym Rosja nie ma świata wiele do zaoferowania.

STRATEGICZNY BŁĄD

Atak na Ukrainę i zabór Krymu był także nieobliczalnym w skutkach błędem strategicznym. Putin zareagował na upadek Wiktora Janukowycza tak, jakby zaraz do Sewastopola miała zawitać stacjonująca na Morzu Śródziemnym amerykańska VI Flota. Tym sposobem pogwałcił wielowiekowy sojusz ukraińsko-rosyjski i dziś Rosja, a nie Polska, jest dla Ukrainy głównym wrogiem. Ostatni wzrost napięcia na granicy tych dwu krajów tylko uwypuklił tę zmianę

foto: PAP/Leszek Szymański

strategicznej sytuacji Ukrainy. Fakt, że pod naciskiem USA i UE Rosja zdecydowała się wycofać swe wojska z granicy z Donbasem, stanowi porażkę Putina, który nic w zamian nie uzyskał. Jeśli już, to stracił, ponieważ USA nałożyły kolejne sankcje, a pomysł szczytu Biden–Putin odłożono do lamusa. W 2014 r. Barack Obama określił Rosję jako mocarstwo regionalne, po siedmiu latach stagnacji gospodarczej zakres tego regionu się skurczył, czego najlepszym dowodem jest to, że Turcja jest w stanie zabezpieczyć swe interesy nie tylko w Syrii, ale i na terenie Południowego Kaukazu (Górski Karabach).

Sukcesy Putina na odcinku ukraińskim wynikają nie tyle z potęgi jego kraju, ile ze słabości przeciwnika. Rozpad ZSRR przyniósł Ukrainie nędzę, niebotyczną korupcję i rządy oligarchów. Ten potencjalnie niezwykle bogaty kraj stał się przykładem państwa fiaska (*failed state*). Rzesze obywateli tego kraju, które w tej chwili mieszkają nad Wisłą, doskonale o tym świadczą. W 1992 r. kraj ten liczył ponad 52 mln mieszkańców, a dziś tylko nieco ponad 44. W 2019 r. PKB Ukrainy jeszcze nie osiągnął poziomu sprzed kryzysu 2008-2009.

NIEOBECNA POLSKA

Zarówno mafijny charakter państwa rosyjskiego, jak i zapaść na Ukrainie otwiera wielkie możliwości przed wszystkimi stronami zainteresowanymi zdobyciem wpływów w Kijowie. Wielkiej ofensywy na tym froncie dokonują Niemcy, politycznie

jest tam obecna także Francja. USA, mimo że oddziela je ocean, też starają się zdobyć tam przyczółek, natomiast wielkim nieobecnym jest Polska.

Warszawa nie posiada tam żadnych atutów, bo dlaczego nie ma tam jakiegoś oligarchy o polskich korzeniach? Dla sprawnych służb wykreowanie takiego nie powinno stanowić żadnego kłopotu, ale najwyraźniej nasz kraj nadal jest państwem teoretycznym, jak to swego czasu trafnie określił minister Bartłomiej Sienkiewicz. Brak jest też działań całkowicie jawnych, na przykład szeroko zakrojonej wymiany naukowej i technicznej.

„Dobra zmiana” doszła do władzy pod hasłem wstawania z kolan w zakresie polityki międzynarodowej, na razie co najwyżej skończyło się na kucaniu przy biurku Donalda Trumpa. Dyplomacja polska nie istnieje na odcinku wschodnim. Dawniej było to kładzione na karb uległości w stosunku do Berlina, a dziś? Przecież nasz gwarant niepodległości na pewno nie ma nic przeciwko większej aktywności w tym zakresie, Waszyngton chętnie przyjąłby wyręczenie go na tym odcinku. Najwyraźniej kłopot leży nad Wisłą, cały wysiłek i uwaga są skupione na wojnie polsko-polskiej.

Ostatnio Czesi, tradycyjnie wykazujący duże ciągoty panslawistyczne i nastawienie rusofilskie, wykazują dużo więcej aktywności. 17 kwietnia kraj ten wyda-

lił osiemnastu dyplomatów rosyjskich i na skutek rosyjskich retorsji zapowiedział wydalenie dalszych kilkudziesięciu, tak żeby liczba pracowników rosyjskiej ambasady w Pradze

była taka sama jak czeskiej w Moskwie. Czesi zaapelowali do NATO o podjęcie solidarnych kroków, skutkiem czego Bratysława wydała trzech rosyjskich dyplomatów, Litwa dwu, a Łotwa i Estonia po jednym.

Natomiast w Warszawie

tę inicjatywę przyjęto głębokim milczeniem, poprzestano na uprzednio ogłoszonym wydaleniu trzech dyplomatów, a przecież była to znakomita okazja do uaktywnienia Grupy Wyszehradzkiej i wywarcia nacisku na Viktora Orbana, żeby nieco ochłodził przyjazne stosunki z Kreml.

Brak zainteresowania sprawami międzynarodowymi nie jest nowym zjawiskiem w przypadku „dobrej zmiany”. W 2017 r. niemal doszło do likwidacji nadającej do Białorusi telewizji Bielsat. Stąd też nie dziwi fakt, że Swietłana Cichanouska wybrała Litwę jako miejsce pobytu. Podobnie Leonid Wołkow, szef sztabu Nawalnego, mieszka w Wilnie. Małenka Litwa z rozmachem prowadzi politykę wschodnią i dba o swój interes narodowy, a Polska nie jest w stanie wyjść ze swego zaścianka.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

**Brak zainteresowania
sprawami
międzynarodowymi
nie jest nowym
zjawiskiem
w przypadku „dobrej
zmiany”.**

Dlaczego w scenie ofiarowania Pana Jezusa w świątyni nie ma już kapłana Starego Przymierza?

ks. Jacek Stefański

Święty Józef nie pochodził z rodu Lewiego ani nie był apostołem. A jednak uczynił znak krzyża nad światem podczas ostatniego objawienia Matki Bożej w Fatimie. Niewątpliwie działał się to z Bożą aprobatą, ale czy ta aprobata została zapowiedziana w Piśmie Świętym?

KRÓL DAWID JAKO KAPŁAN

Król Dawid wywodził się z pokolenia Judy, a zatem nie mógł wykonywać czynności kapłańskich zarezerwowanych dla mężczyzn wywodzących się z rodu Lewiego. Jednak opisy biblijne utożsamiają Dawida z lewitami. Księga Kronik podaje, że podczas przeniesienia Arki Przymierza Dawid znajdował się na czele procesji kapłanów, był ubrany w szaty kapłańskie, składał ofiary całopalne jako kapłan i udzielał kapłańskiego błogosławieństwa (por. 1 Krn 15, 16 – 16, 2). Ten przywódca Izraela postanowił również, że Arka zostanie przywieziona do Jerozolimy, siedziby jego królewskiego dworu, mimo że tego rodzaju decyzja należała wyłącznie do najwyższego kapłana (por. 2 Sm 6, 1-19). Ponadto Pan Jezus przypomina, że Dawid spożył chleb pokładny, który był przeznaczony tylko dla kapłanów (por. Mt 12, 1-8; 1 Sm 21, 7).

Tego rodzaju czynności podjęte przez osobę niewywodzącą się z rodu kapłańskiego skutkowały – według Prawa – surowymi konsekwencjami, a nawet karą śmierci. Mimo to Dawid nie poniósł żadnych konsekwencji za te czynności, a Pan Bóg nie ukarał go za nie. Możemy zatem wnioskować, że Dawid posiadał Boże pozwolenie na niektóre czynności kapłańskie. Mogło ono wynikać ze znaków, które Dawid odczytywał jako aprobatę, że jako namaszczonego Boży wybraniec mógł wstąpić się za narodem jako przywódca pełniący funkcję kapłana. Zachowanie Dawida zostało podjęte przez jego potomków, tak że łączenie godności królewskiej z czynnościami kapłańskimi w epoce Starego Przymierza zostało utrwa-

lone w praktyce. Żydzi czytający Stary Testament wiedzieli o tym, a tym bardziej św. Józef, który był z rodu i domu Dawida. Z tej racji, myśląc biblijnie o św. Józefie, powinniśmy dostrzec w nim nie tylko ukrytego króla, ale również ukrytego kapłana. Jest to spostrzeżenie, które zostaje potwierdzone

złożyć ofiarę w celu usunięcia nieczystości rytualnej z racji narodzin dziecka. Ze względu na Boską tożsamość nowonarodzonego Dziecięcia żaden oczyszczający obrzęd nie był Matce Bożej potrzebny, ale pragnęła w nim uczestniczyć, aby spełnić wymagania Prawa.

Święty Józef i kapłaństwo

Ofiarowanie Pana Jezusa – fragment Ołtarza Mariackiego w Krakowie

w scenie ofiarowania Pana Jezusa w świątyni (por. Łk 2, 22-24).

KAPŁAŃSTWO PIERWORODNYCH

Spośród ewangelistów św. Łukasz najbardziej kieruje nasz wzrok ku świątyni jerozolimskiej i jej znaczeniu w ziemskim życiu Chrystusa. Widzimy to już na początku jego Ewangelii, w opisie o kapłanie Zachariaszu i o widzeniu, które otrzymuje w świątyni. Ów ewangelista opisuje też pierwsze przybycie Pana Jezusa do świątyni za przyczyną św. Józefa i jego Niepokalanej Małżonki, którzy Go tam przynoszą. Dzieje się to w ramach rytu oczyszczenia przede wszystkim dla niewiast, które zgodnie z Prawem miały

Innym obrzędem – również wymaganym przez Prawo – było „wykupienie” pierworodnego, *pidjon haben*. O przeprowadzenie tego obrzędu musiał się postarać ojciec dziecka. Należy zaznaczyć, że żaden z powyższych obrzędów nie musiał się odbyć w świątyni, a jednak Małżonkowie wybrali świątynię, co wiązało się też z trudem podróży. Uczynili to ze świadomością godności Dziecięcia, które powinno się znaleźć w najświętszym miejscu dla ówczesnych Żydów.

Obrzęd „wykupienia syna” w mniemaniu wielu z nas odnosi się jedynie do historycznego ocalenia wszystkich pierworodnych synów Hebrajczyków znajdujących się w Egipcie w czasie, gdy pierworodne dzie-

ci Egipcjan zostały uśmiercone przez anioła Bożego (por. Wj 12, 29). Pod tym względem obrzęd „wykupienia syna” miał przypominać Żydom, że pierworodny syn był własnością Pana, a jeżeli miał przejść pod władzę rodziców, to należało go od Pana „wykupić”. Jest to jednak tylko część uzasadnienia żydowskiego obrzędu „wykupienia”.

Ciąg dalszy uzasadnienia – mało nam znany – przynosi starożytna tradycja żydowska, aczkolwiek zakorzeniona w Starym Testamencie. Otóż gdy Mojżesz wszedł na górę Synaj w celu otrzymania przykazań, Izraelici uczynili sobie złotego cielca. Jedynym

ojca „zrzekął się” swojej mniemanej godności kapłańskiej, którą posiadał od czasów poprzedzających grzech u stóp złotego cielca. Jednocześnie syn pierworodny przestawał być wyłączną własnością Boga, bo władzę nad nim przyjmował jego ojciec.

JÓZEF WSZYSTKO ZMIENIA

Powyższa tradycja i obrzęd biblijny były tak ważne, że przetrwały do dziś, dzięki temu, że wśród Żydów zachowała się genealogiczna informacja o przynależności do rodu kapłańskiego. Z tej racji, z perspektywy Nowego Testamentu, pojawia się tutaj intrygujący problem: skoro obrzęd „wykupienia syna” jest tak ważny dla Żydów, to dlaczego ewangelista Łukasz nie wspomina o kapłanie, bez którego obrzęd „wykupienia” syna pierworodnego nie mógłby się odbyć, i dlaczego milczy o zapłaconych przez Józefa pieniądzech, które przy takim obrzędzie należało uiścić kapłanowi lewicie?

Zdaniem Benedykta XVI ominięcie tych dwóch szczegółów oznacza, że Józef uczynił coś niebywałego z punktu widzenia żydowskiego. Mimo że zachował nakaz żydowski, aby obrzezać Dziecię, to nie dopełnił tego obrzędu kolejnym obrzędem „wykupienia” pierworodnego. Z własnej inicjatywy zastąpił ten obrzęd przedstawieniem Syna Bożego w świątyni. Wiedział, że Dziecię, które narodziło się z jego dziewiczej Małżonki, jest Synem Bożym, i pamiętał słowa anioła oznajmiające mu w Nazarecie, że to Dziecię wybawi swój lud od jego grzechów. Nie mógł więc opiekun Zbawiciela uczynić czegoś, co byłoby fikcją!

Syn Boży, który był mniemanym synem Józefa, posiadał godność kapłańską, która nie wynikała ani z bycia pierworodnym pod względem ludzkim, ani z przynależności do rodu Lewiego. Kapłaństwo Chrystusa było kapłaństwem zapowiedzianym przez kapłaństwo Melchizedeka, króla Salemu (przyszłej Jerozolimy), który wiele wieków wcześniej wyszedł naprzeciw Abrahamowi, ofiarując mu chleb i wino. Nic więc dziwnego, że gdy Józef z Najświętszą Maryją Panną przychodzą do świątyni, nie wychodzi im naprzeciw żaden kapłan, lecz Symeon, który przyjmuje Syna Bożego w swoje ręce. Nie czyni tego po to, aby za przykładem lewitów odebrać Jego kapłaństwo, naturalne z racji bycia Dziecięciem pierworodnym, lecz po to, aby uwielbić Boga i wyrazić wdzięczność za możliwość ujrzenia Mesjasza Bożego przed śmiercią.

Teraz rozumiemy, dlaczego w scenie ofiarowania Pana Jezusa w świątyni nie ma już kapłana Starego Przymierza. Dziecię wprowadzone przez Józefa do świątyni jest Kapłanem na wieki. Podobnie jak św. Józef bierze na siebie rolę nowego Mojżesza w miejsce Syna Bożego ze względu na wcze-

sny wiek Zbawiciela, udając się do Egiptu i wracając stamtąd do ziemi Izraela, tak też w świątyni jerozolimskiej opiekun Zbawiciela przyjmuje rolę kapłana. Ofiaruje jednak nie chleb i wino – jak Melchizedek – lecz samego Syna Bożego w dowód Jego przynależności do Boga Ojca. Opiekun Zbawiciela nie może przyjąć władzy nad Synem Bożym, tak jak inni żydowscy oj-

cowie nad swoimi pierworodnymi synami, bo Chrystus jest własnością Ojca.

Mimo to Józef może ofiarować Syna Bożego Bogu Ojcu w dowód uznania władzy Boga Ojca. Ofiarowanie Pana Jezusa przez Józefa jest obrazem kapłana Nowego Przymierza, który też ofiaruje Bogu Ojcu Syna Bożego we Mszy św. Tu odkrywamy kapłański wymiar ojcowskiej posługi Józefa, którego tylko św. Łukasz nazywa wprost ojcem, a czyni to w opisie sceny ofiarowania w świątyni (por. Łk 2, 33).

ORĘDOWNIK POWOŁAŃ I MĘSTWA

Czy Józef był nieposłuszny, gdy ofiarował Syna Bożego w sposób inny niż uczyniliby to żydowscy ojcowie ze swoimi pierworodnymi synami? Decyzja opiekuna Zbawiciela, która uwzględniła godność Dziecięcia, wynikała również z godności samego Józefa, której nie posiadał żaden żydowski ojciec. O ile opiekun Syna Bożego był człowiekiem Starego Przymierza, o tyle jego ojcowskie powołanie sprawiło, że już żył zapowiedzianym Nowym Przymierzem. Postępował w świątyni jako człowiek zapowiadający kapłaństwo Nowego Przymierza. Stąd też wniosek, że w jego osobie Pan Bóg daje nam w naszych czasach klucz do rozwiązania tak zwanego kryzysu osób powołanych. Modlimy się bowiem o święte powołania kapłańskie, ale czy zdajemy sobie sprawę z tego, jak wiele tracimy, gdy w tej modlitwie przeoczamy wstawiennictwo Józefa?

Ponadto należy podziwiać opiekuna Zbawiciela za to, że nie kieruje się tym, co inni pomyśleliby o jego posunięciach. Zapewne rezygnując z pełnego obrzędu „wykupienia syna”, mógł zdziwić wielu ludzi ze swojego otoczenia. Natomiast dla niego tego rodzaju dywagacje nie miały znaczenia. Kierował się tym, co wiedział z objawienia Bożego, a na wsparcie mógł liczyć od swojej Przczystej Małżonki. Zastanówmy się zatem, czy nasze życie nie powinno być oczyszczone z obaw przed opinią otoczenia. Zachęca nas św. Józef do takiego oczyszczenia. A Rok Józefowy może być dobrą okazją, aby zacząć tak żyć.

Autor jest kapłanem diecezji ełckiej, doktorem biblistą, urodził się i wychował w Izraelu

pokoleniem, które nie uczestniczyło w tym grzechu, było pokolenie Lewiego. Mojżesz oznajmił zatem, że w wyniku grzechu oddawania czci złotemu cielcowi dotychczasowa godność kapłańska posiadana przez każdego syna pierworodnego dobiegła końca. Ta godność od tego momentu została przekazana wyłącznie mężczyznom z rodu Lewiego.

W związku z tym obrzęd „wykupienia” miał polegać na tym, że po narodzinach pierworodnego syna ojciec brał go do kapłana lewity, któremu uiszczał ustaloną przez Prawo kwotę pieniężną, aby „zwolnić” tego syna z obowiązku podjęcia czynności kapłańskich z racji bycia synem pierworodnym. W ten sposób syn pierworodny za pośrednictwem swojego

foto: archiwum

Niedziela Wniebowstąpienia Pańskiego, którą dzisiaj przeżywamy, to jedna z bardziej radosnych niedziel w ciągu całego roku liturgicznego. Ukazuje bowiem sens naszej wiary, wartość podejmowanego trudu, zmiany swojego życia na lepsze. Jako chrześcijanie nie czynimy naszego życia lepszym tylko z racji jakiejś idei, poglądu na świat czy jedynie filozoficznego poglądu, ale przede wszystkim z racji tego, że Chrystus zmartwychwstał, co więcej, ten sam Chrystus zaprasza każdego człowieka

I TY BĘDZIESZ W NIEBIE!

do królestwa niebieskiego. Poprzez wniebowstąpienie podkreślamy w naszej wierze, że wszystko, co robimy ze względu na wiarę, ma głęboki sens – w wymiarze nie tylko doczesnym, ale i wiecznym.

Pan Jezus przed swoim wniebowstąpieniem daje uczniom jakby ostatnią wskazówkę: „Idźcie na cały świat i głoście Ewangelię”. Często jednak bywa tak, że jako katolicy przerzucamy się, kto jest wezwany do głoszenia Ewangelii. Jedni uważają, że tylko biskupi, księża, siostry zakonne, inni czasem dodają misjonarzy, ale w świadomości chrześcijańskiej rzadko pojawia się prawda naszej wary, że do głoszenia królestwa Bożego jesteście wezwani wszyscy. Każdy ochrzczony, z racji bycia dzieckiem Bożym, ma w duszy wyryte szczególne znamię przynależności do Chrystusa i Kościoła i z tej racji jest wezwany do tego, by mówić – głosić – o tej szczególnej prawdzie i miłości w swoim życiu. Przypomniał o tym papież Benedykt XVI podczas ogłoszonego przez siebie Roku Wiary w 2012 r. w liście apostolskim „Porta Fidei”, gdy pisał: „Odnowa Kościoła dokonuje się także przez świadectwo, jakie daje życie wierzących: poprzez samo swoje istnienie w świecie chrześcijanie są faktycznie powołani, aby rozjaśniać Słowo prawdy, jakie pozostawił nam Pan Jezus”. Głoszenie Królestwa Bożego swoim życiem, powołaniem, codziennymi wyborami może być jedynie postawą wypływającą z głębokiej i autentycznej relacji z Chrystusem. Dlaczego tak mało katolików poczuwa się do szerzenia prawdy i miłości o Chrystusie? Dlatego, że nie spotkali w swoim osobistym życiu żywego i prawdziwego Jezusa!

Jezus dzisiaj zapewnia, że nasza codzienna troska o królestwo Boże ma sens. Jest jakby przedsionkiem, krótkim etapem całego naszego życia – nie tylko tego ziemskiego, zamkniętego w czasie i historii, ale życia rozumianego również w wieczności. Wniebowstąpienie ukazuje kierunek naszego życia, cel, do którego każdy z nas jest powołany i wezwany. Wszystko, co czynimy, ma być realizacją właśnie tego celu. Czy jednak nasze współczesne chrześcijaństwo, dotknięte konformizmem, racjonalizmem i empiryzmem, dostrzega jeszcze Jezusa, który wstępuje do nieba i zasiada po prawicy Boga? Zaczniemy żyć prawdziwie i autentycznie, jak przystoi chrześcijanom, byśmy gdy staniemy już przed naszym Panem w niebie, nie zagubili się w gąszczu naszych gładkich słówek bez pokrycia i złudnego pocucia dobra i szczęścia, które budowaliśmy jak zamki na piasku.

ks. Rafał Jabłkowski

Autor jest wikariuszem w parafii św. Szczepana w Warszawie-Lewandowie

UROCZYSTOŚĆ WNEBOWSTĄPIENIA PAŃSKIEGO

16 maja 2021

Czytanie z Dziejów Apostolskich

1, 1-11

Pierwszą Księgę napisałem, Teofilu, o wszystkim, co Jezus czynił i czego nauczał od początku aż do dnia, w którym dał polecenia apostołom, których sobie wybrał przez Ducha Świętego, a potem został wzięty do nieba. Im też po swojej męce dał wiele dowodów, że żyje: ukazywał się im przez czterdzieści dni i mówił o królestwie Bożym. A podczas wspólnego posiłku kazał im nie odchodzić z Jerozolimy, ale oczekiwać obietnicy Ojca. „Słyszeliście o niej ode Mnie – mówił – Jan chrzczył wodą, ale wy wkrótce zostaniecie ochrzczeni Duchem Świętym”. Zapytywali Go zebrani: „Panie, czy w tym czasie przywrócisz królestwo Izraela?”. Odpowiedział im: „Nie wasza to rzecz znać czasy i chwile, które Ojciec ustalił swoją władzą, ale gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami w Jeruzalem i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi”. Po tych słowach uniósł się w ich obecności w górę i obłok zabrał Go im sprzed oczu. Kiedy jeszcze wpatrywali się w Niego, jak wstępował do nieba, przystąpili do nich dwaj mężowie w białych szatach. I rzekli: „Mężowie z Galilei, dlaczego stoicie i wpatrujecie się w niebo? Ten Jezus, wzięty od was do nieba, przyjdzie tak samo, jak widzieliście Go wstępującego do nieba”.

Psalm responsoryjny

47, 2-3. 6-9

Refren: Pan wśród radości wstępuje do nieba.

Wszystkie narody klaskajcie w dłonie,
radosnym głosem wykrzykujcie Bogu,
bo Pan Najwyższy i straszliwy,
jest wielkim Królem nad całą ziemią.

Bóg wstępuje wśród radosnych okrzyków,
Pan wstępuje przy dźwięku trąby.
Śpiewajcie psalmy Bogu, śpiewajcie,
śpiewajcie Królowi naszemu, śpiewajcie.

Gdyż Bóg jest Królem całej ziemi,
hymn zaśpiewajcie!
Bóg króluje nad narodami,
Bóg zasiada na swym świętym tronie.

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Efezjan

1, 1-13

Bracia: Zachęcam was ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania, do jakiego zostaliście wezwani, z całą pokorą i cichością, z cierpliwością, znosząc siebie nawzajem w miłości. Usiłujcie zachować jedność Ducha dzięki więzi, jaką jest pokój. Jedno jest Ciało i jeden Duch, bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie. Jeden jest Pan, jedna wiara, jeden chrzest. Jeden jest Bóg i Ojciec wszystkich, który jest i działa ponad wszystkimi, przez wszystkich i we wszystkich. Każdemu zaś z nas została dana łaska według miary daru Chrystusowego. Dlatego mówi Pismo:

„Wstąpiwszy na wysokości, wziął do niewoli jeńców, rozdał ludziom dary”. Słowo zaś „wstąpił” coś oznacza, jeśli nie to, że również zstąpił do niższych części ziemi? Ten, który zstąpił, jest i Tym, który wstąpił ponad wszystkie niebiosy, aby wszystko napęlić. On też ustanowił jednych apostołami, innych prorokami, innych ewangelistami, innych pasterzami i nauczycielami, aby przysposobili świętych do wykonywania posługi dla budowania Ciała Chrystusowego, dojdziemy wszyscy razem do jedności wiary i pełnego poznania Syna Bożego, do człowieka doskonałego, do miary wielkości według Pełni Chrystusa.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.

Idźcie i nauczajcie wszystkie narody,

Ja jestem z wami przez wszystkie dni aż do skończenia świata.

Słowa Ewangelii według św. Marka

16, 15-20

Jezus ukazawszy się Jedenastu, powiedział do nich: „Idźcie na cały świat i głoście Ewangelię wszelkiemu stworzeniu! Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony; a kto nie uwierzy, będzie potępiony. Te zaś znaki towarzyszyć będą tym, którzy uwierzą: w imię moje złe duchy będą wyrzucać, nowymi językami mówić będą; węże brać będą do rąk, i jeśli by co zatrutego wypili, nie będzie im szkodzić. Na chorych ręce kłaść będą, a ci odzyskają zdrowie”.

Po rozmowie z nimi Pan Jezus został wzię-

ty do nieba i zasiadł po prawicy Boga. Oni zaś poszli i głosili Ewangelię wszędzie, a Pan współdziałał z nimi i potwierdzał naukę znakami, które jej towarzyszyły.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 17 maja

Czytania mszalne: Dz 19, 1-8; Ps 68, 2-7b; J 16, 29-33

Wtorek, 18 maja

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Stanisława Papczyńskiego, prezbitera, albo wspomnienie św. Jana I, papieża i męczennika

Czytania mszalne: Dz 20, 17-27; Ps 68, 10-11. 20-21; J 17, 1-11a

Środa, 19 maja

Czytania mszalne: Dz 20, 28-38; Ps 68, 29-30. 33-36; J 17, 11b-19

Czwartek, 20 maja

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Bernardyna ze Sieny, prezbitera

Czytania mszalne: Dz 22, 30; 23, 6-11; Ps 16, 1b-2a. 5. 7-11; J 17, 20-26

Piątek, 21 maja

Dzień powszedni albo wspomnienie świętych męczenników Krzysztofa Magallanesa i Towarzyszy albo wspomnienie św. Jana Nepomucena, prezbitera i męczennika

Czytania mszalne: Dz 25, 13-21; Ps 103, 1b-2. 11-12. 19-20b; J 21, 15-19

Sobota, 22 maja

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Rity z Cascii, zakonnicy

Czytania mszalne: Dz 28, 16-20. 30-31; Ps 11, 4-5. 7; J 21, 20-25

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

ZŁUDNE DROGI

Miłować tak jak Chrystus to znaczy powiedzieć „nie” innym „miłościom”, które proponuje nam świat: zamilowaniu do pieniędzy (...) sukcesu, próżności, władzy... Te złudne drogi oddalają nas od miłości Pana i prowadzą do stawiania się coraz bardziej samolubnymi, narcystycznymi i despotycznymi. A arogancja prowadzi do wynaturzenia miłości, do wyzyskiwania innych, do sprawiania osobie ukochanej cierpienia. Myślę o chorej miłości, która przeradza się w przemoc – i o tym, jak wiele kobiet jest dziś jej ofiarami. To nie jest miłość. Miłować tak, jak miłuje nas Pan, oznacza docenić osobę stojącą obok nas i szanować jej wolność, kochać ją taką, jaka jest, a nie taką, jaką chcielibyśmy, by była, bezinteresownie. W ostatecznym rachunku Jezus prosi nas, abyśmy zamieszkali w Jego miłości, a nie w naszych pomysłach, nie w uwielbieniu samych siebie. Ten, kto trwa w samouwielbieniu, trwa przed lustrem: zawsze patrzy na siebie. Jezus prosi nas, abyśmy pozbyli się pretendowania do kontrolowania i zarządzania innymi: nie kontroluj ich, służ im. Otwórz swoje serce dla innych – to jest miłość, to danie siebie innym.

Podczas rozważania przed modlitwą „Regina coeli” 9 maja

KONTEMPLACJA SPOJRZENIEM WIARY

Kontemplacja nie zależy od oczu, lecz od serca, w którym pojawia się modlitwa, jako akt wiary i miłości. Modlitwa oczyszcza serce, a wraz z nim rozjaśnia także spojrzenie. Święty Proboszcz z Ars mówił, że kontemplacja jest spojrzeniem wiary utkwionym w Jezusa Chrystusa. Światło spojrzenia Jezusa oświeca oczy naszego serca; uczy nas widzieć wszystko w świetle Jego prawdy. Gdy nasze serce czuje, że jest postrzegane z miłością, wtedy kontempluje rzeczywistość innymi oczyma.

W miłosnej kontemplacji nie potrzeba wielu słów: wystarczy spojrzenie. Jezus był mistrzem tego spojrzenia, gdyż zawsze był zapatrzonej w swojego Ojca Niebieskiego.

Niektórzy dawni mistrzowie duchowości pojmowali kontemplację jako przeciwieństwo działania. W Jezusie Chrystusie i w Ewangelii nie ma jednak opozycji między kontemplacją a działaniem.

Podczas audyencji ogólnej, 5 maja

DO POLAKÓW

Pozdrawiam serdecznie wszystkich Polaków. Miesiąc maj, poświęcony Najświętszej Maryi Pannie, jest Wam szczególnie bliski. Zgodnie z tradycją Waszych ojców gromadzicie się w kościołach, domach, a także przed obrazami i figurami Matki Bożej, umieszczonymi na placach, skrzyżowaniach dróg oraz w przydomowych kapliczkach, po to, aby kontemplować Jej piękno, miłość i dobroć.

Niech Dziewica Niepokalana wyzwoli ludzkość z dramatu pandemii oraz prowadzi Waszą Ojczyznę i Wasze rodziny do swojego Syna, Jezusa Chrystusa. Z serca Wam błogosławie!

Podczas audyencji ogólnej 5 maja

foto: PAP/EPVA/Vatican Media Handout

Poczta Polska 1 maja wprowadziła do obiegu znaczek pocztowy z wizerunkiem św. Józefa z sieradzkiej bazyliki. Nakład znaczka o wartości 3,30 zł to aż 18 milionów sztuk. Autorem projektu jest Jarosław Ochendzan. Oprócz znaczka Poczta Polska wydała, w limitowanej wersji, kopertę FDC, czyli kopertę pierwszego dnia obiegu.

znaczka pocztowego. Odpowiadając na to pytanie, homilista odwołał się do mszalnej liturgii słowa i wskazał m.in. wzrost wiary. – Codzienny rozwój człowieka domaga się rozwoju i umacniania wiary. Wiara jest ciągłym szukaniem. Rozwój musi być podjęty świadomie i z najgłębszym przekonaniem. Oznacza on również doksztalcenie religijne – mówił bp

fot. ks. Julian Głowacki

fot. ks. Julian Głowacki

Obraz św. Józefa umieszczony na znaczku Poczty Polskiej powstał w połowie XVIII w. i został wykonany na płótnie techniką olejną. Znajduje się on w bocznym ołtarzu bazyliki kolegiackiej Wszystkich Świętych w Sieradzu, na terenie diecezji wrocławskiej. Już w 1945 r. wizerunek św. Józefa z Dzieciątkiem został okryty srebrną sukienką, ufundowaną przez mieszkańców jako wotum za ocalenie świątyni i miasta w czasie II wojny światowej. W piątą rocznicę rozpoczęcia pontyfikatu replikę otrzymał Ojciec Święty Franciszek, a ponad 550 kopii płótna rozsianych zostało po całym świecie. Św. Józef obok bł. Bogumiła jest głównym patronem diecezji wrocławskiej.

Historyk sztuki ks. kan. Paweł Szczepaniak, sieradzianin, tak opisuje wizerunek Józefa ze swojego kościoła: „Zatroskany ojcowski wzrok św. Józefa jest utkwiony w lekko otulonym białym materiałem – niczym całunem – Dzieciątku. Wyraźne poczucie odpowiedzialności rysuje się na obliczu ojca, który z czułością zbliża swoją twarz do twarzy Syna. Twarz ojca, który próbuje zrozumieć Boży plan Zbawienia. Opiekuna, który z niezwykłą wprost delikatnością podtrzymuje swoimi spracowanymi dłońmi Syna Bożego – Stwórcę czasu. W Józefowych ramionach jest ukryte niezwykle bezpieczeństwo, spotęgowane światłem Opatrzno-

ści, które z góry spływa na obie postaci. Ubrany w długą skromną tunikę i narzucony na ramiona brunatny płaszcz św. Józef nie ma nic z ogólnie przyjętego wizerunku starca, pokornie pochylonego nad Dzieciątkiem w bożonarodzeniowej szopce. To mężczyzna w średnim wieku realizujący boski plan. To człowiek z życiowym doświadczeniem, który w natłoku pracy przysiadł na chwilę, aby przytulić Dzieciątko, aby zatrzymać w pełnym miłości uścisku upływającą chwilę i wsłuchać się w kierowane do niego modlitwy. A nie jest ich mało w świątynnym zaciszu”.

Uroczysta Msza św. sprawowana w sieradzkiej bazylice 4 maja przez bp. Wiesława Meringa, administratora apostolskiego diecezji wrocławskiej, ofiarowana była w intencji pracowników Poczty Polskiej. W ich imieniu zawierzenia św. Józefowi dokonali Wiesław Włodek, wiceprezes zarządu, oraz Lucyna Prygiel-Augustyniak, dyrektor regionu sieci Poczty Polskiej w Łodzi.

– Jakie wartości będzie niósł kult św. Józefa? – pytał w homilii bp Mering, wskazując na szeroki zasięg nowego

Znaczek z Sieradza

ks. Julian Głowacki

Mering, zachęcając do rozwijania wiary również poprzez sztukę i kulturę. Zauważył, że jeśli wiara nie zmienia życia, to pozbawiona jest sensu, a spotkanie z Bogiem w sakramencie Eucharystii powinno czynić człowieka lepszym. – Dzień, w którym nie biorę Biblii do ręki, uważam za stracony – powtarzał za Romanem Brandstaetterem i zachęcał słuchaczy do wytrwałego poszukiwania Jezusa. Odnosząc się bezpośrednio do wprowadzenia do obiegu znaczka ze św. Józefem, zaznaczył, że wiara również musi wyrażać się w kulturze.

Inicjatywę kustosa sieradzkiej bazyliki ks. inf. dr. Mariana Bronikowskiego, aby uczcić św. Józefa okolicznościowym znaczkiem, wspierał poseł Marek Matyszewski. „Celem tego Listu Apostolskiego jest wzbudzenie większej miłości do tego wielkiego Świętego, abyśmy byli zachęcani do modlitwy o jego wstawiennictwo i do naśladowania jego cnót i jego zaangażowania” – napisał w „Patris corde” papież Franciszek. Znaczek z wizerunkiem Opiekuna Zbawiciela z pewnością przyczyni się do realizacji tego zamierzenia.

Polski bilans

W Polsce do 8 maja wykonano 13 mln 409 tys. 463 szczepienia przeciw COVID-19. W pełni zaszczepionych, czyli dwiema dawkami preparatów od firm Pfizer/BioNTech, Moderna i AstraZeneca, a także jednodawkową szczepionką John-

son & Johnson, jest 3 mln 579 tys. 910 osób.

Od czasu wykrycia pierwszego przypadku koronawirusa w Polsce, czyli od 4 marca 2020 r., potwierdzono go u 2 mln 829 tys. 196 osób, z których 69 tys. 866 zmarło.

Wielka Brytania

Od 17 maja zniesiony zostanie dla mieszkańców Anglii zakaz wyjazdów zagranicznych bez ważnego, uzasadnionego powodu – ogłosił brytyjski minister transportu Grant Shapps. Lista terytoriów, do których można swobodnie wyjeżdżać, liczy tylko 12 pozycji.

Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami poszczególne kraje oznaczono kolorami: zielonym, żółtym i czerwonym. Na zielonej liście krajów, po przyjeździe z których nie trzeba będzie odbywać kwarantanny, znalazło się 12 państw i terytoriów. Są to: Portugalia, Izrael, Australia, Nowa Zelandia, Singapur, Brunei, Gibraltair, Islandia, Wyspy Owcze, Falklandy, Wyspa św. Heleny wraz z Wyspą Wniebowstąpienia i Tristan da Cunha oraz niemające stałej populacji wyspy Georgia Południowa i Sandwich Południowy. W przypadku terytoriów z zielonej listy nadal trzeba wykonać platny test przed przyjazdem i jeden test po przyjeździe – w drugim dniu pobytu.

Polska, podobnie jak większość krajów Unii Europejskiej, została oznaczona kolorem żółtym, co oznacza, że – tak jak dotychczas – trzeba będzie wykonać platny test przed przyjazdem, dwa testy po przyjeździe i odbyć dziesięciodniową kwarantannę w domu.

Trudniej z kredytami

W 2020 r. ponad 700 tys. rodzin w Portugalii przestało spłacać kredyty bankowe – wynika z raportu banku centralnego tego kraju.

Główna portugalska instytucja finansowa wskazała, że głównym powodem nasilającego się zjawiska wstrzymywania spłaty długu przez

gospodarstwa domowe jest koronakryzys. Zdecydowana większość rodzin, które zaniechały spłaty kredytu, porozumiała się z bankami w sprawie odroczenia spłaty zobowiązań, uzasadniając swoje trudności w oddaniu długu utratą dochodów w okresie pandemii.

Izabela Pakulska

Mikroflora jelitowa

Coraz więcej uwagi poświęca się jelitom w funkcjonowaniu organizmu człowieka. Szczególną rolę odgrywa tu mikroflora jelitowa, a właściwie biota jelitowa. Stanowi ją wiele mikroorganizmów, szczególnie bakterii. W jelicie grubym, gdzie jest ich najwięcej, może występować nawet 1000 gatunków bakterii. Drobnoustroje stanowią blisko 80 proc. suchej masy kału. Nie wszystkie bakterie są złe. Część bakterii obecnych w przewodzie pokarmowym spełnia wiele pozytywnych funkcji. Rozkładają resztki pokarmowe, odpowiadają za fermentację, biorą udział w powstawaniu witaminy K, biotyny, kwasu foliowego, ułatwiają przyswajanie elektrolitów, szczególnie sodu, potasu, magnezu i wapnia, stymulują układ pokarmowy, chronią przed toksynami i drobnoustrojami chorobotwórczymi.

Skład bioty jelitowej zmienia się z wiekiem. Noworodek rodzi się bez flory bakteryjnej w jelitach, ale już w trakcie porodu, jeśli odbywa się on drogami natury, pojawiają się pierwsze bakterie. Inne, poza wiekiem, czynniki mające wpływ na mikroflorę jelitową to sposób odżywiania, przyjmowane leki, choroby współistniejące. W jelitach znajdują się także szkodliwe bakterie.

Równowaga między pożytecznymi i szkodliwymi mikroorganizmami może być zaburzona, mówimy wówczas o dysbiozie jelitowej. Przyczyn jej powstania jest wiele. Jedną z nich jest stosowanie antybiotyków, które niszczą

znaczoną część wszystkich bakterii jelitowych. Objawem tego może być biegunka. Także przewlekły stres, przebyte operacje, przewlekłe choroby przewodu pokarmowego mogą być przyczyną dysbiozy. Kolejne czynniki to nieprawidłowa dieta, szczególnie zawierająca dużą ilość cukrów prostych, sztucznych barwników, konserwantów, a mało błonnika.

Coraz więcej mówi się też o uszczelnianiu jelit. Tu także widzimy korzystne działanie bakterii, szczególnie *Lactobacillus* spp (bakterie probiotyczne kwasu mlekowego), które pokrywają ściśle powierzchnię jelit, uniemożliwiając rozwój niepożądanych mikroorganizmów (bakterii, wirusów czy grzybów). Pojawiają się doniesienia mówiące, że dysbioza może prowadzić do zmniejszenia odporności, a tym samym zwiększenia skłonności do infekcji, chorób alergicznych, zaburzeń neurologicznych i psychiatrycznych, chorób autoimmunologicznych, a nawet do autyzmu. W odpowiedzi na te doniesienia coraz częściej słyszymy o konieczności badania mikroflory jelitowej oraz konieczności jej poprawy. W tym celu produkowane są olbrzymie ilości prebiotyków, probiotyków i symbiotyków.

Autorka jest lekarzem

Jeszcze o tabu językowym

dr hab. Tomasz Korpysz

Według dość rozpowszechnionej teorii przyczyny istnienia tabu językowego można podzielić na cztery grupy (cytuję za jednym z opracowań): 1. „wierzenia religijne, magia, strach, zabobon”; 2. „przyzwoitość, skromność, wstyd”; 3. „delikatność, uprzejmość, współczucie, litość”; 4. „roztropność, przezorność, megalomania, spryt i interes”. O przykładach wynikających z dwóch pierwszych przesłanek pisałem poprzednio, można tu jeszcze do nich dodać np. liczne wyrazy i wyrażenia zastępujące wulgaryzmy (np. *cholewa!*, *Holender!*, *kurczę!*, *bo ci przyfasole!* czy *zajefajnie*) oraz używane w tej samej funkcji wyrażenia eliptyczne typu *to jest do d!*. Jak widać, słowa bywają tabuizowane dlatego, że czegoś mówić z różnych względów nie wolno (wyrazistym, a przy tym współczesnym przykładem może być stosowanie w cyklu książek i filmów o Harrym Potterze formuły *sam wiesz kto*, pozwalającej uniknąć wymawiania imienia *Voldemort*) albo też w przestrzeni publicznej nie wypada (np. leksyki dotyczącej sfery seksu i wydalania, ale też przekleństw).

Trzecia grupa czynników jest związana już nie z tym, że użycie tabuizowanych słów może grozić jakimiś mniej lub bardziej konkretnymi i mniej lub bardziej realnymi sankcjami, ale z tym, że nadawca chce uniknąć sprawiania odbiorcy przykrości i nie chce zostać uznany za osobę niekulturalną. To dlatego często powstrzymujemy się od używania wyrazów silnie negatywnie wartościujących, a nawet od nazywania wprost pewnych źle widzianych aspektów czyjegoś wyglądu czy zachowania, a nawet wieku, łagodząc swoje krytyczne oceny, używając metafor czy peryfraz itp. Jak widać, tak rozumiane tabu językowe ściśle wiąże się z grzecznością językową. Oto kilka wyrazistych przykładów: o kimś łysiejącym mawia się, że *ma wysokie czoło*, o kimś, kto mocno przytył, że *dobrze wygląda*, o kimś otyłym,

że *jest puszysty, pulchny, przy kości*, o kimś leniwym, że *jest urodzony w niedzielę, niezbyt pracowity*, o kimś, kto skłamał, że *minął się z prawdą, minął się z faktami czy oszczędnie gospodaruje prawdą*, o starszcu, że *jest to osoba starsza, dojrzała, w podeszłym wieku* itp.

Ostatnia z wymienionych grup czynników powodujących powstawanie swoistego tabu językowego to, przypomnę, „roztropność, przezorność, megalomania, spryt i interes”. Jak widać, mamy tu do czynienia tak naprawdę z różnymi przyczynami i funkcjami zjawiska, które niekiedy określa się mianem „tabu dyplomatycznego”. Bardzo często chodzi tu o tabuizację, która ma przynieść jakieś mniej lub bardziej wymierne korzyści: unikamy pewnych słów (także np. w danym otoczeniu źle widzianych nazw czy nazwisk), by być akceptowanymi przez kogoś, od kogo zależy nasz los. Stosujemy np. zawyżoną tytulaturę, używamy podniosłych nazw funkcji i zawodów itp. Ale z drugiej strony może być też tak, że to osoby mające władzę tabuizują wyrazy i wyrażenia, ponieważ chcą odwrócić uwagę od pewnych zjawisk. Klasycznymi przykładami mogą być *chwilowe przerwy w pracy* czy *regulacja cen*: wyrażenia eufemistyczne, którymi w PRL-u określano strajki i podwyżki. Warto zauważyć, że mechanizm kontrolowanego przekazywania informacji i tabuizowania niewygodnych wyrazów nadal trwa. Kiedy w ustach ekonomistów czy urzędników Ministerstwa Finansów słyszymy zapowiedzi *optymalizacji systemu podatkowego*, to raczej na pewno możemy się spodziewać po prostu podwyżki podatków, a gdy mowa jest o *redukcjach zatrudnienia*, chodzi po prostu o zwolnienia z pracy. W ostatnich dniach mogliśmy przeczytać np. o rządowych planach *efektywnego wydłużania wieku emerytalnego*, czyli po prostu o powrocie do koncepcji podniesienia wieku emerytalnego.

Osobnym zjawiskiem związanym z tabu i poprawnością polityczną jest tzw. „kultura unieważniania”, ale to już jest raczej materiał dla kulturoznawców i socjologów niż językoznawcy.

Zasiłek pogrzebowy

Edyta
Pisarczyk-Kulon

ZUS wypłaci zasiłek pogrzebowy osobie, która po-

kryła koszty pogrzebu. Członek rodziny otrzyma 4000 zł, niezależnie od poniesionych kosztów pogrzebu, a osoba obca lub pracodawca, dom pomocy społecznej, gmina, powiat, osoba prawna kościoła lub związku wyznaniowego – do wysokości poniesionych kosztów, ale nie więcej niż 4000 zł.

Prawo do zasiłku przysługuje w razie śmierci osoby ubezpieczonej, również pobierającej emeryturę lub rentę, osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty,

lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania, albo członka rodziny, który nie ma własnego tytułu do zasiłku. Zasiłek przysługuje również w razie śmierci ubezpieczonego po ustaniu ubezpieczenia, jeżeli śmierć nastąpiła w okresie pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego.

Jeżeli koszty pogrzebu poniosła więcej niż jedna osoba, zasiłek przypada poszczególnym osobom proporcjonalnie do poniesionych kosztów pogrzebu. Członkami rodziny są: małżonek, rodzice, ojczym, macocha oraz osoby przysposabiające, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione, dzieci przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełno-

letniości inne niż wymienione, rodzeństwo, dziadkowie, wnuki, osoby, nad którymi została ustanowiona opieka prawna.

Zasiłek pogrzebowy przysługuje tylko z jednego tytułu, tj. z tytułu śmierci jednej osoby przysługuje jeden zasiłek. Oznacza to, że jeżeli zmarły był np. jednocześnie emerytem i członkiem rodziny osoby ubezpieczonej, to przysługuje tylko jeden zasiłek pogrzebowy.

Prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje także w razie śmierci małżonka pozostającego w separacji w rozumieniu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Uchwała SN z 17.01.2012 r., I UZP 8/11). Wdowa będąca w separacji z mężem w dniu jego śmierci ma prawo do zasiłku pogrzebowego, jeśli pochowała go na swój koszt. Zasada ta obowiązuje, jeśli zmarły nie był ubezpieczony.

Prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w razie niezgłoszenia wniosku o jego przyznanie w okresie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Jeżeli jednak zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy w terminie 12 miesięcy było niemożliwe z powodu późniejszego odnalezienia zwłok lub zidentyfikowania osoby zmarłej albo z innych przyczyn całkowicie niezależnych od osoby uprawnionej, prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa po upływie 12 miesięcy od dnia pogrzebu. Dokumentem potwierdzającym okoliczności lub przyczyny późniejszego złożenia wniosku jest zaświadczenie policji lub prokuratury, odpis zupełny aktu zgonu lub inny dokument urzędowy potwierdzający zaistnienie okoliczności lub przyczyn uniemożliwiających zgłoszenie wniosku.

Autorka jest radcą prawnym

fot. PAP/Krzysztof Świdorski

ROK SIATKÓWKI?

Mariusz Jankowski

Polski zespół najlepszy w Lidze Mistrzów. Brzmi jak nierealne marzenie. Na szczęście to marzenie z gatunku tych, które można spełnić. Ostatnio dokonali tego siatkarze z Kędzierzyna-Koźła. Sukces ogromny, po pełnym zakrętów i dramatów sezonie.

Wygrać Ligę Mistrzów potrafią tylko zespoły mające charakter. Bo sama, najmocniejsza nawet kadra, nie zagwarantuje sukcesu. W tym sezonie przekonały się o tym drużyny z Włoch czy Rosji. W Kędzierzynie-Koźlu świętują i mają do tego pełne prawo.

Ojcem projektu jest były reprezentant Polski Sebastian Świdorski. Prezes klubu zadbał o wiele elementów, które w końcowym rozrachunku złożyły się na ten wyjątkowy triumf. Jednym z aspektów jest na pewno klimat, jaki panował w drużynie oraz wokół niej. To dlatego, gdy teraz mówi się o planowanych odejściach kilku siatkarzy, Sebastian Świdorski nie rozdziera szat. Zdaje sobie sprawę z tego, że życie sportowca tak wygląda. I nie znosi ono próżni. Jedni odeszli, drudzy przyjdą. Cała sztuka polega na tym, by nad tym procesem panować, a żeby panować, trzeba wcześniej pewne rzeczy zaplanować. W Kędzierzynie-Koźlu, po długim świętowaniu, będą musieli zejść na ziemię. Jeśli tego nie zrobią – w nowym sezonie boleśnie poczują siłę powiedzenia „bij mistrza”.

Polski klub najlepszy w Lidze Mistrzów. To zdanie, mimo że ostatnio bardzo często powtarzane, niezmiennie brzmi dumnie. Przy okazji trudno nie wyrazić żalu, bo w tych wyjątkowych chwilach zabrakło drużynie wsparcia z trybun. A przecież polscy fani siatkówki są najlepsi na świecie i na przeżywanie takich wyjątkowych chwil na trybunach, a nie przed telewizorami, po prostu zasługują. Dla nich 2021 rok już zapisał się pięknie, a przecież może być jeszcze piękniej.

Na igrzyskach olimpijskich w Tokio reprezentacja siatkarzy mierzyć będzie bardzo wysoko. Mistrzowie świata są niebywale zmotwowani, ich cel jest trudny do zdobycia, ale na pewno spróbują po niego sięgnąć.

Polska mistrzem olimpijskim? To też brzmi pięknie. Już w kwietniu wybrańcy Vitala Heynena rozpoczęli przygotowania, ich ukoronowaniem będzie turniej na igrzyskach. Tam każda chwila słabości może drogo kosztować. Nasi siatkarze na pewno zrobią wszystko, by takich momentów uniknąć. Wszyscy wiemy doskonale, że potrafią być niepokonani. Być może w Japonii tacy właśnie będą i pójdą szlakiem wytyczonym w Lidze Mistrzów przez kędzierzynian. Jeśli tak się stanie, rok 2021 będzie można ogłosić rokiem siatkówki. Czego Państwu i sobie życzę.

Autor jest dziennikarzem TVP

fot. PAP/Maciej Kulczyński

Świętowali z kibicami

Po powrocie do Kędzierzyna-Koźła siatkarze Grupy Azoty ZAKSA razem z kibicami świętowali wygraną z włoskim Itas Trentino (3:1) w finale Ligi Mistrzów. Triumf ZAKSY przełamał rosyjsko-włoską dominację w rozgrywkach. Polacy czekali na zwycięstwo tej rangi od 1978 r., gdy drużyna Płomienia Milowice zdobyła Puchar Europy Mistrzów Krajowych.

Zdeklasowali Królewskich

fot. PAP/EPA/Neil Hall

W kapitalnym stylu piłkarze Chelsea Londyn pokonali Real Madryt w rewanżowym meczu półfinałowym Ligi Mistrzów (2:0). Londyńczycy pokazali się jako zgrana drużyna, a Królewskim zabrakło na boisku

skuteczności i energii. W finale 29 maja gospodarze Stamford Bridge zmierzą się z Manchesterem City, który dzień wcześniej pokonał na własnej murawie Paris-Saint Germain (2:0).

W Turynie 8 maja ruszyła 104. edycja kolarskiego wyścigu Giro d'Italia, która upamiętnia 160. rocznicę zjednoczenia Włoch. Kolarze na trasie podzielonej na 21 etapów pokonają ponad 3450 km. W stawce walczy trzech Polaków: Maciej Bodnar (Bora-Hansgrohe), Tomasz Morczyński (Lotto Soudal) i Łukasz Wiśniowski (Qhubeka).

Na włoskiej trasie

fot. PAP/EPA/Luca Zennaro

Rewelacyjną niespodziankę sprawiła kibicom Maria Andrejczyk podczas pierwszego startu w tym sezonie.

Polka podczas zawodów Pucharu Europy w Splicie rzuciła oszczepem 71,4 m, poprawiając tym samym własny rekord Polski, ustanowiony na Igrzyskach Olimpijskich w Rio de Janeiro (67,11 m).

Do rekordu świata zabrakło zaledwie 88 cm!

Tuż od rekordu świata

fot. https://www.facebook.com/mm.andrejczyk/photos

Dopełniły formalności

Piłkarki ręczne MKS Zagłębia Lubin rozbiły we własnej hali EKS Start Elbląg (32:17) i tym samym zapewniły sobie drugie w historii zespołu mistrzostwo kraju. Drużyna z Elbląga przez całe spotkanie nie potrafiła przełamać dominacji lubinianek, choć w trakcie sezonu nieraz to się udawało. Tytuł mistrzyni Polski powrócił do Zagłębia po 10 latach.

Leśne smaki

Barbara Wiśniowska

Nie dawała mi spokoju wieść, że paprocie są jadalne. Musiałam ich spróbować choć raz w życiu. Fakt, że surowe liście są trujące, przestraszył mnie tylko na chwilę. Szkodliwe substancje wypłukuje się przez długotrwałe namaczanie i gotowanie w kilku wodach.

Zbiera się tylko młode pędy, zwinięte w pastorały, łatwo łamliwe. Jeśli nie chcą się złamać, to znaczy, że już się nie nadają.

Są dwa gatunki jadalnych paproci. W Polsce zbierać można na dziko tylko pędy orlicy pospolitej, ponieważ inne paprocie są pod ochroną. Ja porwałam się na pędy pióropusznika strusiego rosnącego w moim ogródku.

Dania z paproci są popularne w kuchni rosyjskiej i japońskiej. Nasi przodkowie bardzo cenili je na przednówku, przed pojawieniem się pierwszych warzyw i owoców, gdy już koń-

czyły się zapasy żywności z jesieni.

Pastorały zawierają skrobię, garbniki, flawonoidy, olejki eteryczne, witaminy B2 i E oraz łatwo przyswajalne białko. Mają delikatny smak. Po ugotowaniu tracą kolor. Ponoć pomagają w odrobaczaniu i świetnie działają na układ nerwowy oraz hormonalny. Nie wolno ich spożywać w czasie ciąży i laktacji. Zerwanych roślin nie przechowujemy długo, bo twardnieją. Jeśli nie zamierzamy zużyć całego zebranego zapasu, trzeba przygotować półprodukty solone lub mrożone.

Trudno było mi się zdecydować, czy spróbować paproci w panierce, w sałatce czy na pizzy. Wybrałam zupę. Okazała się tak pyszna, że będę ją gotować częściej, ale paprotkom dam odtąd rosnać w spokoju. Szkoda zjadać coś tak pięknego.

fol. Barbara Wiśniowska

ZUPA Z PAPROCI

Składniki: 2 szklanki pastorałów młodej paproci ■ filet z kurczaka pocięty w kostkę ■ łyżka masła ■ 100 g wiórków kokosowych ■ mała obrana cukinia ■ 2 łydgi selera naciowego ■ 500 g mleka ryżowego lub kokosowego ■ pół łyżeczki curry ■ pół łyżeczki kolendry ■ łyżeczka soli ■ pół łyżeczki imbiru ■ łyżeczka cukru o aromacie cytrynowym ■ szczyptę

Sposób przygotowania: Pędy paproci moczymy przez 12 godzin w lodówce, a następnie gotujemy przez 30 minut, 2 razy zmieniając wodę w trakcie. Odcędzamy.

Mięso smażymy na maśle na małym ogniu, po chwili dodajemy napój roślinny, warzywa pokrojone w paseczki, paproć i przyprawy. Gotujemy ok. 7 minut. Posypujemy siekanym szczyptą.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – moralna zaleta
- 1 G – wielki meteor
- 2 E – skok do wody
- 3 A – niszczy dane
- 3 G – grecki posąg
- 6 A – rzadkie imię
- 6 H – mienie zboże
- 8 C – otacza kości
- 9 A – mieszkaniec wsi
- 9 G – bez wysiłku
- 10 E – dawniej euro
- 11 A – obszar wodny
- 11 G – tracić świadomość

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – rasa ludzka
- C 1 – dopływ Dźwiny
- C 8 – ciężki metal
- D 3 – zbocze skalne
- E 1 – urazy sarmaty
- E 8 – otwarte zawody
- F 4 – znak odejmowania
- G 1 – nad oczodołem
- G 8 – masa ludzka
- H 3 – rodzaj tkaniny
- I 1 – gruby sznur
- I 8 – otacza lagunę
- K 1 – pełnia cnót

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 21 maja na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.40 Klan (3808) – telenowela TVP;
05.10 Klan (3809) – telenowela TVP;
05.30 Klan (3810); **06.00** Słownik polsko@polski; **06.25** wojsko-polskie.pl;
06.55 Słowo na niedzielę – Ten jeden krok; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.05** Weterynarze z sercem; **09.30** Przyrodnik na tropie; **10.05** Wielkie rodziny (8) – telenowela dokumentalna TVP; **10.55** Słowo na niedzielę; **11.00** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry; **11.55** Między ziemią a niebem; **12.00** Regina Coeli; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Pasterz – Modlitewna odnowa narodu; **13.15** BBC w Jedyne; **14.15** Z pamięci – Hotel Europejski; **14.25** Okrasa łamie przepisy; **14.55** Policzmy się dla Polski; **15.05** Komisarz Alex (145): Zamach; **16.05** Rolnik szuka żony; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Ojciec Mateusz (325); **18.30** Jaka to melodia?; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Stulecie Winnych (39) – serial TVP, wyk.: Barbara Wypych, Jan Wierczkowski
21.15 To był rok!
22.25 Zakochana Jedynka – Bella Germania – serial obyczajowy, Niemcy 2019, wyk.: Silvia Busuolci, Natalia Belitski, Deniz Arora
00.10 Przynęta – film fabularny, USA 2018, reż.: Stephen Knight, wyk.: Matthew McConaughey, Diane Lane, Anne Hathaway
02.05 Monster – film fabularny, USA/Niemcy 2003, reż.: Patty Jenkins, wyk.: Charlize Theron, Scott Wilson, Christina Ricci
04.00 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
04.50 Z pamięci – Hotel Europejski
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2445) – serial obyczajowy TVP; **05.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2446) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2447) – serial obyczajowy TVP; **06.55** Dla niesłyszących – M jak miłość (1589); **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym Pogoda-flesz; **10.50** Dookoła Bałtyku; **11.15** Dance Dance Dance – Finał, cz. 1; **12.20** Dance Dance Dance – Finał, cz. 2 – widowisko rozrywkowe; **13.20** Dance Dance Dance – Finał, Wyniki – widowisko rozrywkowe; **14.00** Familiada; **14.35** Kolo fortuny; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2021 – Natalia Kukulska; **16.15** Na sygnale (314): Albo ty, albo ja; **16.45** Lajki; **17.00** Zainwestuj w marzenia (38): Nowe media w biznesie; **17.15** Moje życie XXL; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Wojciech Cejrowski – boso przez świat; **19.00** Smaki świata po polsku; **19.25** Rodzinka.pl (177): Życie nie jest nudne
20.00 Postaw na milion – teleturniej
21.00 Niepokonana Jane – film akcji, USA 2015, reż.: Gavin O'Connor, wyk.: Joel Edgerton, Noah Emmerich, Rodrigo Santoro, Natalie Portman, Ewan McGregor, Boyd Holbrook
22.50 Kino bez granic – Snowden – film sensacyjny, Niemcy/USA 2016, reż.: Oliver Stone, wyk.: Joseph Gordon-Lewitt, Shailene Woodley, Zachary Quinto
01.10 Fale – film obyczajowy, Polska 2016, reż.: Grzegorz Zariczny, wyk.: Anna Kęsek, Katarzyna Kopec, Tomasz Schimschneider, Jolanta Olszewska
02.40 Bezmiar sprawiedliwości – dramat, Polska 2006, reż.: Wiesław Saniewski
04.45 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.15** Wstaje dzień; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.40** Wstaje dzień; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Serwis Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Serwis Info Dzień weekend; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info Dzień weekend; **18.01** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Zachód; **18.50** Info V4+; **19.05** Głębia ostrości
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.42 Pogoda Info
21.50 Strefa starcia
23.00 Info Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda Info
01.07 Woronicza 17
02.10 Minęła 20
03.00 Serwis dla Polonii
03.21 Pogoda Info
03.25 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.28 Reportaż TVP Info
04.43 Głębia ostrości
05.13 Agrobiznes
05.54 Zakończenie dnia

TV TRWAM

06.00 Odkupienie; **07.45** Ocalić od zapomnienia; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo Życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.10** Spotkanie z M. Buczek; **09.15** Katecheza bpa Antoniego Długosza; **09.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **10.35** Niedziela; **10.40** Cuda Jezusa; **11.25** Jesteśmy katolikami; **11.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **12.00** Regina Coeli; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.15** Pieśń Faith; **15.55** Kolory Świętości; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.30** Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli; **18.05** Informacje dnia; **18.15** Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Jezus – Królestwo bez granic
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Kolory Świętości
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Będę jej głównym Patronem
22.35 100 cudownych miejsc na świecie
22.45 Jerash
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej...
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

Film przygodowy CHARLIE I FABRYKA CZEKOLADY

TVN – 15.40

Największa na świecie fabryka czekolady i słodczy należą do wielkiego ekscentryka i bardzo bogatego człowieka. Willy Wonka postanawia sprawić niespodziankę swoim klientom. W swoich produktach ukrywa zwycięskie kupony. Kto je znajdzie, ten spędzi niezapomniane chwile w bajecznie kolorowej, pełnej wspaniałych aromatów i pysznych łakoci fabryce czekolady. Po kolei los wyłania pięciu szczęśliwców. Cała piątka stawia się w wyznaczonym czasie w fabryce po odbiór należnej im nagrody. Trafiają do jednego na świecie prawdziwego królestwa czekolady. Wreszcie mogą do woli najeść się wszelkich słodczy. Goście Willy'ego bawią się, tańczą i śpiewają. Dowiadują się też istotnych rzeczy o życiu, w którym czasem warto zachować umiar i nie być samolubnym.

Źródło: filmweb.pl

TVN

05.05 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **05.25** Ukryta prawda; **06.25** Kuchenne rewolucje; **07.25** Nowa Maja w ogrodzie; **07.55** Akademia ogrodnika; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Budując marzenia; **12.05** Co za tydzień; **12.40** Power Couple; **14.10** Lego Masters; **15.40** Charlie i fabryka czekolady – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2005, reż.: Tim Burton, wyk.: Johnny Depp, Treddie Highmore, David Kelly; **18.00** Totalne remonty Szelągowskiej; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Wodny świat – film przygodowy, USA 1995, reż.: Kevin Reynolds, wyk.: Kevin Costner, Jeanne Tripplehorn, Dennis Hopper; **22.50** Człowiek tai chi – film sensacyjny, Chiny/Hongkong/USA 2013, reż.: Keanu Reeves, wyk.: Tiger Hu Chen, Keanu Reeves, Karen Mok, Hai Yu; **01.00** Blade, Wieczny Łowca – horror, USA 1998, reż.: Stephen Norrington, wyk.: Wesley Snipes, Stephen Dorff, Kris Kristofferson; **03.35** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.35** Dom – animacja, USA 2015; **10.40** Auta – komedia animowana, USA 2006, reż.: John Lasseter; **13.10** Opowieści z Narnii: Podróż Wędrowca do Świtu – film fantastyczny, USA, reż.: Michael Apted, wyk.: Ben Barnes, Georgie Henley, Skandar Keynes, Will Poulter, Tilda Swinton; **15.40** Twoja Twarz Brzmi Znamo; **17.40** Nasz Nowy Dom; **18.40** Domowe rozgrywki; **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie – program publicystyczny; **20.00** Kabalet na żywo – Klinika Skeczów Męczących; **22.05** Faceci w czerni 3 – komedia, USA 2012, reż.: Barry Sonnenfeld, wyk.: Emma Thompson, Clement Jemaine, Josh Brolin, Will Smith, Tommy Lee Jones; **00.20** Zabójczy cel – Kanada/USA 2008, reż.: Jeff King, wyk.: Holly Elissa Lamaro, Isaac Hayes, Chris Thomas King, Michael Filipowich, Steven Seagal; **02.40** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (410) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.00** Elif (978); **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.30** Policzmy się dla Polski; **08.40** Ranczo (110): Boska cząstka – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (74): Zabójczy tarot – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (213): Odkupienie – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Dobre imię; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** BBC w Jedyńce; **14.00** Elif (979); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (411) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3811); **18.20** Kasta – Wysokie ceny; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (394)
21.00 Teatr Telewizji – Ambasador – reż.: Erwin Axer
22.45 Świat bez fikcji – Trolle w natarciu – film dokumentalny, Kanada 2019
23.50 Putin: historia rosyjskiego szpiega. Wieczny przywódca – film dokumentalny, Wielka Brytania 2020
00.50 Bella Germania – serial obyczajowy, Niemcy 2019, wyk.: Silvia Busuolc, Natalia Belitski, Deniz Arora
02.35 Jackie i Ryan – dramat obyczajowy, USA 2014, reż.: Ami Canaan Mann
04.10 Everest nadludzkie wyzwanie – film dokumentalny, Hiszpania 2017, reż.: Aitor Barez
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

04.50 Cafe piosenka – Paweł Dudek CZADOMAN – talk-show; **05.20** Na dobre i na złe (664): Idol; **06.10** Policzmy się dla Polski; **06.20** Cichy legion – Męczennik tajemnicy sumienia Ksiądz Piotr Oborski; **06.30** Cichy legion – nie białą, nie czerwoną, ale białą-czerwoną Ks. Stanisław Domański; **06.50** Familiada; **07.20** Policzmy się dla Polski; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Rodzinka.pl (137): Płoną góry, płoną lasy; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2447); **12.30** Kolo fortuny; **13.15** Kozacka miłość (113); **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (291): To jest Twoje dziecko; **15.05** Górscy ratownicy (67): Między niebem a ziemią, cz. 1; **15.50** Zainwestuj w marzenia; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Promyk nadziei (39); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (114)
19.35 Barwy szczęścia (2447)
20.10 Barwy szczęścia (2448)
20.40 Kulisy serialu M jak miłość
20.55 M jak miłość (1590)
21.50 Miłość i medycyna (12) – serial obyczajowy, Dania 2018
22.45 Good Doctor (43) – serial obyczajowy, USA 2019
23.35 The Florida Project – film obyczajowy, USA 2017, reż.: Sean Baker, wyk.: Willem Dafoe, Brooklyn Prince, Valeria Cotto
01.35 Warto kochać (57)
02.35 Samotność w sieci – film obyczajowy, Polska 2006, reż.: Witold Adamek, wyk.: Magdalena Cielecka, Andrzej Chyra, Szymon Bobrowski, Kinga Preis, Anna Dymna, Agnieszka Grochowska
04.45 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.16 Pogoda Info
03.23 W akcji
03.45 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.12 Taśmy bezpieki
04.45 Taśmy bezpieki
05.16 Agrobiznes

TV TRWAM

06.00 Cuda Jezusa; **06.45** Będę jej głównym Patronem; **07.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczest Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś to też Polska; **09.25** Słowo Życia; **09.30** Jezus – Królestwo bez granic; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektyw; **11.45** Kolory Świętości; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Filmowe Życiorysy; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Łaski pełna; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuarium polskie; **16.30** Zew natury; **16.55** Świadkowie; **17.30** Spotkanie Rodziny Radia Maryja w Zakopanem
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitwenna
20.50 Myśląc Ojczyznę
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojesz – 10 przykazań
22.50 Na przekór ciemności
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.05 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **05.20** Nowa Mają w ogrodzie; **05.50** Akademia ogrodnika; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Mile wieści; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Współnej (3222) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Totalne remonty Szelągowskiej; **22.30** Firewall – film sensacyjny, USA/Australia 2006, reż.: Richard Loncraine; **00.40** Co za tydzień; **01.15** Strzelec (4/8) – serial, USA; **02.15** Uwaga!; **02.35** Noc Magii; **04.00** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3235); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** MEGA HIT: Kingsman: Tajne służby – Wielka Brytania/USA 2014, reż.: Matthew Vaughn, wyk.: Michael Caine, Colin Firth, Samuel L. Jackson, Mark Strong, Taron Egerton; **22.55** Mission Impossible 2 – film szpiegowski, USA/Niemcy 2000, reż.: John Woo; **01.40** Cold Creek Manor; **04.20** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Film akcji

KINGSMAN: TAJNE SŁUŻBY

POLSAT – 20.05

Film Matthew Vaughna to ekranizacja znanego komiksu Marka Millara w gwiazdorskiej obsadzie. Kingsman to elitarna organizacja pozarządowa zrzeszająca wybitnych tajnych agentów-dżentelmenów, którzy uważają się za współczesnych arturiańskich rycerzy. Kiedy podczas akcji ginie jeden z nich, pozostali mają za zadanie znaleźć jego godnego zastępcę. Harry Hart (Colin Firth), zwany Galahadem, postanawia dać szansę Eggsy'emu (Taron Egerton), niepokornemu nastolatkowi z niższych sfer, który wpadł w tarapaty i trafił do aresztu. Hart, który zakwadrzyca życie ojcu chłopaka, wprowadza go do elitarnego grona rekrutów i uczy, jak stać się prawdziwym dżentelmenem. Wkrótce młodzi adepci szpiegowskiego fachu szkoleni przez doświadczonego Merlina (Mark Strong) mają okazję sprawdzić się w akcji.

Źródło: filmweb.pl

TVP 1

05.15 Przysięga (411) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.00** Elif (979) – serial, Turcja 2018; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.30** Policzmy się dla Polski; **08.40** Ranczo (111): Istotny dysonans – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (75): Księżycowy zabójca – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (214): Igranie z ogniem – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Wysokie ceny; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (980); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (412); **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3812); **18.20** Kasta – Alibi; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-śledczy

20.30 Leśniczówka (395)

21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji – Rotterdam 2021 – 1. półfinał

23.10 Ocaleni – reality show

00.10 Magazyn śledczy Anity Gargas

00.45 Moskwa nad rzeką Hudson – film fabularny, USA 1984, reż.: Paul Mazursky, wyk.: Maria Conchita Alonso, Cleavant Derricks, Alejandro Rey, Savelli Kramarov, Robin Williams

02.50 Ratownicy (12/13) – serial TVP

03.45 Człowiek, który rzucił wyzwanie Pekinowi – film dokumentalny, Francja 2019, reż.: Pierre Haski

04.45 Notacje – cykl dokumentalny

04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – Marcin Kin-dla – talk-show; **05.25** Na dobre i na złe (665): Falszywa nadzieja; **06.15** Policzmy się dla Polski; **06.25** Zarazić miłością; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.20** Policzmy się dla Polski; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Rodzinka.pl (138): Nowocześni dziadkowie – serial komediowy TVP; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2448) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (114) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (292): Coś jest z nią nie tak – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górszy ratownicy (68): Między niebem a ziemią, cz. 2; **16.00** Kolo fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Promyk nadziei (40); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (115)

19.35 Barwy szczęścia (2448)

20.10 Barwy szczęścia (2449)

20.40 Kulisy serialu M jak miłość

20.55 M jak miłość (1591)

21.40 Małe kobietki (1) – serial kostiumowy, Wielka Brytania 2017

22.40 Zainwestuj w marzenia (39) – serial TVP

22.50 The Good Doctor (44) – serial obyczajowy, USA 2019

23.45 Wyszniński. Wróg nr 1 – film dokumentalny, Polska 2020

00.50 Mąż swojej żony – komedia, Polska 1961, reż.: Stanisław Bareja

02.35 Miłosne rozgrywki – komedia, USA 2016, reż.: Terry Ingram

04.10 La la la. Historia Musicalu – film dokumentalny, Francja 2019, reż.: Thierry Bellaiche

05.05 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.59** Powitanie – Wsta-ję dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Po-ranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Ser-wis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **16.24** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Te-leexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Pa-norama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.25 Serwis Info Wieczór

21.41 Pogoda Info

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 Info Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

00.56 Pogoda Info

01.00 Minęła 20

01.55 W tyle wizji

02.30 Serwis Info Wieczór

02.35 W tyle wizji Extra

03.00 Serwis dla Polonii

03.16 Pogoda Info

03.24 W akcji

03.41 Pogoda Info

03.47 Taśmy bezpieki

04.17 Taśmy bezpieki

04.51 wojsko-polskie.pl

05.18 Agrobiznes

TV TRWAM

06.00 Koncert „Tobie Maryjo zawie-rzyłem”; **07.30** Procesja dziejów; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo Ży-cia; **08.40** Świadkowie; **09.10** Papież Po-lak do Rodaków; **09.55** Kolory Świętości; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Historia i architektura Pol-ski w rysunkach prof. Ryszarda Natusie-wicza; **11.00** Koncert w wykonaniu Re-prezentacyjnego Zespołu Wojska Polskie-go; **12.00** Msza Święta pod przewodnic-twem ks. abpa Mieczysława Mokrzyckie-go; **13.30** Prawda a Historia; **14.40** „Ojcu Świętemu się nie odmawia...”; **15.15** Jan Paweł II i cud w Kostaryce; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.30** Kalejdoskop Mło-dych; **16.50** Refleksje nad psalmem 23; **17.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** Rajd Katyński; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli

18.05 Informacje dnia

18.15 Rozmowy niedokończzone

19.25 Święty na każdy dzień

19.30 Każdy maluch to potrafi

19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

20.00 Informacje dnia

20.20 Różaniec – audycja modlitewna

20.50 Myśląc Ojczyzna

21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Widzenia

22.00 Możesz – 10 przykazań

22.50 Święty nie rodzi się po śmierci

23.50 100 cudownych miejsc na świecie

00.05 Programy powtórkowe

Film przygodowy

PIRACI Z KARAIBÓW: SKRZYNIA UMARŁAKA

POLSAT – 20.00

Jedyny w swoim rodzaju pirat – kapitan Jack Sparrow (Johnny Depp) – powraca z kolejnym krwawym długiem do spłacenia, ofiarował bowiem swoją duszę legendarnemu Davy Jonesowi, niesamowitemu władcy podmorskich głębin, który teraz domaga się swej własności. Jack krzyżuje matrymonialne plany Willa Turnera (Orlando Bloom) i jego pięknej narzeczonej Elizabeth Swann (Keira Knightley), którzy za sprawą nieszczęśliwych zbiegów okoliczności zostają rzućni w wir przerażającej przygody. Jack bowiem desperacko pragnie uniknąć wiecznego potępienia, zdobywając za wszelką cenę legendarną Skrzynię Umarłaka!

Źródło: filmweb.pl

TVN

05.40 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Szadź 2 – Premiera Playera; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3223) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.30** Żywioty Saszy – Ogień; **22.30** Wszystko, co dobre – film sensacyjny, USA 2010, reż.: Andrew Jarecki, wyk.: Ryan Gosling, Kristen Dunst; **00.35** Porwani (3/12) – serial, USA; **01.35** Oszuści (8/10); **02.35** Uwaga!; **02.55** Noc Magii; **04.15** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Łucińska, Magdalena Rembacz; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny – program obyczajowy; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3236); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Piraci z Karaibów. Skrzynia umarłaka – film przygodowy, USA 2006, reż.: Gore Verbinski; **23.10** Kolekcjoner kości – thriller sensacyjny, USA 1999, reż.: Philip Noyce; **01.55** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Przysięga (412) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (980); **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** **Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze**; **07.30** Rodzinny ekspres – Kardynał Stefan Wyszyński, patron na współczesne czasy; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.30** Policzmy się dla Polski; **08.40** Ranczo (112): Demony Kusego – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (76): Przekręt – serial kryminalny TVP; **10.30** Dzieci Mateusza (215): Gwiazdor; **11.25** Kasta – Alibi; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Rok w ogrodzie Extra; **12.55** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (981); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (413); **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3813); **18.20** Kasta – Odrzucona; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.00 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (396)
20.55 Piłka nożna – Puchar Włoch – Final: Atalanta Bergamo – Juventus Turyn (1 połowa)

23.05 Historia bez tajemnic – Afganistan, poranny kraj, część 1 – film dokumentalny, Niemcy 2020, reż.: Marcel Mettelsiefen, Mayte Carrasco

00.05 Deep State: tajny układ (7) – USA 2018

01.10 Siła spokoju – dramat, Niemcy/USA 2006, reż.: Victor Salva, wyk.: Nick Nolte, Amy Smart, Scott Mechlowicz

03.20 Paradoxa (1): Czat – serial kryminalny TVP

04.10 wojsko-polskie.pl
04.35 Magia polskiej przyrody. Uroki Wielkopolski – cykl dokumentalny

05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Na dobre i na złe (666): Kiepska prognoza – serial TVP; **06.15** Policzmy się dla Polski; **06.25** Żydzi w Warszawie 1939-1944 – reportaż; **06.50** Familiada – teleturniej; **07.20** Policzmy się dla Polski; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Rodzinka.pl (139): Tu są dzieci – serial komediowy TVP; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2449) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (115) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (293): Ludzie wstydu nie mają – serial fabularzowy TVP; **15.10** Górscy ratownicy (69): Lawina, cz. 1 – serial obyczajowy, Niemcy 2015; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada; **17.15** Promyk nadziei (41); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (116)

19.30 Barwy szczęścia (2449)
20.05 Barwy szczęścia (2450)
20.35 Kulisy seriali
Na dobre i na złe
i Na sygnale

20.50 Na dobre i na złe (811)
21.50 Małe kobiety (2) – serial kostiumowy, Wielka Brytania 2017

22.55 The Good Doctor (45) – serial obyczajowy, USA 2019

23.50 Miłosne rozgrywki – komedia, USA 2016, reż.: Terry Ingram, wyk.: Emily Kinney, John Reardon, Hayley Sales

01.25 Geniusz: Picasso (5) – serial, USA 2018

02.25 Republika. Narodziny legendy – film dokumentalny, reż.: Ryszard Kruk

03.30 Instykt (3): Złamane serce – serial kryminalny TVP

04.20 Rodzinka.pl
04.50 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.16 Pogoda Info
03.23 W akcji
03.45 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.11 Taśmy bezpieki
04.44 Taśmy bezpieki
05.15 Agrobiznes

TV TRWAM

06.00 Albert Schweitzer; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Każdy maluch to potrafi; **09.00** Kalejdoskop Młodych; **09.20** Kolory Świętości; **09.25** Sanktuaria polskie; **09.45** Święty na każdy dzień; **09.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **10.00** Audiencja Generalna; **11.00** Domek nr 6; **11.25** Jestem mama; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.15** Młodzi Światu; **13.30** **Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Cena nadziei; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszyński – historia; **16.55** Święty na każdy dzień; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 **Różaniec** – audycja modlitewna
20.50 Myśląc Ojczyzną
21.00 **Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze**
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Dzieci Andersa
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVN

05.40 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **20.10** Doradca smaku; **21.15** Na Wspólnej (3224) – serial obyczajowy, Polska; **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** R.I.P.D.: Agenci z zaświatów – film sensacyjny, USA 2013, reż.: Robert Schwentke, wyk.: Jeff Bridges, Ryan Reynolds, Kevin Bacon; **23.40** Wodny świat – film przygodowy, USA 1995, reż.: Kevin Reynolds; **02.25** Uwaga!; **02.45** Noc Magii; **04.05** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **06.40** Malanowski i Partnerzy; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze – wyk.: Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy; **14.40** Dlaczego ja?; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3237); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Nasz Nowy Dom; **21.05** Kochaj albo rzuć – komedia, Polska 1977, reż.: Sylwester Chęciński, wyk.: Halina Buyno-Łoza, Wacław Kowalski, Władysław Hańcza, Anna Dymna; **23.50** Atak paniki – Polska 2017, reż.: Paweł Maślona, wyk.: Grzegorz Damięcki, Dorota Segda, Małgorzata Hajewska-Krzysztofik, Magdalena Popławska; **01.55** Tajemnice Iosu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

Komedia KOCHAJ ALBO RZUĆ

POLSAT – 21.05

Ostatnia część komediowej trylogii o rodzinach Pawlaków i Kar-gulów. Seniorzy obu rodów i ich wnuczka wyruszają do Chicago na zaproszenie Johna Pawlaka. Po przyjeździe okazuje się, że John nie żyje i goście z Polski samotnie muszą stawić czoła Ameryce.

Źródło: filmweb.pl

TVP 1

05.15 Przysięga (413) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (981) – serial, Turcja 2018; **06.55** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** 21 promieni słońca; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.30** Policzmy się dla Polski; **08.40** Ranczo (113): Konie trojańskie – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (77): Koń wart miliony; **10.35** Ojciec Mateusz (216): Sarkofag – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – Odrzucona; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** To się opłaca; **12.50** Zainwestuj w marzenia; **12.55** Natura w Jedyńce; **14.00** Elif (982); **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (414); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3814); **18.20** Kasta – Osaczona; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-śledczy
20.30 Leśniczówka (397) – wyk.: Jolanta Fraszyńska, Marek Bukowski, Przemysław Bluszcz, Janusz Chabior
21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji – Rotterdam 2021 – 2. Półfinał
23.10 Motel Polska
23.40 Tanie Dranie – Moroz i Kłopotowski komentują świat – talk-show
00.20 Londyńczyk (9/16) – serial obyczajowy TVP
01.20 Nowa – Prawdziwa miłość – serial TVP
02.15 Ocaleni – reality show
03.20 Mroczne wizje – thriller, USA 2015, reż.: Kevin Greutert, wyk.: Isla Fisher, Jim Parsons, Anson Mount
04.45 Notacje – cykl dokumentalny
04:55 Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka – zespół Folk Acoustic – talk-show; **05.25** Na dobre i na złe (667): Zdarzenia niepożądane – serial TVP; **06.15** Policzmy się dla Polski; **06.25** Smaki świata po polsku; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.20** Policzmy się dla Polski; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Wojciech Ciejrowski – bosso przez świat; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2450) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (116) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (294): Nikt nie może się dowiedzieć – serial fabularny TVP; **15.10** Górcy ratownicy (70) – serial obyczajowy, Niemcy 2009; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Promyk nadziei (42); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (117)
19.35 Barwy szczęścia (2450)
20.10 Barwy szczęścia (2451)
20.45 Kulisy seriali
Na dobre i na złe
i Na sygnale
20.55 Na sygnale (315): To tylko przyjaźń
21.20 Na sygnale (316): Kto tu rządzi
21.50 Małe kobiety (3) – serial kostiumowy, Wielka Brytania 2017
22.55 The Good Doctor (46) – serial obyczajowy, USA 2019
23.50 Rozgrywka – film fabularny, USA/Francja 2001, reż.: Frank Oz
02.05 Psy 2. Ostatnia krew – film sensacyjny, Polska 1994, reż.: Władysław Pasikowski
03.45 Bez tożsamości (34) – serial, Hiszpania/Niemcy 2016
04.30 Art Noc – Tak Jest – piosenki Jacques'a Brela – koncert galowy
05.15 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.53** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Info Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Minęła 20
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.16 Pogoda Info
03.23 W akcji
03.45 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.13 Taśmy bezpieki
04.45 Taśmy bezpieki
05.17 Agrobiznes

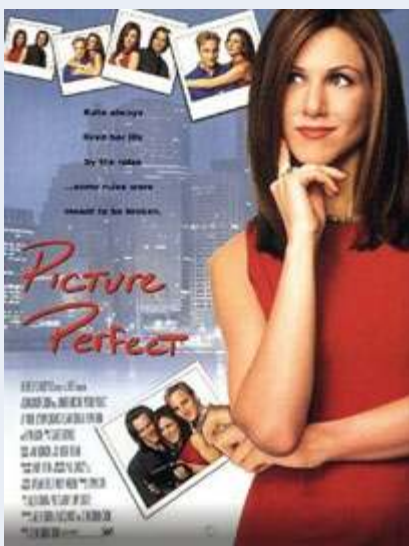
TV TRWAM

06.00 Audycja Generalna; **07.00** Apokryfy; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo Życia; **08.45** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Bernadetta księżniczka z Lourdes; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Po stronie prawdy; **12.50** Akita 101 Łez; **13.20** Niedziela; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Oratorium średniowieczne; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędka nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.05** Petra; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec – audycja modlitewna
20.50 Głos Polski
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
23.00 Katedra w Chartres
00.00 Programy powtórkowe

Komedia romantyczna
MAŻ IDEALNY

POLSAT – 00.50

Kate (Jennifer Aniston) ma bardzo duże szanse na awans w swojej firmie. Szef ma do niej zaufanie i prawdopodobnie powierzy jej nowe stanowisko. Jest tylko jeden problem. Szef to człowiek rodzinny i każda panna lub kawaler w jego oczach osoba bardzo „podejrzana”. Kate, jak łatwo się domyślić, jest panną. Postanawia więc „załatwić” sobie narzeczonego na parę tygodni. W tym celu wynajmuje aktora Nicka (Jay Mohr). Niespodziewanie zainscenizowany związek przeradza się w prawdziwą miłość.

Źródło: filmweb.pl

TVN

05.40 Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej (3225); **20.55** Milionerzy – teleturniej; **21.30** Kuchenne rewolucje; **22.30** Nigdy w życiu! – komedia, Polska 2004, reż.: Ryszard Zatorski, wyk.: Danuta Stenka, Artur Żmijewski; **00.40** Zwioly Saszy – Ogień; **01.40** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **02.00** Noc Magii; **03.20** Szpital – program obyczajowy

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3238) – wyk.: Aneta Żajac, Aleksandra Zienkiewicz; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Nasz Nowy Dom; **21.05** Przyjaciółki (206) – wyk.: Małgorzata Socha, Anita Sokółowska; **22.05** Drugi Hotel Marigold – komediodramat, USA/Wielka Brytania 2013, reż.: John Madden, wyk.: Dev Patel, Judi Dench; **00.50** Maż idealny – komedia romantyczna, USA 1997, reż.: Glenn Gordon Caron; **03.10** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (414) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (982) – serial, Turcja 2018; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.30** Policzmy się dla Polski; **08.40** Ranczo (114): Zamrożony kapitał – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (78): Z zimną krwią – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (217): Wybór; **11.25** Kasta – Osaczona; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedynce; **14.00** Elif (983) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (415); **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3815) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – Prezent dla wnuczki; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.00** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn interwencyjno-sledczy **20.30** Leśniczówka (398) – wyk.: Jolanta Fraszynska, Marek Bukowski, Przemysław Błuszcz, Janusz Chabior **21.00** Ojciec Mateusz (326) – serial kryminalny TVP **21.55** Wielka majówka – komedia **23.35** Uniewinniony – dramat, Kanada/Niemcy/USA 2014, reż.: Peter Howitt, wyk.: Dominic Cooper, Samuel L. Jackson, Ryan Reynolds, Erin Karpluk **01.10** S. W. A. T. – Jednostka specjalna (39) – serial, USA 2017 **02.05** Determinator (1/13) – serial kryminalny TVP **02.55** Magazyn kryminalny 997 **03.50** Film dokumentalny **04.45** Zakończenie dnia

TVP 2

05.20 Na dobre i na złe (668): Jutro będę wiedział, że cię kocham – serial TVP; **06.15** Policzmy się dla Polski; **06.20** Anna Dymna – spotkajmy się – Marcin Malik; **06.55** Familiada – teleturniej; **07.20** Policzmy się dla Polski; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.50** Pogoda Flesz; **07.55** Pytanie na śniadanie; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Policzmy się dla Polski; **11.25** Dookoła Bałtyku – magazyn kulinarny; **11.50** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2451) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (117) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (295): Jak pan uważa – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górscy ratownicy (71) – serial obyczajowy, Niemcy 2009; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada; **17.15** Promyk nadziei (43); **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Kozacka miłość (118) **19.35** Barwy szczęścia (2451) **20.05** Barwy szczęścia (2452) **20.35** Kabaret. Super Show Dwójki **21.35** Centralne Biuro Humoru (5) **23.00** Muzyka, Taniec, Zabawa – koncert **00.05** Kino relaks – Dusigrosz – komedia romantyczna, Francja 2016, reż.: Fred Cavaye, wyk.: Dany Boon, Laurence Arne, Patrick Ridremont, Noémie Schmidt **01.45** Uwieszeni – thriller, Wielka Brytania/USA 2012, reż.: Eduardo Rodriguez I, wyk.: Briana Evigan, Dolph Lundgren, Sean Faris, Jon Huertas **03.35** Rozgrywka – film fabularny, USA/Francja 2001, reż.: Frank Oz, wyk.: Robert De Niro, Edward Norton, Marlon Brando **05.40** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie: Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata; **05.59** Powitanie – Wstaje dzień; **06.01** Serwis Info Poranek; **06.30** Serwis Info Poranek; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** Info Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Dla niesłyszących: Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień, w tym wiadomości z kraju i świata; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Dla niesłyszących: O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Forum **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda Info **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** Info Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **00.56** Pogoda Info **01.00** Forum **01.55** W tyle wizji **02.30** Serwis Info Wieczór **02.35** W tyle wizji Extra **03.00** Serwis dla Polonii **03.16** Pogoda Info **03.23** Nie da się ukryć **03.50** W akcji **04.11** Taśmy bezpieki **04.42** Taśmy bezpieki **05.13** Reportaż TVP Info **05.37** Agrobiznes

TV TRWAM

06.00 Jutrzienka nadziei; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo Życia; **08.45** Przyciaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizację; **14.55** Słowo Życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Świat na wyciągnięcie ręki; **16.55** Święty na każdy dzień; **17.00** Regał Miststrów; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli **18.05** Informacje dnia **18.15** Westerplatte Młodych **18.55** Niedziela **19.00** Warto zauważyć... **19.30** Opowieści Theo **19.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec – audycja modlitewna **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Ziemia Obiecana **23.00** Nowo nawróceni **23.55** Święty na każdy dzień **00.00** Programy powtórkowe

TVN

05.40 Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **06.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **07.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku – program kulinarny; **11.45** Ukryta prawda – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda; **14.55** Szpital – program obyczajowy; **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda – program obyczajowy; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! Koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.05** Miłe wieści; **20.10** Troja – film przygodowy, USA/Wielka Brytania 2004, reż.: Wolfgang Petersen, wyk.: Brad Pitt, Eric Bana, Orlando Bloom, Diane Kruger; **23.30** Blade, Wieczny Łowca II – horror, USA/Niemcy 2002, reż.: Guillermo Del Toro, wyk.: Wesley Snipes, Kris Kristofferson; **02.00** Uwaga! – program interwencyjno-sledczy; **02.20** Noc Magii; **03.45** Szpital

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy – wyk.: Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Anna Lucińska, Magdalena Rembacz; **09.10** Malanowski i Partnerzy; **09.40** Sekrety rodziny; **10.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **11.40** Gliniarze; **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy – program obyczajowy; **14.40** Dlaczego ja? – program obyczajowy; **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112; **17.00** Gliniarze; **18.00** Pierwsza miłość (3239); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Dumbo – USA/Wielka Brytania/Australia/Kanada 2019, reż.: Tim Burton, wyk.: Alan Arkin, Danny DeVito, Colin Farrell, Eva Green; **22.20** Lara Croft: Tomb Raider – Wielka Brytania/Niemcy/USA/Japonia 2001, reż.: Simon West; **00.40** Trzynaście duchów – horror, USA 2001, reż.: Steve Beck; **02.45** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Film familijny

DUMBO

POLSAT – 20.00

Poruszająca opowieść o sile rodziny i marzeń oraz o tym, jak cenną wartością może być odmiennosc. Właściciel podupadającego cyrku (Danny DeVito) zatrudnia byłego artystę, Holta Farriera (Colin Farrell) do opieki nad nowo narodzonym słonikiem, wyśmiewanym z powodu ogromnych uszu. Kiedy okazuje się, że Dumbo potrafi latać, cyrk zaczyna odnosić niezwykłe sukcesy. Bohaterowie na swojej drodze spotykają rzutkiego przedsiębiorcę V. A. Vandevere'a (Michael Keaton), który chce uczynić słonia główną atrakcją niesamowitego parku rozrywki o nazwie Dreamland. Dumbo odnosi tam spektakularne sukcesy, występując u boku zjawiskowej mistrzyni akrobacji, Colette Marchant (Eva Green). Sielanka trwa do czasu, kiedy Holt odkrywa, że pod magiczną powłoką Dreamlandu kryją się mroczne sekrety.

Źródło: filmweb.pl

TVP 1

05.05 Klan (3811) – telenowela TVP; **05.25** Klan (3812) – telenowela TVP; **05.55** Magazyn Ekspresu Reporterów; **06.50** Policzmy się dla Polski; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Rok w ogrodzie; **08.00** Rok w ogrodzie Extra; **08.15** wojsko-polskie.pl; **08.40** Pełnosprawni; **09.10** Prywatne życie zwierząt; **09.40** Fascynujący świat – Cała prawda o fitnessie – film dokumentalny, Wielka Brytania 2018; **10.45** Sprawa dla reportera; **11.40** Policzmy się dla Polski; **11.50** Szeryf – western, USA 1971, reż.: Michael Winner, wyk.: Burt Lancaster, Robert Ryan, Lee J. Cobb; **13.35** Policzmy się dla Polski; **13.45** Okrasa łamie przepisy; **14.15** Z pamięci – Marian Brandys; **14.25** Ozdrowieńcy; **14.55** Policzmy się dla Polski; **15.05** Film dokumentalny; **15.55** To był rok!; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia?; **18.30** Stulecie Winnych (39) – serial TVP; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn interwencyjno-śledczy
20.25 Program rozrywkowy
21.00 Konkurs Piosenki Eurowizji – Rotterdam 2021 – finał

00.10 Wielka majówka – komedia
01.50 Uniewinniony – dramat, Kanada/Niemcy/USA 2014, reż.: Peter Howitt, wyk.: Dominic Cooper, Samuel L. Jackson, Ryan Robbins, Erin Karpluk
03.30 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
04.20 Z pamięci – Marian Brandys
04.25 Zakończenie dnia

TVP 2

05.50 Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2448) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Dla niesłyszących – Barwy szczęścia (2449) – serial obyczajowy TVP; **06.55** Dla niesłyszących – M jak miłość (1590) – serial TVP; **07.45** Policzmy się dla Polski; **07.55** Pytanie na śniadanie; **11.20** Zainwestuj w marzenia; **11.25** Policzmy się dla Polski; **11.30** Rodzinny ekspres – Mama, najcenniejsza lekcja miłości; **12.10** Klub detektywów i kłątwa czarnego króla – film przygodowy, Niemcy 2017, reż.: Christian Theede, wyk.: Leo Seppi, Lilly Barshy; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koto fortuny; **15.15** Wojciech Cejrowski – boso przez świat; **15.45** Smaki świata po polsku; **16.20** Na dobre i na złe (811); **17.20** Na sygnale (315): To tylko przyjaźń; **17.50** Słowo na niedzielę – Czego mogą nas uczyć starożytni Grecy?; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion; **19.25** Rodzinka.pl (178): Mimo wszystko miłość

20.00 Wszystkie pieniądze świata – dramat, Wielka Brytania/USA 2017, reż.: Ridley Scott
22.15 Anatomia zemsty – komedia kryminalna, USA 2013, reż.: Daniel Schechter, wyk.: Jennifer Aniston, Isla Fisher, Tim Robbins, John Hawkes

00.05 Weselne przeznaczenie – komedia, USA 2018, reż.: Victor Levin, wyk.: Keanu Reeves
01.40 Zniewolony – dramat historyczny, Wielka Brytania/USA 2013, reż.: Steve McQueen, wyk.: Chiwetel Ejiofor, Michael Fassbender, Benedict Cumberbatch
04.05 Samowolka – dramat obyczajowy, Polska 1993, reż.: Feliks Falk, wyk.: Robert Gónera, Aleksander Gawek
05.10 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie: Poranek; **06.00** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i świata – w tym: Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej, społecznej; **06.15** Wstaje dzień; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.40** Wstaje dzień; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda Info; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debaty TVP Info; **15.29** Info Dzień; **15.54** Pogoda Info; **15.59** Info Dzień; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 Info Wieczór
00.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 Salon dziennikarski
01.46 Pogoda Info
01.56 Minęła 20
02.49 Pogoda Info
03.00 Serwis dla Polonii
03.25 Filmy Dokumentalne TVP Info
04.25 Filmy Dokumentalne TVP Info
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

06.00 Nowo nawróceni; **06.55** Sanktuarium Matki Bożej w La Salette; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo Życia; **09.00** Telewizyjny Uniwersytet Biblijny IX rok; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Mysłąc Ojczyzna; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Regina Coeli; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć...; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza Święta z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Niedziela; **14.35** Ludwik Maria Grignon de Montfort; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Historia PL; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Regina Coeli

18.05 Informacje dnia
18.15 100 cudownych miejsc na świecie
18.30 XXII Pielgrzymka Młodych z Radiem Maryja na Jasną Górę

20.20 Różaniec
20.50 Mysłąc Ojczyzna
21.00 XXII Pielgrzymka Młodych z Radiem Maryja na Jasną Górę
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Zofia Czeska – błogostawiona na nasze czasy
22.20 Dar nadziei
23.00 Śladami apostoła Pawła
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

Thriller
PRZEZNACZENIE

POLSAT – 01.20

Film oparty na motywach opowiadania „Wszyscy wy zmarłych wstali...” Roberta A. Heinleina. Jest to swoista kronika życia Agenta (Ethan Hawke) wysłanego w serię trudnych podróży w czasie, które mają zapewnić mu kontynuację kariery stróża prawa. Podczas ostatniego zadania Agent musi zwerbować młodszego siebie w pogoni za przestępcą, który wymyka się w czasie.

TVN

05.10 Uwaga!; **05.25** Ukryta prawda – program obyczajowy; **06.25** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **07.25** Wymarzone ogrody; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Brzydula (149) – wyk.: Julia Kamińska, Filip Bobek, Maja Hirsch, Małgorzata Socha, Łukasz Garlicki, Krzysztof Czecht, Marek Włodarczyk; **12.00** Brzydula (150); **12.30** Brzydula (151); **13.00** Brzydula (152); **13.30** Brzydula (153); **14.00** Na Wspólnej Omnibus (822); **15.50** Efekt Domina; **16.25** Szadź 2; **16.50** Budując marzenia; **17.25** Wymarzone ogrody; **18.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga! – program interwencyjno-śledczy; **20.00** Power Couple – program rozrywkowy; **21.35** Laski na gigancie – komedia, USA/Kanada 2017, reż.: Malcolm D. Lee; **00.00** Oujia: Narodziny zła – USA/Chiny/Japonia 2016; **02.05** 02.05 Kuchenne rewolucje; **03.10** Uwaga!; **03.30** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.35** Mulan II – animacja, USA 2004, reż.: Darrell Rooney; **10.10** Ewa gotuje; **10.40** Nasz Nowy Dom; **11.40** Nasz Nowy Dom; **12.40** Bogaty Dom – Biedny Dom; **13.40** Łowcy nagród; **14.40** Rolnicy. Podlasie; **15.45** Więzienie; **16.15** Więzienie; **16.45** Więzienie; **17.15** Więzienie; **17.45** Chłopaki do wzięcia; **18.15** Chłopaki do wzięcia; **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Avengers: Wojna bez granic – USA 2018, USA 2018, reż.: Anthony Russo, Joe Russo; **23.15** Resident Evil: Retrybucja – Niemcy/Kanada/USA/Francja/Wielka Brytania 2012, reż.: Paul W.S. Anderson, wyk.: Aryana Engineer, Sienna Guilory, Milla Jovovich, Boris Kodjoe, Michelle Rodriguez; **01.20** Przeznaczenie – film s.f., Australia 2015, reż.: Michael Spierig, Peter Spierig, wyk.: Ethan Hawke, Sarah Snook, Noah Taylor; **03.35** Tajemnice losu; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Co najbardziej inspiruje Cię w życiu św. Ignacego, jako jezuitę i koordynatora Roku Jubileuszowego?

Rola koordynatora Roku Ignacjańskiego w Kurii Generalnej w Rzymie była dla mnie dużym zaskoczeniem. Miałem udać się do Myanmaru na moją magisterkę, ale pandemia mnie zatrzymała. Trzeba więc było znaleźć alternatywną magisterkę. Prowincjał wysłał mnie do Rzymu, abym pracował w Biurze ds. Komunikacji Kurii Generalnej i zajmował się Rokiem Ignacjańskim. Zupełnie inne otoczenie i inny apostołat niż pierwotnie planowano.

Inspiruje mnie to, że coś podobnego stało się z Ignacym. Chciał udać się na wschód, do Ziemi Świętej, ale życie ułożyło inny scenariusz. Wraz z pierwszymi towarzyszami udał się do Rzymu, by oddać się do dyspozycji papieża. I wtedy, wbrew swojej woli, został wybrany na pierwszego ojca generała zakonu, co oznaczało przebywanie w Rzymie i zajmowanie się „pracą biurową” – coś zupełnie innego niż pierwotnie pragnął: by być blisko ludzi na misji. Dla mnie inspirujące jest myślenie o tym właśnie etapie życia Ignacego. (...)

Ignacy znany był jako osoba surowa i delikatna zarazem. Czy jest coś, za co zganiłby dzisiaj jezuitów, i coś, za co by ich pochwalił?

Myślę, że Ignacy poprosiłby dzisiejszych jezuitów o to samo, o co prosi ojciec generał Sosa: aby stali się bardziej katolicki, to znaczy bardziej uniwersalni. I żeby stawiali Chrystusa zawsze w centrum i nigdy o tym nie zapominać. Łatwo dać się złapać w czysto lokalne sprawy, tracąc z oczu uniwersalną perspektywę. I łatwo jest umieścić coś lub kogoś innego w centrum zamiast Chrystusa. To ciągle nawracanie się, skupianie się na tym, co naprawdę ważne.

Jednocześnie myślę, że Ignacy zachęcałby wszystkich jezuitów na całym świecie do kontynuowania apostołatu z wielką gorliwością. Ufałby, że jezuici dadzą z siebie wszystko, opierając się na tej uniwersalnej wizji, braterskiej więzi i stawiając w centrum Chrystusa, wiernego swojemu Kościołowi.

Co zrobiliby św. Ignacy w latach 2021-2022? Jak byłby obecny w różnych wydawnictwach Roku Jubileuszowego?

Ignacy nie chciałby być w centrum uwagi. Pozwoliłby na to tylko wtedy, gdyby było to dla dobra dusz, gdyby pomogło to ludziom zbliżyć się do Chrystusa. Nie skupiałby się

tot. Twitter

Aby w centrum był Chrystus

Z o. **Pascalem Calu**, belgijskim jezuitą, koordynatorem Roku Jubileuszowego św. Ignacego, rozmawia Péter Pásztor

na przeszłości, ale raczej koncentrowałby się na teraźniejszości i przyszłości. Jakże inaczej możemy spoglądać na świat, na naszych braci i siostry, Kościół, Boga i siebie?

Spróbujmy spojrzeć miłosiernymi i kochającymi oczami Boga. I zobaczymy, co się stanie. Czy pozwoli nam to zobaczyć wszystko w nowym świetle? W świetle Chrystusa? Jeśli ten rok nie pomoże ludziom w (ponownym) odkryciu Chrystusa i ich własnej relacji z Bogiem, to nie warto w to wkładać wysiłku.

Ojciec generał powiedział, że Rok Jubileuszowy nie powinien dotyczyć samego św. Ignacego, ale raczej Jezusa.

Jak to przesłanie mogłoby zostać wdrożone w praktyce?

Mieć Chrystusa w centrum oznacza wpatrywać się w Niego. Nie rozpraszać się przeszłością i wspaniałymi przygodami Ignacego oraz

historią Towarzystwa, ale identyfikować te momenty, w których Chrystus był obecny w życiu Ignacego, i podkreślać tę obecność.

Oznacza to pozwolić Ignacemu zainspirować nas do tego stopnia, by jak on przybliżyć się do Chrystusa, ale także uczyć się od niego pielgrzymowania. Dowiedzieć się, że porażka jest częścią naszej pielgrzymki jako chrześcijan i że czasami tracimy z oczu Chrystusa. Ignacy pokazuje nam, że zawsze możemy powrócić do Chrystusa poprzez łagodne podążanie za Duchem. Aby być do

tego zdolnym, musimy rozeznawać. Rozeznawanie pomaga nam odkryć, gdzie Bóg naprawdę działa w naszym życiu, gdzie jest On naprawdę w centrum i gdzie stawiamy siebie lub coś innego w miejsce Boga.

Głównym przesłaniem Roku Jubileuszowego jest ujrzanie w Chrystusie wszystkiego na nowo. Czy podczas pracy koordynacyjnej miałeś okazję doświadczyć ducha tego przesłania?

Widzenie wszystkiego w nowy sposób jest dość łatwe. Istotą jest zrobienie tego „w Chrystusie”. Gdy skupiamy się naprawdę na Nim, widzenie nowych rzeczy staje się naprawdę nowe. Rozpoczynając tę pracę, bałem się roku jubileuszowego skupionego na przeszłości. Ale słysząc, jak ojciec generał podkreśla skupianie się na Chrystusie jako centrum, i obserwując, jak różne prowincje starają się w tym roku proponować ludziom duchowe doświadczenia, byłem naprawdę pocieszony.

Ponadto ten rok jubileuszowy to nie tylko coś, co Towarzystwo Jezusowe „oferuje” ludziom, ale jest on także dla nas. To świetna okazja, aby na nowo odkryć nasze korzenie, na nowo odkryć naszą rację bytu jako Towarzystwa Jezusowego. A Towarzystwo Jezusowe jest „przy Jezusie”. Bez Niego nie ma ono sensu. Musimy zostać odnowieni przez Chrystusa. Musimy pozwolić się odnowić. Poświęcić trochę czasu na podsumowanie i zobaczenie, dokąd zmierzamy.

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2021

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach. Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.

Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2021:
cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

Zniżka! Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wpłata gotówkowa	nazwa odbiorcy		W Y D . D I E C . W A R . - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7																									
	nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6																									
	I.k.		nr rachunku odbiorcy																									
	1 7		1 2 4 0 1 0 9 5													1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3												
			W		waluta		P L N		kwota																			
	kwota słownie																											
	nazwa zleceniodawcy																											
	nazwa zleceniodawcy cd.																											
	tytułem																											
	P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a																											
tytułem cd.																												
I d z i e m y n a o k r e s																												
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy Opłata:																												
wpłata gotówkowa	nazwa odbiorcy		W Y D . D I E C . W A R . - P R A S K I E J 0 4 - 3 5 7																									
	nazwa odbiorcy cd.		W - w a u l . G r o c h o w s k a 1 9 4 / 1 9 6																									
	I.k.		nr rachunku odbiorcy																									
	1 7		1 2 4 0 1 0 9 5													1 1 1 1 0 0 1 0 0 5 1 7 2 4 7 3												
			W		waluta		P L N		kwota																			
	kwota słownie																											
	nazwa zleceniodawcy																											
	nazwa zleceniodawcy cd.																											
	tytułem																											
	P r e n u m e r a t a t y g o d n i k a																											
tytułem cd.																												
I d z i e m y n a o k r e s																												
pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy Opłata:																												

odcinek dla banku odbiorcy

odcinek dla odbiorcy

Dzień Dziecka – czas radości!

Książki w niezwykle niskich cenach!

każda po
14,90
teraz po
5,00

Zabawne opowieści o dwóch małych chłopcach, chodzących do szkoły. Jeden to Antek Dobrzyński, drugi – jego Anioł Stróż. Jeden uczy się jak być dobrym człowiekiem, drugi – jak właściwie opiekować się swoim podopiecznym. Spotykają się przypadkowo, ale już zupełnie nieprzypadkowo zostają przyjaciółmi. Po co komuś Anioł Stróż? Dlaczego czasem aniołowie nic nie widzą? Dlaczego niektórym „aniołom” lepiej nie ufać, choć wydają się miłe? Chcesz wiedzieć? Sięgnij po pełne humoru książki z serii „Twój anioł z nieba” – dobra lektura zapewniona!

17,90
teraz
10,00

Tylko dla czytelników
**ceny
promocyjne**
„Idziemy”

Od narodzin do zmartwychwstania – osnuta wokół wydarzeń ewangelicznych historia życia Zbawiciela widziana oczami małych, często niepozornych stworzeń. Wierny pies podążający do betlejemskiej stajenki, troskliwy wół ogrzewający Dzieciątka, niedoświadczony osiołek, niosący na swym grzbiecie wjeżdżającego do Jerozolimy Pana, kogut, który zapiał, gdy Piotr trzykrotnie wyparł się swego Mistrza i wreszcie gołębia widząca chwałę Zmartwychwstałego. Króciutkie, pełne ciepła opowieści odkrywające przed dziećmi największe tajemnice wiary.

19,00
teraz
10,00

Margaret Wise Brown
ilustracje Clement Hurd

Mały króliczek i jego mama, która zawsze jest blisko, by pomóc, poradzić, zadbać i co najważniejsze – przytulić swego niesfornego synka. Zabawna, ale jednocześnie pełna ukrytej mądrości rozmowa zwierzątek, mówiąca o tym, czym jest i jaka jest rodzicielska miłość. Uciekający króliczek to klasyka literatury dziecięcej.

www.wydawnictwo.pl

• Do cen doliczamy koszty wysyłki

WYDAWNICTWO PROMIC

ul. Św. Bonifacego 9/1, 02-914 Warszawa, tel. 22 651 90 54, e-mail: sprzedaz@wydawnictwo.pl